

NASLOV

Leto XXXV.
Št. 3

Murska Sobota
20. januar 1983

CENA 10 DIN

VESTNIK

BEOGRAD, 16. januarja 1983 (Tanjug) — Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije in predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije sporočata delavskemu razredu, vsem delovnim ljudem in občanom, narodom in narodnostim naše države žalostno vest: ponoči, na 16. januarja 1983, je po dolgi in hudi bolezni umrl podpredsednik predsedstva SFRJ in član predsedstva CK ZKJ dr. Vladimir Bakarič, narodni heroj, junak socialističnega dela, neutrudni revolucionar, državnik, ugledni marksistični teoretik in ustvarjalec, eden od Titovih najbližjih sodelavcev.

TIHO IN DOSTOJAN- STVENO

Ob smrti podpredsednika predsedstva SFRJ in člana predsedstva CK ZKJ, narodnega heroja Vladimira Bakariča je v nedeljo zjutraj v Beogradu potekala seja predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ. Pred začetkom tega žalostnega srečanja so vsi navzoči z minuto molka izrazili spoštovanje umrlemu revolucionarju. O osebnosti in revolucionarni poti Vladimira Bakariča je govoril član predsedstva SFRJ Vidoje Žarković.

Glavno mesto SR Hrvatske in Velika Gorica (rojstni kraj dr. Vladimira Bakariča) ter vsi drugi kraji v Jugoslaviji so tiho in dostojanstveno sprejeli žalostno novico o smrti velikega politika, državnika, marksističnega teoretika in enega najbližjih dolgoletnih sodelavcev predsednika Tita.

Krsto s posmrtnimi ostanki dr. Vladimira Bakariča so v ponedeljek prenesli v predverje sabora SR Hrvatske na Radičevem trgu v Zagrebu. Tu so se v ponedeljek in torek dopoldne poklonili spominu preminulega revolucionarja delovni ljudje in občani, še zadnjič pa so se poslovili od njega na zagrebskem pokopališču Mirogoj v torek.

PREDSEDNIK PREDSEDSTVA VIKTOR AVBELJ NA OBISKU V POMURJU

„NI SE NAM TREBA BATI BOGATEGA KMETA ...“

Predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj in člani predsedstva SRS France Popit, Zoran Polž, Stane Markič in Lojze Briški so v petek najprej obiskali delovno organizacijo Mesna industrija in si ogledali proizvodni proces v TOZD Klavnica, nato pa so bili gostje v TOZD Prašičereja Nemščak pri Beltincih. Tu so jih seznanili s proizvodnjo, kjer bodo letos pridelali 9.500.000 kilogramov mesa in nad 120.000 sesnih pujskov. Člani predsedstva s. si seveda ogledali to najsodobnejšo farmo in se pohvalno izrazili o prizadevanjih kolektiva.

V Nemščaku pa je potekal tudi razgovor med člani predsedstva in zastopniki pomurskega družbenega in zasebnega kmetijstva. Predsednik sozda ABC Pomurka Gusti Grof je predstavil to sestavljeno organizacijo združenega dela, v kateri je združenih 14.500 delavcev v OZD in 14.500 kmetov. Dejal je, da so lanske rezultati gospodarjenja še kar zadovoljivi, razen v Mesni industriji seveda, ki pa se že vrsto let otepa z izgubami, pač zaradi neusklajenosti cen živine in mesa oziroma mesnih izdelkov. Ugodni so tudi izvozni uspehi, ki pa niso prišli po naključju, ampak so rezultat dolgoročne usmeritve v izvoz, kajti le na ta način lahko zagotovijo devize za uvoz nekaterih surovin za primarno kmetijsko proizvodnjo. Lani je ABC Pomurka izvozila na konvertibilni trg za 13 milijonov dolarjev (od tega 70 odstotkov mesa), letos pa načrtujejo izvoz za 17 milijonov dolarjev. Predstavnik SOZD ABC Pomurka je govoril tudi o uspehih na področju melioracij in drugih zemljiških posegov, o nadaljnjem

o težavah „mlekarjev“. Zaradi nespodbudne odkupne cene je upadla proizvodnja mleka, med-

tržne viške), je predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj v krajšem nagovoru (potem ko je pohvalil dosežke družbenega sektorja) dejal, da smo v preteklosti pomen zasebnih kmetov nekoliko zanemarili. Čeprav je potrebno še bolj krepiti družbeni sektor, je treba vendarle več narediti tudi v posameznih zadrugah, ki naj bi resnično postale zadruge kmetov. „Ni se nam treba bati bogatega kmeta, ker je prišel od tega, kar ima, z delom — živinorejsko in poljedelsko proizvodnjo,“ je pose-

V Kmetijskem gospodarstvu Rakičan — TOZD Prašičereja Nemščak, so lani skrmili 72.365 pitancev, skupaj težkih 6.787.485 kilogramov. Trenutno krmijo 34.634 pitancev. Letos bodo predvidoma pridelali 9.500.000 kilogramov svinjskega mesa.

V tozdu Prašičereja v Nemščaku pa imajo tudi 5.469 plemenskih svinj in 102 merjasca. Svinje so lani skotile 123.715 živih sesnih pujskov, prav toliko pa načrtujejo tudi za letos. Večino tekačev zadržijo na farmi in jih pitajo, del pujskov pa odstopijo Panonki, ki jih da tržno namerjenim knecijani v nadaljnjo rejo, nekaj pujskov kupijo kupci od drugod, manjšo količino pa prodajo za zakol.

Na farmi v Nemščaku imajo tele pasme: švedski landros, nemški landros, veliki jorkšir ... in medsebojne križance teh pasem. V okviru tozda deluje tudi testna postaja za plemenski material. Lani so z raznimi testi na ta način odbrali 835 merjascev za potrebe proizvodnje v Nemščaku in za pripust pri kooperantih kmetijske zadruge. Letos bodo obseg dela na testni postaji še povečali in bodo skušali odbrati do 1.000 merjascev. Od 1. januarja dalje za razmnoževanje skrbe zgolj merjasci, ki so bili testirani. Za merjase (do 100 kilogramov) pa se zanimajo tudi kupci zunaj Pomurja. Prav te dni so prodali 10 merjascev Kmetijskemu industrijskemu kombinatu v Vinkovce.

Dr. VLADIMIR BAKARIČ

Z jugoslovanskega političnega prizorišča je odšla še ena bleščeča, nepozabna in velika osebnost, narodni heroj, junak socialističnega dela, marksist in državnik, revolucionar, akademik, komunist in humanist, ki je vse svoje življenje posvetil napredni revolucionarni misli in delavskemu gibanju.

Vladimir Bakarič se je rodil v Veliki Gorici 8. marca 1912. Osnovno šolo je obiskoval v Gospiču, gimnazijo pa v Ogulinu in Zagrebu. Na zagrebski pravni fakulteti je diplomiral leta 1935, dve leti pozneje pa tudi doktoriral.

Se kot študent se je vključil v revolucionarno delavsko gibanje in postal na univerzi pobudnik in udeleženec vseh akcij, ki jih je organizirala komunistična partija. Njegov član je postal leta 1933. Leta 1935 je bil sekretar organizacije SKOJ na zagrebski univerzi, za člana agitpropa CK KPH je bil izvoljen 1937, za člana CK KPH pa 1940. leta.

Delavski bорец in komunist Vladimir Bakarič se je od svoje zgodnje mladosti, dobrega pol stoletja, pa vse do zadnje ure

nenehno bojeval za zmago idealov delavskega razreda. Skupaj s Titom in Kardeljem je bil aktivni udeleženec in prvoborec v vseh prelomnih obdobjih naše revolucije, s svojim delovanjem pa je prispeval neprecenljiv delež k vsem uspehom naše države in revolucije.

V štirih vojnih letih je opravljal vrsto pomembnih vojaško-političnih dolžnosti. Bil je politični komisar glavnega štaba NOV in PO Hrvaške ter eden izmed organizatorjev prvih organov ljudske oblasti na Hrvaškem. Udeležil se je tudi 1. in 2. zasedanja AVNOJ ter bil član predsedstva tega najvišjega organa revolucionarne oblasti. Po 2. zasedanju AVNOJ je bil imenovan v NKOJ, kot član vrhovnega štaba pa je bil eden od najbližjih Titovih medvojnih sodelavcev.

Po zmagi revolucije je dr. Vladimir Bakarič od leta 1945 v svobodni državi opravljal najodgovornejše državne in partijske funkcije v SR Hrvaški in SFRJ. Bil je prvi predsednik vlade SR Hrvaške, predsednik hrvaškega sabora in predsednik CK ZK Hrvaške. Na vseh povojnih kongresih ZKJ

so ga izvolili za člana centralnega komiteja, bil je član izvršnega komiteja CK ZKJ, član izvršnega biroja predsedstva ZKJ, med 10. in 11. kongresom pa je bil član predsedstva CK ZKJ. Za člana predsedstva SFRJ so ga izvolili leta 1974 in 1979. Bil je podpredsednik predsedstva SFRJ od leta 1975 do 1976, nato pa spet od leta 1982 in do konca življenja.

Dr. Vladimir Bakarič, rezervni generalpodpolkovnik JLA, je bil nosilec partizanske spomenice 1941, reda jugoslovanske velik zvezde, reda narodnega heroja, reda junaka socialističnega dela in drugih visokih jugoslovanskih in tujih odlikovanj. Leta 1972 je prejel nagrado AVNOJ, bil pa je tudi član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti.

Dr. Vladimir Bakarič pa se je ponašal tudi z najlepšimi človeškimi vrlinami. Kot človeka, komunist in revolucionarja so ga cenili in imeli radi vsi tovariši in soborci. Z njegovo smrtjo je vsa Socialistična federativna republika Jugoslavija in še posebej Socialistična republika Hrvaške izgubil enega od svojih največjih sinov.

NA OBISKU V MESNI INDUSTRIJI — Predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj (prvi z desne) si je skupaj z nekaterimi člani predsedstva v DO Mesna industrija v Murski Soboti ogledal proizvodni proces in se zlasti zanimal za izvozne dosežke.

Foto: Š. Sobočan

širjenju družbene in zasebne kmetijske oziroma živinorejske proizvodnje. Poudarjeno pa je tudi bilo, da bo treba še naprej združevati sredstva za tovrstno proizvodnjo, kajti domača banka ni sposobna kreditirati vseh naložb.

Na pogovoru so poleg pomurskih družbenopolitičnih delavcev sodelovali tudi predstavniki posameznih delovnih kmetijskih organizacij. Direktor delovne organizacije Mlekopromet Ljutomer Miro Steržaj se je zlasti razgovoril

tem ko smo za lani načrtovali porast za 7 odstotkov. Več kot polovica mleka gre v predelavo, žal pa mlečnim proizvodom (sir in podobno) niso dovolili zvišati cen in je tako večina predelovalcev mleka v izgubi. Negativna razlika se pojavlja tudi v Tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti in Ljutomerški mlekarni.

Glede na to, da naše zasebno kmetijstvo še vedno ne daje toliko, kolikor bi lahko z ozirom na številno kmetovalcev (menda le 25 odstotkov kmetij ima pomembnejše

bej poudaril tovariš Avbelj.

Predsednik in člani predsedstva so se med obiskom v Pomurju temeljito seznanili z dosežki naše pokrajine na področju še večjega pridelovanja hrane. Dejstvo je nanreč, da lahko ob dobri organizaciji in družbeni pomoči pri naložbah dosežemo večje proizvodne uspehe. Prav gotovo bo tudi ta obisk, torej temeljita seznanitev s tanjem v kmetijski panogi, pripomogel k razrešitvi nekaterih porajajočih se problemov.

Š. SOBOČAN

Skoraj teden dni je bilá Managua, glavno mesto Nikaragve prizorišče dogajanja, ki mu je — rad ali nerad — prisluhnil ves svet. Neuvrščeni so obravnavali probleme latinskoameriških držav. Na sliki naša predstavnika Lazar Mojsov in Ignac Golob.

Podpora „zelenemu kontinentu“

V glavnem mestu Nikaragve Managui so na izrednem zasedanju koordinacijskega biroja neuvrščenih držav izrazili popolno podporo boju latinskoameriških držav za odpravo gospodarskih in političnih problemov, kot tudi tvornemu iskanju rešitev za vprašanja, ki na tej celini povzročajo največje težave. To je bilo prvo zborovanje neuvrščenih, na katerem so razpravljali izključno o Latinski Ameriki.

V posebni deklaraciji, ki so jo sprejeli na tem srečanju so med drugim zapisali, da skrajno poslabšanje gospodarskega položaja v Latinski Ameriki odraža resno krizo, ki je prvič v zadnjih štiridesetih letih pripeljala celino do negativne gospodarske rasti. Opozorili so, da 110 od 360 milijonov ljudi Latinske Amerike živi v popolni revščini, da je čedalje več brezposelnih in da inflacija znaša povprečno 80 odstotkov. Cene glavnih izvoznih izdelkov in surovin so enake kot pred petdesetimi leti, protekcionistični ukrepi industrijsko razvitih držav in podrazitve

končnih izdelkov pa dodatno in dramatično povečujejo trgovinski primanjkljaj latinskoameriških držav.

Neuvrščeni so v Managui pozvale salvadorsko uporiško koalicijo k pogovoru s predstavnikoma režima te države. Panami so dali vso pravico, da zahteva suverenost nad panamskim prekopom, tako kot sta se pred tremi leti dogovorila predsednika Torijos in Carter. Izrazili so zaskrbljenost nad pritiski na nekatere države v Karibskem morju, predvsem na Grenado in Surinam. Zahtevali so odpravo gospodarskih sankcij, ki jih Washington izvaja

proti Kubi, Belizeju pa so izrekli popolno podporo v boju za ohranitev neodvisnosti, ki jo spodkopava Gvatemala.

V sklepni deklaraciji so posvetili pozornost tudi razmeram na jugu ameriške celine. Venezuelo, Gvajano, Peru in Ekvador so pozvali, naj si še bolj prizadevajo za mirno rešitev obmejnih sporov. Podprli so zahtevo Argentine naj ji Velika Britanija vrne Falklandske otoke, vendar naj se to uredi po mirni poti, pod okriljem OZN. Podprli so Bolivijo, ki zahteva izhod na Tihi ocean, kakor tudi Portoriko, ki se bori za neodvisnost.

Med 107 delegacijami, ki so se odzvale vabilu iz Managui, je imela pomembno vlogo jugoslovanska delegacija, ki jo je vodil zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov.

STO DNI ZA SPREMEMBE V AVSTRIJI

Nekako sto dni je časa za predvolilni boj pred avstrijskimi parlamentarnimi volitvami, ki bodo 24. aprila. Temu primerno je pričela naraščati temperatura v strankarski areni. Sedanji kancler in vodja vladajoče socialnodemokratske stranke Bruno Kreisky upa na ponovno absolutno večino poslancev v parlamentu in volivcem »grozi«, da v nobenem primeru ne bo kancler vlade, ki bi bila sestavljena iz socialistov in katere od sedanjih opozicijskih strank: ljudske (ÖVP) ali svobodnjaške (FPÖ). Komunistična stranka nima nobenih možnosti, da bi dejavno posegla v parlamentarne volitve, saj je na zadnjih volitvah od približno pet milijonov volivcev dobila le 45 tisoč glasov. V primeru pa, da socialistom spodleti, naj bi prišla v poštev samo koalicija z manjšimi, z svobodnjaško stranko. Torej v vsakem primeru proti Ljudski stranki, ki, kot kaže, včasih ne izbira metode in načine, kako bi očrnila sedaj vladajočo socialistično stranko. Nedavni povod za napad Ljudske stranke na socialiste je bil obisk zahodnonemškega kanclerja Helmuta Kohla na Dunaju. Kreisky se z njim ni srečal, ker po njegovem ni odgovarjal termin, ki so ga predlagali. Generalni sekretar Ljudske stranke Graff si je na ta račun Kreiskemu sposodil s precej strupeno izjavo: »Za vsakega arabskega terorista, ki potuje skozi Dunaj, najde kancler Kreisky čas za pogovor, zahodnonemškega kanclerja pa ni mogel sprejeti, čeprav je že tedne prej vedel, da prihaja na obisk.« Kajpak je pri tem mislil na kanclerjeve stike z Gadafijem in Arafatom.

Glavna predvolilna sporna zadeva, ki jo povzdiguje Ljudska stranka pa so napovedi novih davkov. Z enodotnim davkom naj bi ob-

davčili vse anonimne hranilne vloge. S tem si obetajo približno 15 milijard dinarjev za proračun. Vsak državljani naj bi po tem predlogu imel na hranilni knjižici največ sto tisoč šilingov, ki ne bi bili obdavčeni, družine z otroki pa do milijon šilingov. Namen tega ukrepa je jasen: udariti tiste, ki imajo veliko. Davek naj bi plačali tudi za 13. in 14. plačo, ki jo zaposleni v Avstriji dobivajo ob dopustu in pred novim letom. Vendar naj bi tudi tukaj plačali davek samo tisti, ki imajo mesečno plačo manj kot 20 tisoč šilingov. Med uslužbenci je takšnih 18 odstotkov, med delavci pa le trije.

Kaj z denarjem od teh davkov? Kreisky pravi, da ga bodo porabili za odpiranje novih delovnih mest in za izboljševanje razmer varstva narave. Za socialiste to »predvolilno bojno geslo« veliko pomeni. Med razvitimi zahodnimi državami se Avstrija lahko še vedno ponaša z minimalno nezaposlenostjo, tisto o varstvu narave pa najbrž pomeni poziv močnemu gibanju ekologizma: volite nas, socialiste. Prav ti bi lahko, precej nezadovoljni z dosedanjimi ukrepi vlade glede varstva narave, odločilno vplivali na izid volitev, kajti le dve poslanski mesti imajo sedaj socialisti več kot Ljudska in svobodnjaška stranka skupaj.

Prejšnji teden so socialisti zborovali v Gradcu. Ljudska stranka je imela svojo volilno konferenco v industrijskem Linzu, komunisti na Dunaju. Kreisky se je z govorniškega odra sponadel s predvolilnim geslom Ljudske stranke »Spremeniti smer«. Kam, se je vprašal, in potem naštel države, ki jim vladajo konzervativci, se pravi stranke, podobne avstrijski ljudski stran-

ki in ki se ubadajo z večjo brezposelnostjo in tranjnimi nemiri.

Relativna gospodarska družbenost stabilnosti Avstrijci v prid socialdemokraciji, ki pa jim lahko tudi očitajo. Na primer atom centralo v Zwentendorfu tem gradnjo velikanske nišnice in kongresnega centra na Dunaju. Avstrijski potičneži za velkopoteznost bo ob volitvah prevladala filozofija: »Kdor dela, greši«, potem se v teh dneh v sosedni Avstriji nič spremenilo.

globus

MOSKVA — V osemetem letu starosti je umrlo nekdanji predsednik Sovjetske zveze Nikolaj Podgornij. Na položaju predsednika je bil dvajset let.

BUDIMPEŠTA — Na ozemlju LR Madžarske bodo kmalu pričeli skupni manevri držav članic varšavskega pakta. Sodelovali bodo oborožene sile Češke, Slovaške, Madžarske in Sovjetske zveze.

MADRID — Lani so v Španiji pridelali 4,37 milijona ton pšenice, kar je 30,4 odst. več kot leto poprej.

NEW YORK — Ameriškim strokovnjakom je križanjem sodobnih koruze z nekaterimi divjimi uspelo vzgojiti koruzo, ki obrodi več let. Lani so na poskusnih poljih spravili že tretji pridelek tega križanca.

BUDIMPEŠTA — Madžarska je imela lani izredno letino. Pridelali so več kot 4 milijone žitaric. Letos bodo kmetijsko proizvodnjo še povečali.

V žarišču dogodkov

Nedavno je minilo 50 let, kar je prišel na čelo najmočnejše industrijske države na svetu, Združenih držav Amerike, Franklin D. Roosevelt. Toda takrat, ko je prevzel oblast, je bila njena moč omajana. Svet se ni oziral nanjo kot na najbolj napredno, pač pa kot na povzročiteljico vsega hudega, kot začetnico dotlej najhujše gospodarske krize. Rooseveltu je pripadla naloga, da je svoji domovini spet vrnil ugled in jo hkrati s celotnim svetovnim gospodarstvom popeljal v boljše čase s svojo novo gospodarsko politiko, ki jo poznamo pod imenom „new deal“.

Se 4. decembra 1928 je predsednik Calvin Coolidge v svojem poročilu pred Kongresom dejal: „Noben kongres Združenih držav, ki se je kdajkoli zbral, da bi proučil položaj, ni našel na ugodnejše razmere, kot jih imamo ta hip. Doma vladata mir in zadovoljstvo, oziramo se nazaj na rekordno leto blagostanja. Jaz in vsa država lahko z zadoščenjem gledamo v sedanjost in z optimizmom pričakujemo prihodnost.“

Njegov naslednik v Beli hiši, Herbert Hoover je leta 1929 nič manj zadovoljno izjavil: „V Ameriki smo bliže zmagovalstvu nad revščino, kot je bila kdajkoli kakšna država v svoji zgodovini.“

Le nekaj mesecev pozneje, 24. oktobra 1929 je Amerika doživela najhujši borzni zlom v zgodovini, vse kapitalistične države pa so zapadle v krizo nepredstavljivega obsega. V dveh tednih so tečaji delnic na Wall Streetu padli za polovico. Katastrofa je bila popolna, Američane pa je tako nenadoma zadela, da sploh niso mogli doumeti novega položaja. Bila pa je tudi dokaz za to, kako so vodilni državniki napačno presodili položaj svoje države.

S padcem borznih tečajev se je namreč nujno znižala tudi potrošnja. V treh mesecih se je proizvodnja avtomobilov zmanjšala za polovico, gradbena dejavnost pa je nazadovala za tretjino.

Vsi poskusi reševanja, ki se jih je lotil predsednik Hoover, so spodleteli. Število brezposelnih je naraslo od 400.000 na okoli 15 milijonov. Prebivalstvu je postalo jasno, da od Washingtona nima česa pričakovati.

Ko se je Wall Street pred predsedniškimi volitvami poleti 1932 nekoliko umiril, so bile Združene države gospodarsko in politično le še kup razvalin. Delnica jeklarskega velikanu US-Steel je pred zlomom notirala 375 dolarjev, julija 1932 pa le še 22 dolarjev. Delnice General Motors so padle od 92 na 4,5 dolarja, blagovne hiše Montgomery Ward od 138 na 3 dolarje, General Electric od 220 na 20 dolarjev. Zmogljivosti jeklarske industrije so bile izkoriščene komaj 12-odstotno.

V teh mračnih dneh je po volitvah novembra 1932 prišel v Belo hišo Franklin Delano Roosevelt. Bil je potomec nizozemskih izseljencev in podobno kot njegov so-

rodnik Theodore Roosevelt, ki je bil tudi predsednik Združenih držav, je ubral politično pot. V prvi svetovni vojni je bil v demokratski vladi Woodrowa Wilsona namestnik mornariškega ministra. Leta 1929 je postal demokratski guverner države New York.

Kako si je Roosevelt predstavljaj predsedniške naloge, je povedal že v govorih in izjavah med volilno kampanjo. Tako je izjavil v intervjuju za „New York Times“: „Predsedništvo ni le vladni položaj... predvsem je mesto za moralno vodstvo... Kot vidim, je zdaj cilj postaviti na čelo ljudstva nekoga, čigar interesi niso specialni, pač pa splošni, nekoga, ki bo znal državo obravnavati kot celoto.“

Po propadu svojega predhodnika Herberta C. Hooverja je panika Američanov dosegla vrhunec. Položaj je zahteval takojšnje ukrepe. Novi predsednik se je izkazal kot pravi človek na pravem mestu. Najprej je moral improvizirati in se hitro, skoraj diktatorsko odločati. Vsekakor mu je pomagal prvi washingtonski „možganski trust“, ki ga je sam spravljal v življenje. To so bili zaneslji-

vi, izkušeni strokovnjaki. Med prvimi Rooseveltovimi ukrepi je bilo, da je po naveli na blagajne banke za teden dni zaprl in dolar razvednotil za 40 odstotkov. Hkrati je suspendiral tudi delniške in blagovne borze.

Te hude in drzne odločitve je sprejel na podlagi odloka, ki ga je v izjemnem stanju prve svetovne vojne izdal predsednik Wilson in je bil znan pod imenom „War-time Act“. Ta odlok je dajal predsedniku skoraj neomejeno polnomočje in ni bil nikoli preklican. Rooseveltu se je zdelo, da je bil v prav tako izjemnem stanju kot je bil Wilson med vojno. Da bi sankcioniral svoje diktatorske posege, je sklical kongres na izredno zasedanje. V zgodovini ameriške demokracije ni nobenega drugega primera tako hitre odločitve v zvezi z nekim zakonom. Senat in kongres sta sprejela zakon o kriznem polnomočju predsednika v sedmih urah.

19. aprila 1933 so storili v Združenih državah odločilni korak k ozdravitvi gospodarstva: odpravili so zlati standard za dolar. Sledili so še nadaljnji ukrepi in Američani so olajšano začeli govoriti o Rooseveltovi revoluciji.

S skoraj neomejenim polnomočjem je Roosevelt lahko začel zdraviti krizo in uresničevati svojo vizijo new deala. New deal je bil program za ponovno ožvitev in reformo

ameriškega gospodarstva v svetovni krizi. Predsednik je lahko sam odločal o kreditih, denarju — v obtoč je šlo za okoli 50 milijard bankovcev po sedanjih vrednostih — proizvodnji, nakupih in prodajnih cenah za srebro in zlato kot tudi o vseh deviznih transakcijah. Gotovo je bilo to največje polnomočje, ki je bilo kdajkoli dano nekemu predsedniku v mirnem času.

Vendar si je Amerika takrat želela močnega človeka. In Roosevelt je skoraj izvolil za predsednika in vse do svoje smrti aprila 1945, se pravi 13 let, je obvladal ne le ameriško, pač pa tudi svetovno politično sceno.

Medtem ko je Rooseveltova politična vloga danes zgodovina, postaja pa njegov new deal spričo svetovnega gospodarskega položaja spet zanimiv. Velja namreč kot dokaz in upanje, da je mogoče tudi najhujše krize rešiti z zdravim razumom in bogastvom idej.

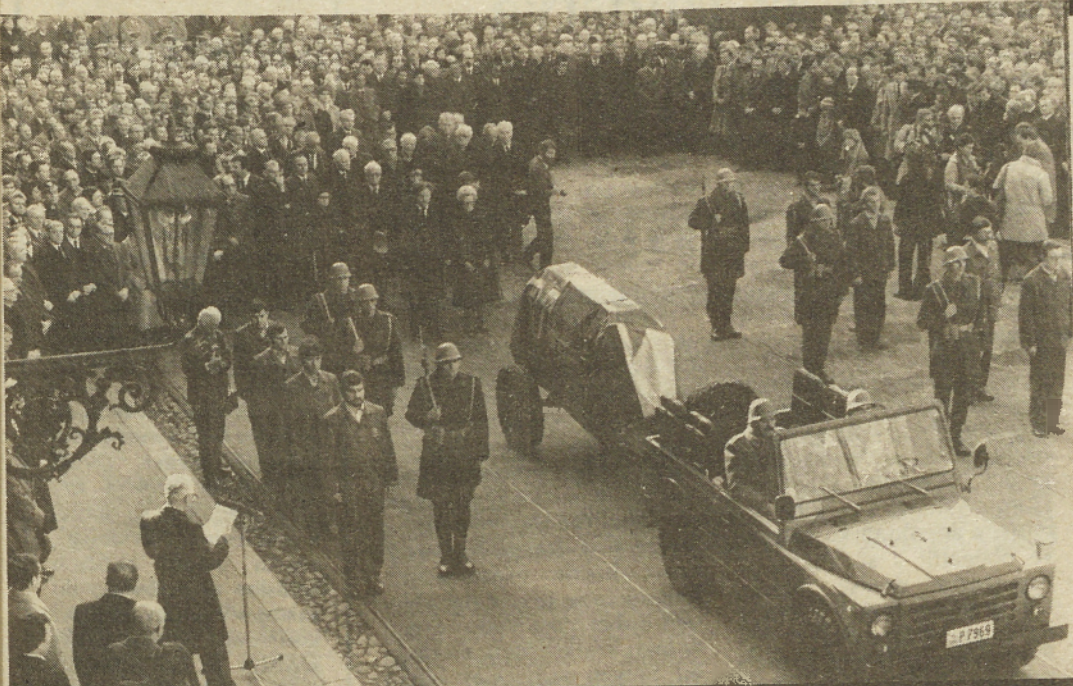
V znamenitih prvih stotih dneh nove administracije je kongres sprejel vrsto pomembnih zakonov, ki so bili podlaga številnih gospodarsko-političnih ukrepov v prvi fazi new deala. Zakon „Emergency Banking Act“ je centralni banki prepustil kontrolo bančnega sistema in ji je dal polnomočje za nadzor nad ponovnim odpiranjem saniranih bank in uveljavljanje prisilnih uprav. Že

marca 1933 je spet začelo latiti več kot 1.500 bank. Združeni bančni sistem opomogel. Zdaj so lahko pričeli s sanacijo in reformo ameriškega gospodarstva.

Nekaj dni po bančnem konu je sprejel kongres devizni zakon „Economic Act“ zaradi skrčenja izdatkov zvezne vlade. Zmanjšali so število zveznih namestnikov, preostali pa za 15 odstotkov znižali plače. Naceljni pomembni predpisi so po predsednikovem „Executive Order“ ustanovili „Federal Farm Credit Administration“ kot nadzorni koordinacijski kmetijskega kreditnega sistema in ustanovitev „Civilian Conservation Corps“, kakšen urad za zaposlovanje, kjer so zaposlili mlade brezposelne pri pogozdovanju in cestnih delih. Hkrati vrsto ukrepov za pomoč kmetijstvu so sprejeli tudi zakon za podporo brezposelnim.

Najpomembnejša zakonodajna podlaga new deala pa je gotovo junija 1933 sprejel „National Industrial Recovery Act“ (NIRA). Zakon je bil sestavljen iz treh delov, je izhajal iz predpostavke, da je industrija pripravljena sposobna skupno z uresničiti obsežen pogodbeni sistem o urejanju cen, med konkurenčnimi razmerji v smislu „kontroliranega upravljanja“. Drugi

Z Radičevega trga je sprevod krenil proti Mirogoju, kjer so se od dr. Vladimira Bakarića poslovili najvišji predstavniki hrvaškega in jugoslovanskega političnega in javnega življenja, poslednje spoštovanje pa so mu izrazili tudi številni prebivalci Zagreba ter drugi delovni ljudje in občani.

Pomurski VESTNIK

Molk o depozitu

Svet za mednarodne odnose pri predsedstvu RK SZDL je pred dnevi ugotavljal kakšni so naši odnosi po uvedbi depozita za potovanja v tujino. Republiški komite za mednarodno sodelovanje je zbral podatke o tistih posledicah uredbe, ki so navzdržne in nezaželene ter na podlagi tega v pismu zveznemu izvršnemu svetu predlagal, naj bi uredba ne veljala za sporazume o maloobsejnih osebnih prometih. ZIS naj bi o tem razpravljala na seji 24. decembra, ki pa je bila prestavljena z zagotovilo, da bo ta problematika na dnevnem redu do 15. januarja.

V razpravi so predlagali, da bi morala biti zvezna uredba o depozitu prilagojena razmeram v obsejnih območjih, ki so v desetletjih ustvarila obsejno sodelovanje. Poudarjeno je tudi bilo dejstvo, da gradi naša država svoj položaj v svetu kot odprta država, da pa je potrebno proučevati prave vzroke, ki so privedli do depozita in tudi posledice, ki so nastale. Razpravljali so menili, da naši sosedje uvedbo depozita sprejemajo kot protekcionističen ukrep, zaradi česar utegnejo biti gospodarske posledice že v bližnji prihodnosti mnogo hujše od prednosti, ki naj bi jih uveljavil zvezni ukrep.

krizo

zakona je predvideval obsežen zaposlitveni program. V ta namen so ustanovili „Public Works Administration“, ki je imel po današnji vrednosti kakih 100 milijard sredstev. Čkoli 4 milijonom brezposelnih naj bi zagotovili zaposlitev pri javnih delih. Tretji del pa je obsegal dopolnitev k programu v sili.

Vse te reforme so bile le del obsežnega programa. Za njegovo financiranje je bilo seveda treba na novo urediti bančni in davčni sistem.

New deal ni bil le kratek intermezzo v ameriški zgodovini, čeprav je njegova zgodovina Rooseveltovih let v Beli hiši. V času najgloblje recesije so Združene države uresničile prehod v moderno državo.

New deal je pripomogel Ameriki k novemu razcvetu, borzni tečaji so se začeli dvigati in država je ostala vodilna sila zahoda. Končno fazo new deala pomeni vstop Amerike v drugo svetovno vojno. V svoji četrti, zadnji volilni kampanji konec leta 1944, je Roosevelt obljubil Američanom, da nima namena obračati ure nazaj. „Pravico do koristnega, donosnega dela je treba zagotoviti s primernim programom, ki bo zagotavljal 60 milijonov produktivnih delovnih mest.“

37 let po Rooseveltovi smrti imajo v Združenih državah spet 12 milijonov brezposelnih.

(po GV)

SAMOUPRAVNO SODIŠČE

Že nekaj časa v skupščini SFRJ in drugod razpravljajo o utemeljevanju dosledno samoupravnega sodišča. Govor je o zakonu o sodiščih združenega dela, katerega zasnova je zamisel, da je treba odpraviti sedanji dualizem sodstva. Sodišča združenega dela so namreč nastala teritorialno in praktično zunaj združenega dela in so pod vplivom dejavnikov družbeno-političnih skupnosti in delujejo po klasičnih metodah državnega sodstva, ki terja dolgotrajno in počasno proceduro. Tako se problemi v samoupravljanju, s katerimi prihajajo delavci na sodišče združenega dela, vse bolj kopičijo, namesto da bi jih hitro in učinkovito reševali.

PISMO IZ BEOGRADA

Ideja, da bi sodišča združenega dela nastajala v združenem delu, tudi v sleherni organizaciji združenega dela, v slehernem tozdu, je oprta na sodno prakso iz NOB, ko so ljudski odbori imeli tudi funkcijo sodišč, vendar se marsikje bojijo tako imenovane »partizansčine«, presojanja, ki je bilo v vojnem revolucionarnem času lahko tudi pogojeno s trenutnimi interesi časa, kar je sicer sorodno z mirnodobnim revolucionarnim vrenjem, kjer pa je razsodnost enako potrebna kot hitrost razsojanja v prid hitrejšemu spremenjanju družbe.

Avtorji predloga zakona o sodiščih združenega dela so nemara preveč izhajali iz idealnega stanja samoupravljanja, po katerem je v združenem delu že dovolj usposobljenih kadrov tudi za sodstvo in v katerem naj bi bi samoupravni akti že nesporna osnova za delovanje sodišč združenega dela, ki naj bi odločala samo na podlagi teh samoupravnih aktov, kajti sicer gre za področje sodstva, ki ga urejajo ustavna sodišča. Tako naj ne bi bila sodišča združenega dela nad samoupravnimi organi organizacij združenega dela, niti v službi tehnoških in birokratskih krogov, vendar dovolj samostojna, da zastopajo prave interese delovnih kolektivov oziroma zborov delavcev, katerih spori naj bi bili zares v funkciji frontacije samoupravnih socialističnih sil, ne pa navadno iskanje pravice od drugih.

Tema je zelo delikatna, ker predpostavlja dejansko aktiven odnos v vsakdanjem samoupravljanju in veliko solidarnost delavcev s tistimi, ki začenjajo postopek pred sodiščem združenega dela v skupnem, ne samo lastnem interesu. Gre namreč za misel, da samoupravna neurejenost v organizacijah združenega dela ne more biti ovira za tako neposredno snovanje sodišč združenega dela, ki naj bi bila brez profesionalcev, ker bi bilo delo sodnikov teh sodišč vključeno v sistem veljavnega vrednotenja po rezultatih dela in ne bi zahtevalo od njih vsega delovnega časa, niti vse institucionalne urejenosti s samostojno administracijo in drugim. Obstaja celo mnenje, da so sodišča združenega dela potrebna prav tam, kjer je samoupravljanje najmanj urejeno, ker razčiščejo to sodstvo prav samoupravno sporne zadeve in pomagajo graditi samoupravljanje.

Toda ostaja vprašanje analize sedanjega sodstva združenega dela, ker je sedanja praksa sodišč združenega dela temelj nadaljnjega oblikovanja samoupravnega sodstva. Izkušnje kažejo, da so se sodišča združenega dela vse preveč ukvarjala le z delitvijo osebnih dohodkov in podobnimi malenkostmi in da so se prepogosto proglašala za nepristojna, kadar je šlo za globlja vprašanja nesamoupravnosti. Marsikje je bilo sporno vprašanje meje samoupravljanja, kajti sodišča združenega dela so se omejevala na formo združenega dela in so se izogibala vsakemu presojanju, kadar je šlo za delovanje v okviru svobodne menjave oziroma samoupravnih interesnih skupnosti, da ne govorimo o širših področjih samoupravljanja, ki kontraktorno delujejo na obvladovanje delavcev z dohodkom, kakor bi temu rekli forumsko.

Samoupravno sodstvo z izhodiščem v sodiščih združenega dela se zatorej izraža kot moč ali nemoč samoupravljanja, kakor je pač mogoče odgovoriti na vprašanje: kolikšna je opora delavcem v bitki za doslednejše samoupravljanje. Pri tem pa je pomembno vprašanje: koliko služi sistem pravnih služb v organizacijah združenega dela in družbeno-političnih skupnosti delavcev? Iz izkušenj vemo, da mora delavec sam iskati svojo pravico tudi pri sodiščih združenega dela.

VIKTOR ŠIREC

BAKARIĆ — oblikovalec novega sveta

Dr. Vladimir Bakarić sodi med tiste revolucionarje in velike može dejanj jugoslovanskega revolucionarnega delavskega gibanja, ki so idejno in politično pripravljali in organizirali partijo ter delavski razred za uresničevanje njunega zgodovinskega poslanstva v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji.

Dobrih pet desetletij je prispeval velik delež k boju za narodno in socialno osvoboditev naših narodov in narodnosti, za svobodo in vsestranski napredek Socialistične republike Hrvaške in Socialistične federativne republike Jugoslavije, za neodvisnost in revolucionarno preobrazbo naše skupnosti, za mir in družbeni napredek v svetu — je med drugim rečeno v sporočilu centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije ob smrti podpredsednika predsedstva SFRJ in člana predsedstva CK ZKJ dr. Vladimira Bakarića.

Človek širine

Politik, državnik, znanstvenik — te tri vloge je združevala osebnost dr. Vladimira Bakarića. Bil je človek, ki ga ga je vse zanimalo, ki je imel izredno široke, vsestranske interese. V nekem nedavnem intervjuju je dejal: »Nisem politik... Predvsem bi želel poudariti, da je politik človek, ki se ukvarja z javnimi zadevami, in to poklicno. Jaz se s tem ne ukvarjam. Ukvarjam se samo z določenimi nalogami, ko gre za spreminjanje družbe. In če zaradi tega moram prevzeti politično funkcijo, jo pač sprejemam; če mi je zaradi tega ni treba prevzeti, hvala lepa, ne potrebujem je. Da se mi recimo ni treba ukvarjati s tem, kje postaviti kakšno tovarno...«

Bil je pač »politik po dolžnosti«, kakor je sam dejal.

Bakarića ni zanimala samo politična ekonomija. Poleg Marxa, Lenina in sodobnih mislecev je prebiral tudi Biblijo, Platona, Hegla, Krležo. Bil je človek duhovnega nemira. V Moskvi je nekoč vztrajno iskal 13. zvezek Stalinovih spisov. Vse je pisal z roko, najraje je delal ponoči. Rad je fotografiral, za oddih in sprostitve pa prebiral kriminalke in zgodbe z Divjega zahoda. Bakarić je bil vedno v središču dogajanja. Leta 1939 je pisal o bodočnosti tedanje agrarne Jugoslavije, leta 1940 o vojni in ZDA, leta 1944 o narodnostni vitalnosti Hrvatov, leta 1945 o reakcionarni gospodi iz hrvaške seljačke stranke, ki se ni izpregla iz ustaškega voza, leta 1951 o kazenskem zakoniku.

Od prvih dni revolucionarnega delovanja je v svojem političnem delu dopolnjeval »teorijo in prakso«. Že v mladih letih se je uveljavil kot partijski publicist. S svojim celotnim delom in znanstvenimi rezultati na področju teorije politične ekonomije, agrarne in številnih drugih vprašanj socializma se je uvrstil med najbolj ugledne marksistične teoretike pri nas. Vseskozi je odkrival in skušal reševati najaktualnejše probleme naše socialistične graditve. Naj omenimo

samo nekatera njegova dela: Problemi zemljiške rente v prehodni etapi, O kmetijstvu in problemih podeželja, O sodobnih procesih v kmetijstvu, Aktualni problemi sedanje etape revolucije, Poti socialističnega razvoja v Jugoslaviji.

Bakarić — državnik

Dr. Vladimir Bakarić je veliko prispeval k utrjevanju mednarodnega ugleda Jugoslavije. Leta 1945 je sodeloval na pariški mirovni konferenci. Dvakrat (prvič leta 1963, drugič 1974) je kot vodja jugoslovanske delegacije obiskal Belgijo, zelo odmeven je bil tudi njegov obisk v Rimu leta 1969, ko se je sestal z vsemi vodilnimi italijanskimi politiki in prispeval k poglobljanju vezi med ZKJ in KP Italije.

Med Bakarićeva najpomembnejša državniška poslanstva sodita obiska v Moskvi leta 1970 in 1977. Njegov prvi obisk v ZS je veljal proslavi stoletnice Leninevega rojstva. V svojem govoru na slovesnem zasedanju CK KP SZ in vrhovnega sovjeta ZSSR pa je Bakarić v svojem govoru med drugim poudaril, da imajo Leninova stališča o vojni, miru in koeksistenci tudi danes za vse narode in napredna gibanja v svetu aktualen pomen.

Ob svojem drugem obisku v Moskvi je Bakarić govoril v Kremlju na slovesnem zasedanju ob 60-letnici oktobrske revolucije. Iz njegovega govora povzemamo misel, o pomenu uveljavljanja bolj pravičnih ekonomskih odnosov v svetu. Govoril je tudi o razvijanju zaupanja med narodi, kar, kot je dejal, terja povečano dejavnost vseh miroljubnih in demokratičnih sil v svetu in mora biti v interesu socializma kot svetovnega procesa.

Eno od Bakarićevih zadnjih potovanj v tujino je njegov obisk v Bonnu leta 1978. Tu je opravil vrsto pogovorov z vodilnimi nemškimi politiki, odmevno pa je bilo njegovo predavanje v bonnskem inštitutu Friederich Ebert o notranjepolitičnem raz-

voju v Jugoslaviji. Komentarji o tem predavanju so poudarjali Bakarićevo odprtost, širokost in natančnost.

O neuvrščenosti

V svojih analizah spreminjene podobe tega sveta je Bakarić često opozarjal, da je porušena prejšnja delitev sveta, kakršna je bila med drugo svetovno vojno. Na svetovnem odru so se pojavile nove osvobodjene sile in nove neodvisne države. Poudarjal je, da pojav osvobodjanja spremlja drug pojav — zapiranje razvitih držav vase. V intervjuju za zagrebški Vjesnik za novo leto 1980 je Bakarić dejal: »Neuvrščenost je človeštvenju potrebna. Mislim, da je tako zato, ker daje vizijo sveta, kakršen naj bi bil... Neki afriški voditelj, mislim, da je to bil Nyerere, je dejal, da so v gibanju neuvršenih socialistične dežele, da pa to ni gibanje socialističnih dežel; se pravi, da se v njem zbirajo različne države z različnimi sistemi, vendar tiste, ki so za skupno stvar, to pa je boj za mir in mirno poravnavanje sporov, boj za neodvisnost.«

Jurjevska 34

Hiša v Jurjevski 34 v Zagrebu, pod obronki Medvednice... To je bilo domovanje dr. Vladimira Bakarića. Tu je — ko mu visoke državniške in partijske dolžnosti niso velevale drugače — sprejemal aktiviste svoje krajeve skupnosti in številne ugledne goste. Leta 1972 je v Jurjevsko 34 prišel tudi tovariš Tito. Svojemu dolgoletnemu soborcu je izročil red jünaka socialističnega dela.

Četudi je bil dr. Bakarić iz dneva v dan prenatrpan s številnimi dolžnostmi, so ga občani krajeve skupnosti Gornji grad vse do njegove boleznii videvali na sprehodih, na poti v sabor.

O življenju in smrti je tovariš Bakarić nekoč dejal: »Če je človek delaven, potem je tudi kratko življenje zanj dovolj dolgo, da ohrani v njem svojo sled...«

Že v mladosti je bil dr. Vladimir Bakarić bolj krhkega zdravja. Vendar se je zdelo, kot da ne pozna počitka.

Jurjevska 34 je prazna; zgubili smo velikega človeka, o katerem je slovenski akademski slikar Božidar Jakac dejal, da je bil »preudaren poštenjak.«

MURSKA SOBOTA — Stabilizacija z dobrim delom in ne na osebnih dohodkih, je poudaril sindikalni predstavnik iz Beltinke na posvetu s predsedniki osnovnih organizacij sindikata in občinskih sindikalnih konferenc. Prav tako pa je opozoril tudi na obilico papirja, s katerim kljub opozorilom in stabilizaciji še vedno neracionalno razpolagamo v obliki razvlečenih gradiv, katerih delegati do potankosti ne razberejo, posebej če jih dobijo prepozno. Sicer pa je bil na minulem posvetu predvsem poudarek na pripravi članskih sestankov osnovnih organizacij in obravnavi aktivnosti sindikalnih organizacij na področju gospodarjenja v preteklem letu bb

GORNJA RADGONA — Zadnja seja ISSO bi naj dala odgovor, kje bi delali delavci Centra za socialno delo v tej obsejni občini. Dosedanji prostori, v prizidku občinske uprave, kjer je bila občinska skupnost socialnega skrbstva, so namreč že predolgo pretesni. Vendar so se pojavili dopolnilni predlogi za namestitev delavcev centra, zato so sklenili, da bodo o tem rekli svoje na prvi prihodnji seji. Kljub odložitvi te točke dnevnega reda je bila tudi zadnja seja dolga, osrednja točka pa je veljala osnutku občinskega proračuna za letos.

LJUTOMER — V torek se je v Ljutomeru sestal izvršni svet SO Ljutomer. Člani so sprejeli in dopolnili analizo o razvoju in delu krajevnih skupnosti v občini v preteklem letu. Na tej seji pa so sprejeli tudi pomemben dokument — osnutek republiškega samoupravnega sporazuma o izvedbi mladinske delovne akcije, ki bo letos tudi v Ljutomeru. Republiška konferenca ZSMS je v svoj program mladinskih delovnih akcij, na pobudo krajevnih skupnosti Razkrižje in OK ZSMS Ljutomer, sprejela izgradnjo vodovoda na območju severovzhodnega dela občine Ljutomer. Mladinska delovna akcija se bo pričela 26. junija letos, trajala pa bo približno 2 meseca.

do tedna

ZAKLJUČNI RAČUNI 1982

ZA VEČJO KVALITETO GOSPODARJENJA

Med številnimi aktualnimi nalogami delovanja sindikatov v sedanjem obdobju zlasti izstopa zahteve po kvalitetnejšem obravnavanju zaključnih računov. Nedvomno je ravno stabilizacijske cilje možno doseči le s konkretno akcijo v vsaki temeljni organizaciji združenega dela s stalnim in sprotnim ocenjevanjem rezultatov gospodarjenja. Še posebej pa izvoza. V tem smislu so sindikati že doslej dali dovolj navodil in pripomočkov za temeljito presojo dosežkov gospodarjenja, predvsem z namenom, da bi zagotovili večji vpliv delavcev na gospodarjenje in njihov odgovornejši odnos do vseh pomembnejših odločitev. Opravljeni so bili številni posveti in razgovori s sindikalnimi delavci in aktivisti v Pomurju, dogovorili pa so se tudi, da bodo na večini zborov delavcev prisotni predstavniki občinskih sindikalnih svetov. Že to dovolj zgovorno priča, da bodo razprave o zaključnih računih letos še posebej skrbno pripravljene.

Če bodo v vseh okoljih izpolnili dogovorjene naloge, s čimer bi naredili kvaliteten premik pri obravnavi zaključnih računov za leto 1982, posebej pri vsebinsko bolj angažiranem vključevanju delavcev pri razreševanju problemov gospodarjenja, se lahko nadajamo

zares dobrih razprav. To pa ne pomeni, da bi se morali v pomurskem združenem delu zadovoljiti zgolj s suhoparnimi številkami iz poročil, ki jih bodo pripravile strokovne službe v organizacijah združenega dela. Pred sabo je treba imeti zlasti oeno o tem, kje je možno dejansko spreminjati kvaliteto gospodarjenja, od katere je navsezadnje v največji meri odvisen delavčev osebni dohodek. Analiza opravljenega in vloženega dela, varčnejše ravnanje z materialom in podobno — vse to so še kako pomembni pokazatelji poslovanja, ki krojijo položaj in vlogo sleherne organizacije združenega dela in vsakega delavca posebej.

Zato v Pomurju z upravičenostjo menijo, da bi o rezultatih gospodarjenja morali razpravljati vsaj trikrat na leto, nekatere najpomembnejše pokazatelje več ali manj uspešnega gospodarjenja pa spremljati vsak mesec. Vsak dober gospodar je že doslej tako delal, saj niso redki primeri, da so delavci natančno seznanjeni s sprotnim spremljanjem rezultatov gospodarjenja, predvsem ko gre za izvozne cilje. Nič manjša pozornost pa ne sme veljati tudi ostalim podatkom, kot so produktivnost, izraba delovnega časa in drugi kazalci poslovanja, ki v marsičem

vplivajo na spreminjanje kvalitete gospodarjenja. Ob tem je potrebno poudariti, da je obravnavanje zaključnih računov predvsem priložnost za dogovor o novih nalogah, za razčiščevanje problemov, ki so zavirali razvoj samoupravnih odnosov, pa tudi pregled uresničevanja dogovorjenega med zaposlenimi.

Sindikati kot nosilci družbene aktivnosti ob obravnavi zaključnih računov pa se zavzemajo tudi za to, da bi bili delavci seznanjeni tudi o rezultatih dela z združenimi sredstvi zunaj svoje temeljne organizacije združenega dela ter o uspehih in sorodnih delovnih kolektivih. V praksi je takorekoč nemogoče ločeno obravnavati rezultate gospodarjenja v svojem tozdu ali v okviru delovne organizacije, ne da bi videli, kako so gospodarili v samoupravnih interesnih skupnostih, ki razpolagajo s sredstvi iz dohodka združenega dela. Vsaka temeljna organizacija pa mora najti pot, po kateri se bo čim bolj realno primerjala s sorodno organizacijo po nekaterih osnovnih kazalcih gospodarjenja. Brez dvoma bo tudi to v mnogem prispevalo k temu, da bodo delavci Pomurja v prihodnje še boljše seznanjeni z rezultati dela v najširšem pomenu besede.

Milan Jerše

(Pre)šibak glas iz ljudstva

Delegacija naj bo živ organizem, ne povsem odvisen od vabil, marveč samostojen, ustvarjalen dejavnik. Delegatska vprašanja morajo biti kar se da določna, podprta z argumenti, odgovori prav taki, brez okolišanj in zavlačevanj. Giblivi mandat je nova kakovost v malone desetletnem delegatskem odločanju. Zagotavlja velja čvrstejšo vez od temeljne delegacije in skupnosti do republiške skupščine, sicer se bomo še naprej ubadali z otroškimi boleznimi delegatskega sistema, kakršne so nesklepnost, preobilna in preučena delegatska gradiva, večtirne razprave, njihovo podvajanje in podobno. Zbori občinske skupščine, posebej združenega dela in družbenopolitični zbor, naj dobijo večjo veljavo, podobno kot njihova telesa.

Tako je območni posvet o uveljavljanju delegatskega sistema v Pomurju predzadnjo sredo v Gornji Radgoni »zakoličila« podpredsednica slovenske skupščine Mila Jereb. Razgibane, mestoma polemično zašiljene in izizvalne, sicer pa tvorne in zgoščene razprave ni moč v celoti povzeti, posebej ne, ker je v njej sodelovalo blizu 30 razpravljalcev, vidnih predstavnikov družbenopolitičnega življenja pomurske regije.

Poleg tega se je del delovne skupine slovenske skupščine in republiške konference SZDL mudil v Avtoradgoni in del v krajevni skupnosti Gornja Radgona, kjer so misli iz dopoldanske razprave obogatili s spoznanji iz neposredne prakse. Sprito tega se zdi smotno izluščiti le nekaj tehtnejših misli.

Po mnenju Emila Kuharja iz Ljutomera pomeni lanska pomladitev delegatskih vrst novo kakovost. Razprave v delegatskih klopih so bolj razgibane — delno na račun napetih razmer — pogreša pa česča soočanja funkcionarjev z delegati, zlasti pri stvarih, ki najbolj žulijo ljudi. Mirko Hajdinjak iz Lendave se je spoprijel z analizomano, ki ji vedno znova podlegamo, medtem ko je Martin Horvat iz Murske Sobotice dobesedno rekel: »Ne upamo priznati, da gre tu in tam za nemoč delegatov in temeljnih delegacij pri vplivanju na odločanje in prehitro pristajamo na polovične rešitve.« Drugače rečeno: izmaknemo se dejstvu, da se zdi kdaj pa kdaj glas iz baze kot glas vpijočega v puščavi. Boris Prejcar iz Ljutomera je načel vprašanje povratnega informiranja, kjer se še hudo zatika, in pogoje za delo temeljnih delegacij. Kaže, da so pogosto na stranskem tiru in prej izjema kot pravilo so skupne seje delegacij, recimo z delavskimi sveti, poslovnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami ali celo posameznimi funkcionarji. Seje občinskih skupščin so kar naprej maratonske in videti je, da je delo družbenih svetov zamrlo.

Po besedah Jožeta Kolblja

Branko ŽUNEC

Varnostne razmere slabše

V ponedeljek se je v Ljutomeru sestal občinski komite ZKS. Predsednik Ozvald Tučič je v uvodu spregovoril o liku in življenjski poti v nedeljo preminulega dr. Vladimira Bakariča, podpredsednika predsedstva SFRJ in člana predsedstva CK ZKJ. Člani pa so z enominutnim molkom počastili njegov spomin. S te seje so poslali tudi žalni telegram predsedstvu CK ZKH in CK ZKL.

Varnostno-politične razmere so v občini Ljutomer lanske leto bile nekoliko slabše, kar je razumljivo, saj se je na splošno poslabšala tudi ekonomska situacija. Tako poslabšanje pa ima za posledico porast kriminalnih in drugih kaznivih dejanj. Člani komiteja so oceno sprejeli ter jo dopolnili z nekaterimi aktualnimi problemi, ki so se pojavili v zadnjem času. To so predvsem kraje bencina in pogonskih sredstev, malomaren odnos do dela in delovnih sredstev, povečanje alkoholiziranosti na delovnem mestu in tako naprej. Ta ocena, ki so jo podali, je zelo dobra osnova za program dela komunistov v občini Ljutomer, predvsem na tistih področjih porasta kriminala in drugih dejanj, kjer se s političnim delom da to odpraviti.

V nadaljevanju seje so člani komiteja spregovorili tudi o bližajoči se programski konferenci, ki naj bi govorila o delu komunistov v občini Ljutomer ter sklenili, da bo programska konferenca v začetku meseca marca.

D. L.

Mercator-Univerzal

Mercator-Univerzal Lendava na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja z dne 7. 1. 1983

OBJAVLJA

prosta dela in naloge

NAMESTNIKA VODJE GOSPODARSKO-RAČUNSKEGA SEKTORJA

Pogoji: višja izobrazba ekonomske smeri in 4 leta prakse na zahtevnejših delih in nalogah v računovodski službi

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov Mercator-Univerzal Lendava, Partizanska 22. Prijavljeni kandidati bodo v roku 30 dni po objavi obveščeni o rezultatu izbire.

Izvoz in kmetijstvo

Ne glede na ukrepe, ki so tako ali drugače v lanskem letu vplivali na poslovno politiko bank, so letni načrt Ljubljanske banke — Pomurske banke — zadovoljivo uresnili — so med drugim poudarili na letnem zboru delegatov Pomurske banke pretekli petek v Murski Soboti.

Ugotavljali so tudi, da je imela banka med letom največje težave zaradi omejevanja obsega naložb, ubadali pa so se tudi s problemom likvidnosti, vendar zaradi bančnih sredstev ni prihajalo do zastojev v proizvodnji pri koriščenju investicijskih sredstev in pri izplačilu osebnih dohodkov.

Kako pa letos? Plan za leto 1983 predvideva povečanje bilančne vsote za 16 odstotkov, v njeni strukturi pa bodo še vedno prevladovala kratkoročna sredstva in potem takem se obetajo težave pri dolgoročnih plasmanih. Probleme pa bodo skušali reševati z bolj intenzivnim zbiranjem vezanih sredstev. Letos bodo najbrž pri tem dosegli boljše rezultate, ker so z to obliko varčevanja določene precej višje obrestne mere tako za uporabnike družbenih sredstev kot za občane. V celotni strukturi sredstev naj bi sredstva občanov znašala kar 35 odstotkov.

Največji poudarek v poslovni politiki Pomurske banke pa je dan kreditiranju proizvodnje blaga za izvoz in za stimuliranje večjega izvoza, za pospeševanje proizvodnje osnovnih kmetijskih in prehrabnih proizvodov ter kreditiranje teh zalog, ne bodo pa zanemarjali tudi ostalih dejavnosti, kot so malo gospodarstvo, turizem, gostinstvo in trgovina.

Bolj kot doslej naj bi se uveljavilo menično poslovanje in združevanje sredstev na dohodkovnih osnovah ter na združevanju sredstev iz akumulacije temeljnih organizacij združenega dela, saj bi na tak način lahko v Pomurju vsako leto zgradili vsaj eno tovarno, razdroljena sredstva pa skoraj nič ne pomnijo.

Žal je treba znova ugotoviti, da nam v Pomurju manjkajo ustrezni razvojni programi, ki bi zagotavljali uspešno reševanje problema nezaposlenosti.

Delegati so obravnavali še več drugih vprašanj. Izvolili pa so tudi novega podpredsednika poslovnega odbora, in sicer Milana Bratkoviča.

-aj

TURNIŠČE: cene pujskov

Pretekli četrtek (13. jan.) so mladi pripeljali na selmišče v Turnišče 34 pujskov. Četudi je bila skromna ponudba, pa rejci niso prodali vseh pujskov, kar je po svoje presenečenje, saj je povpraševanje že nekaj časa precej večje od ponudbe. Tako kot tedenski dni prej so se tudi tokrat cenile od 4.500,00 do 5.000,00 dinarjev za par.

NE PRIPRETI VRAT

Pred učenci, ki končujejo osnovno šolo, že stoji odločitev, čez kateri prag dalje. Prav zdaj tečejo namreč številne razprave in dogovori o mreži srednjih šol v Sloveniji, oziroma o usmeritvah, ki bodo na tej ali oni šoli. Kmalo, predvidoma prihodnji meseci, pa bodo že objavljeni razpisi za vpis v prve letnike usmerjenega izobraževanja. Kako je predvideno za Pomurje?

Osnovno šolo bo letos končalo 1.782 pomurskih osmošolcev. Po predlogu republiške izobraževalne skupnosti naj bi se jim v primerjavi z lanskim letom celo zmanjšale možnosti za nadaljnje izobraževanje v pomurskih srednjih šolah, kar pa ne bi bilo dopustno — so med drugim menili tudi na koordinacijskem odboru za prehod na usmerjeno izobraževanje pri občinski konferenci socialistične zveze v Murski Soboti. Upoštevati je namreč treba, da smo manj razvita regija in da imamo višek delovne sile glede na možnosti zaposlovanja, zato ne bi bilo prav, da bi Pomurje postalo nekakšen rezervat nekvalificirane delovne sile za Slovenijo. Z zmanjšanjem možnosti za izobraževanje pa bi tudi onemogočili razvoj sposobnih potencialov mlade generacije v Pomurju.

Zato bi morali tudi v novem šolskem letu omogočiti mladim šolanje v elektro šoli pri srednješolskem centru za tehniške in pedagoške usmeritve v Murski Soboti, gre za 2 dislocirana oddelka

elektroenergetike (matična šola v Mariboru) in v dislociranem oddelku gradbene šole, za katero lani žal ni bilo dovolj prijav, zato so morali učenci na matično šolo v Maribor. Letos naj bi bilo drugače. V obo programa se bodo morali sicer učenci vpisati v Mariboru, šolo pa bi obiskovali v Murski Soboti. Pri kovinsko-predelovalni usmeritvi na tem centru naj bi omogočili tudi vpis enega oddelka v program obratni strojni tehnik za odrasle (nadaljevalni).

Tudi na srednji šoli kovinske, pedagoške in ekonomske usmeritve v Lendavi bi bilo nujno uvesti skrajšan program kovinarstva in strojništva, s čimer bi med drugim omogočili prehod učencev iz bolj zahtevnega (srednjega) v manj zahteven program.

Dodatni predlog Pomurja je tudi, da je treba pri kmetijski šoli v Rakičanu omogočiti vpis v (dislociran) oddelke živilske usmeritve, in sicer v srednji program živilcev.

Ker pri nekaterih poklicih ugotavljajo prevelik interes glede na možnosti zaposlovanja, pa bodo zmanjšali vpis za en oddelke v pedagoški usmeritvi na srednješolskem centru v Murski Soboti in prav tako za en oddelke v program poslovno-finančne dejavnosti na srednji družboslovni in ekonomski šoli v Murski Soboti.

Vse ostalo pa naj bi bilo tako kot v tem šolskem letu.

JOŽE GRAJ

Spodbuda za odločnejšo akcijo

Čas, ki je pred nami, terja več doslednejšega dela, okrepljeno odgovornost za izvajanje vseh sprejetih ciljev dolgoročne ekonomske stabilizacije. Le ofenzivna izvozna politika in naslonitev na lastne sile namreč odpirata realne perspektive za razreševanje nakopičenih gospodarskih problemov ter za naš nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. Poznamo svoje slabosti, zato smo se v združenem delu lotili široke družbene akcije, da bi odpravili vse, kar je napoti zdravemu gospodarskemu razvoju.

To se kaže tudi v vseh štirih pomurskih občinah, kjer je prisotna dodatna angažiranost vseh zaposlenih za premagovanje dosedanjih slabosti. Praksa je prepričljivo pokazala, da smo vsakič, ko smo resno prišli za delo, bili kos še tako zapletenim družbenim in gospodarskim problemom. Tudi težav, ki jih prinašajo zaostrenje gospodarske razmere, se ne smemo ustrašiti. Bolj načrtno se bomo spravili nadnje, hitreje jih bomo premagovali in utirali pot napredku. Ena izmed bistvenih prednosti samoupravnega sistema je prav v tem, da zagotavlja dinamičen gospodarski razvoj, hkrati pa tudi stabilne razmere. Vendar pa to pomeni, da se je treba gospodarskih nalog lotiti kar najbolj odgovorno, predvsem pa realno. Kdor objektivno presoja in vsaj do neke mere pozna bistvo naše opredelitve, ki nam vele-va, da svoj razvoj snujemo in izpeljujemo po samoupravnih demokratičnih poti, ki edina ustreza našim razmeram, bo pritril ugotovitvam, da je program dolgoročne ekonomske stabilizacije dokument izjemnega političnega in ekonomskega pomena, zgrajen na zares trdnih temeljih.

KOMENTAR

Zato tudi delovni ljudje in občani Pomurja odločno podpirajo nove usmeritve glede mobilizacije celotne družbe v boju za gospodarsko stabilizacijo in nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Nič manjso veljavo pa nima zahteva po nujnosti močnejšega preobra našega gospodarstva na svetovno tržišče, boljše izkoriščanje naravnih bogastev in proizvodnih sredstev.

Šledilca pa v pokrajini ob Muri očitno ne primanjkuje, zato je naravna trdna odločnost, da se le bolj naslonimo na lastne sile. Pri tem se v Pomurju kažejo velike razvojne možnosti zlasti v kmetijstvu, še posebej pa v pridelovanju kakovostne hrane, kar je dobilo v vseh dokumentih prednostni pomen. Čeprav je v zadnjem času dosežen precejšen napredek tako v družbenem in zasebnem sektorju, pa je poudarek še vedno na produktivnejšem kmetijstvu, ki bi naj dalo optimalnejše rezultate.

Oh, vsem tem pa ne gre prezreti tudi proizvodnih programov v kovinski in elektroindustriji, grafični industriji, industriji gradbenih elementov, povečanje zmogljivosti v zdraviliškem turizmu in še marsikaj druge. V sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko se bo treba marsikomu tudi odteči, pa bodo tem bolj prišli do izraza dobri, pretehtani in perspektivni proizvodni programi. Tudi nekateri uspešni povezovalni procesi znotraj regije na področju zdravstva, vzgoje in izobraževanja dajejo nedvomno realnejše možnosti za razmah družbenih dejavnosti. Poglavitna naloga pa ostaja težnja po celovitejšem in enakomernem razvoju vseh štirih pomurskih občin. Dosedanje sodelovanje kaže vsekakor na določene ugodne premike, ki ga je treba v prihodnje še razširiti. O njegovi vsestranski koristnosti pa brez dvoma ni potrebno izgubljati besed!

Milan Jerše

DELEGATSKI VODNIK

Zanesljiv barometer razmer (2)

Bežna inventura delegatskih vprašanj in odgovorov ne preseneča — Postavljena ob pravem času na nepravem mestu — Očitna podcenjevanja in prikrita precejevanja — Ponavljajoča zvedavost delegatov — Številke znajo zavesti, vsebina pa ne — Iiti velja do konca, preprekam navkljub

Na drugem skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine v Murski Soboti 18. maja lani je krajevna skupnost Rogašovci postavila naslednje delegatsko vprašanje: kako naj si krajevna skupnost zagotovi zemljišča za gradnjo trgovine, vrtna in drugih objektov? Ustavno sodišče je namreč razsodilo, da je odlok o razlastitvi zemljišč po zazidalnem načrtu protiususten in torej neveljaven. Sporazuma prizadetimi niso mogli doseči in so zato predlagali skupščini občine, da sprejme odlok o razlastitvi. Kaj bo ukrenila skupščina občine sedaj, ko je odlok razveljavljen, da si bo krajevna skupnost lahko zagotovila prepotrebna zemljišča?

Na vprašanje je 28. maja pismeno odgovoril predsednik komiteja za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve skupščine občine Murska Soboti Rudi Horvat.

Krajevna skupnost oziroma investitor je v primeru, ko ne more pridobiti zemljišč za gradnjo družbenih objektov s sporazumnim odkupom, upravičena pri občinskem upravnem organu, pristojnem za premoženjsko-pravne zadeve, predlagati razlastitev nepremičnin, na katerih je predvidena gradnja teh objektov. V skladu z 21. členom zakona o razlastitvi in o prisilnem prenosu nepremičnin v družbeno lastnino (Uradni list SRS, št. 5/80) je treba predlogu za razlastitev predložiti:

1. uradni izveček iz protorskega izvedbenega akta s prikazom meje zemljišča in namena, za katerega mora biti uporabljeno;
2. izpisek iz zemljiške knjige in katastrske podatke o nepremičnini;
3. cenilni zapisnik in dokaz, da ima razlastitveni upravičenec zagotovljena sredstva za plačilo odškodnine na nepremičnino, ki naj bi se razlastila.

Iz predloga za razlastitev mora biti razvidno, na kakšen način je bil ugotovljen splošni interes. Pripominjamo še, da v primeru, kadar je gradnja določenega objekta predvidena z zazidalnim načrtom, ni potrebno predhodno posebej ugotavljati splošnega interesa, ker je le-ta v skladu s 16. členom v zvezi s 66. členom zgoraj omenjenega zakona ugotovljen z zazidalnim načrtom. V Rogašovcih še vedno velja odlok o sprejetju zazidalnega načrta Rogašovci, saj ga ustavno sodišče SRS ni razveljavilo.

Na 2. ločeni seji zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Ljutomer 27. maja lani je delegate zanimalo, kje so razlogi, da prihaja do zapletov pri odkupnih cenah živine. Sekretar skupščine občine Franjo Štebih o tem sodi naslednje: »Mi smo skušali to vprašanje reševati tudi preko pristojnih republiških organov. Na to smo jih opozorili predvsem zaradi bližine meje s sosednjo republiko Hrvat-

ska, kjer so cene živine nekoliko višje in nam to kvira našo odkupno politiko. Znano pa je, da kmetje, združeni v združne organizacije, dobijo določene bonitete za svoje prodane tržne viške. Moram reči, da se doslej v tem pogledu ni kaj bistveno premaknilo, upamo pa, da bo vse to vsaj deloma upoštevano pri določanju novih cen žive teže živine in da bomo tudi to vprašanje sčasoma spravili z dnevnega reda. Ob tem se že precej časa trudimo, da bi integrirali kmetijsko politiko v občini in Pomurju, zlasti v okviru sozda ABC Pomurka. Toda, dokler bo tako razdrobljena, kaj prida uspehov ne bomo dosegli. Gre za večje dogovarjanje in enotno reševanje zadev v enotnem prostoru. Prihaja tudi do konkurence, ki je škodljiva tudi za kmeta, saj on vidi le trenutni rezultat ne pa dolgoročnega, medtem ko se mora njegova združna organizacija brigati za reprodukcijski material, ki ga bo uporabljal in podobno. To bodo kmetje morali upoštevati, tisti, ki so že specializirani v svoji proizvodnji, pa to že itak upoštevajo».

Delegatu skupne delegacije državnih organov Andreju Jancu na skupnem zasedanju vseh treh skupščinskih zborov v Murski Soboti 18. maja lani ni dalo miru, da ne bi podrezal: »Kaj je s čistilno napravo za prašičjo farmo v Nemščaku?»

Dobil je kar dva pismena odgovora: enega od direktorja tozda Prašičereja Beltinci Luka Oskomiča (18. junija) in enega od direktorja Kmetijskega gospodarstva Rakičan Franca Skledarja (22. junija). V prvem dopisu je med drugim zapisano: »Na farmi Nemščak je bila predvidena izgradnja prečiščevalnih naprav za prašičje odplake že ob projektiranju same farme. S pričetkom izgradnje farme so se pričela tudi dela za izgradnjo omenjenih naprav. Do zakasnitve je prišlo iz naslednjih razlogov:

1. Morali smo predložiti ustreznim organom določene rezultate poskusov in rezultate prečiščevanja odplak po predlagani tehnologiji.
  2. Do velike zakasnitve je prišlo pri nabavi uvožene strojne opreme, ki je predvidena v postopku prečiščevanja in se mora uvoziti iz konvertibilnega območja.
  3. Iz znanih težav pri uvozu več kot dve leti nismo dobili potrebnih uvožnih dovoljenj.
- Iz pismenega odgovora Franca Skledarja povzemamo naslednje: »Vsa gradbena dela na objektu čistilne naprave in na lagunah pri farmi Nemščak so končana, prav tako je končana v glavnem tudi zunanja ureditev čistilne naprave. Vsa domača oprema je pripravljena. Čakamo le na uvoženo opremo, to je na tri preše, ki stanejo 521.000 mark. Te preše smo naročili že novembra 1980, vendar nam je uspelo komaj letos spomladi dobiti po

raznih intervencijah uvozno dovoljenje. Preše smo plačali in po trditvi nemške firme Klein jih bomo dobili avgusta letos. Za montažo preš in domače opreme predvidevamo mesec dni dela. Tako bi čistilna naprava začela delati oktobra letos.

Razumemo zaskrbljenost občanov, vendar lahko zatrdimo, da smo naredili vse, da bi bila čistilna naprava čimprej gotova, vendar zaradi znanih uvožnih omejitev za opremo nismo uspeli prej dobiti uvoznega dovoljenja. Kompletna čistilna naprava nas bo stala od 60 do 65 milijonov dinarjev.

V istem času — 27. maja lani — so delegati na ločeni seji zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Ljutomer postavili podobno vprašanje kot soboški. Namreč, kaj bo ukrenil največji onesnaževalec Ščavnice Konus, da bo manj »zasmrajanje« enega redkih večjih vodotokov v Pomurju.

»Podobnih vprašanj je bilo v preteklosti še več. Spričo tega je občinsko vodstvo večkrat postavljalo zahtevo delovni organizaciji Konus v Slovenskih Konjicah, da skuša modernizirati tovarno, ki je v Ljutomeru. Do te rekonstrukcije je predlani tudi prišlo in v gradnji je čistilna naprava, prva tovrstna v jugoslovanskem prostoru. Ne bo sicer v celoti odpravila onesnaževanja, bo pa znatno omilila razmere. Imeli smo namreč precejšnje škode, saj ni bilo več živega bitja v Ščavnici vse tja do izliva v Muro. Pričakujemo skratka, da bo situacija v mnogočem popravljena.« se nadeja Franjo Štebih.

Kako komentirati štiri, skoraj dobesedno zapisana vprašanja in odgovore? Ne enim ne drugim načeloma ni kaj oporekati. Tako vprašanja kot odgovori so dovolj določni in argumentirani, ob pravem času in na pravem mestu. Toliko večji kamen spotike pa je zato praktična izpeljava. V nobenem od navedenih primerov še niso prišli do konca: v Rogašovcih je razlastitveni postopek obvisel v zraku, v Nemščaku naj bi čistilna naprava začela delovati te dni, medtem ko za Konus še ni nič zanesljivega, glede odkupnih cen živine pa je vse po starem.

Podobna usoda je zadela številna druga vprašanja. Vzemimo kritično preskrbo z določenimi rezervnimi deli za kmetijske traktorje ali problematiko ogrevanja stanovanj v novejših stanovanjskih blokih ali zemljiške posege v porečju Ščavnice ali usposobitev vinskega hrama v Jeruzalemu in tako bi lahko še naštevali.

S tem niti slučajno ne želimo sejati nezaupanja v učinkovitost delegatskega odločanja, le posvarili bi radi, da se je treba tudi zajetnejših vozlov lotevati po delegatskih poteh. Tistih obrobni, manj pomembnih, je že tako ali tako dovolj.

Sicer pa bomo v prihodnjem, sklepnem zapisu o — v prvem letu tretje delegatske izmene — postavljenih vprašanjih, predlogih, pobudah in odgovorih, nekoliko bolj poglobljeno komentirali nabrane izkušnje, spoznanja in podatke.

Branko ŽUNEC

mala anketa

Zadovoljni, ker so splavali

Društvo Partizan Murska Sobotica je skupaj z Zvezo za telesno kulturo Murska Sobotica organiziralo v plavalnem bazenu v Radencih začetni plavalni tečaj. Od prijavljenih 14 kandidatov se jih je tečaja redno udeleževalo 9, večinoma odraslih, ki so tudi splavali. Zakaj so se odločili za plavalni tečaj in kako so zadovoljni, o tem smo se pogovarjali z nekaterimi udeleženci tečaja. Podoben plavalni tečaj za odrasle bodo zopet organizirali v začetku meseca februarja, seveda če bo dovolj prijavljenih kandidatov.

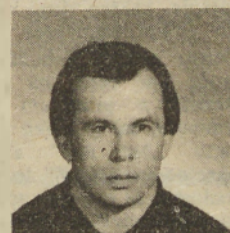

ZDENKA ZAPLATIČ — Murska Sobotica: »Že leta nazaj sem si želela, da bi se naučila plavati. Ta želja se je stopnjevala, ko sem z družino in prijatelji letovala na morju. Zdaj, ko sem se naučila plavati, bolj nestrno pričakujem letni odhiti na morju, z veseljem pa bom včasih tudi obiskala bazen v Radencih,

poleti pa kopališča v Pomurju. Mislim, da so tovrstni tečaji enkratna priložnost za vse tiste starejše občane, ki se v otroških letih niso naučili plavati. Se posebej je pomembno, če se tečaja udeleži večje število odraslih, kajti v takem okolju se vsak bolj sprosti, kar je pogoj za uspeh tečaja. Zato priporočam vsem, ki še ne znajo plavati, da se opogumijo in prijavijo za tečaj. Prepričana sem, da bodo po tečaju zadovoljni tako kot sem jaz.«

KATICA TKALEC — Beltinci: »Mislim, da je plavanje ena najvažnejših veščin, ki bi jo moral sleherni človek obvladati, saj gre tu ne le za rekreacijo, temveč tudi za koristnost te aktivnosti za zdravje človeka. Najbolj sem si želela plavati vedno, ko smo preživljali letni dopust ob morju, in sem skoraj z zavistjo gledala druge, kako so plavali od obale, sama pa sem si komaj upala v vodo do pasu ali malo globlje. Seveda sem sedaj, ko sem se naučila plavati, zelo zadovoljna, posebno pa, ker smo sedaj vsi v družini plavalci. Organizatorji takih tečajev vsekakor zaslužijo pohvalo. Mislim le, da se ljudje ne bi smeli sramovati, če se prijavijo na tečaj sedaj, ko so že odrasli.«

BLAŽO DAVIDOVSKI — učitelj plavanja: »Partizan Murska Sobotica je po svojem programu organiziral plavalni tečaj za odrasle in se s tem vključil v akcijo »Naučimo se plavati«. Plavalni tečaj, ki je trajal deset dni, je pritegnil največ odraslih, saj je bil najstarejši udeleženec star 50 let, najmlajši pa devet let. Veseli smo, da se je našemu pozivu odzvalo največ odraslih, ki so se hoteli naučiti plavati. Na koncu tečaja so bili zadovoljni oni in mi, ki smo organizirali tečaj. Vsi so splavali, to je pa tudi spodbuda drugim, da se bodo brez sramu udeležili naših prihodnjih začetnih plavalnih tečajev. Moram reči, da so udeleženci tečaja pokazali veliko volje, da se naučijo plavati, zato tudi uspeh ni izostajal.«

MARIJA VINKOVIČ — Ganci: »Za tečaj plavanja sem se odločila, ker sem si želela, da se naučim plavati. Čeprav sem v začetku mislila, da ne bom splavala, mi je to uspelo predvsem po zaslugi učitelja, ki se je zelo trudil in nas opozarjal na vsako napako. Zato smo na koncu tečaja bili vsi zelo zadovoljni, da smo dosegli svoj namen. Mislim, da bi morali tudi v prihodnje organizirati tovrstne tečaje, saj je še veliko ljudi, ki ne znajo plavati. Upam pa, da se bodo v prihodnje tudi drugi odločili za tečaj, saj jih ne bi smela motiti stara tradicija, češ, kaj bodo rekli drugi, da se sedaj, ko sem že odrasla učim plavati.« Moram reči, da se človek veliko boljše počuti, če zna plavati.«

ANDREJA EMRI — Najmlajša udeleženka tečaja: »Na plavalni tečaj me je prijavila mama, ker se hodimo velikokrat kopat, v bazen in na morju pa je koristno in bolj zanimivo, če znaš plavati. Bazena sicer še ne preplavam in tovariši mi je dejal, da sem polplavalca. Zato bom šla še na kakšen tečaj, morda poleti, ko ne bo toliko šolskih obveznosti. Bila sem v skupini starejših, kar sicer zame ni bilo tako zanimivo, kot če bi se učila plavati med vrstniki. Vseeno pa je bilo lepo. Rada sem v vodi in sedaj sem tudi bolj pogumna. Tudi sedaj se hodim kopat, saj ledu za drsanje ni vedno, snega, da bi se smučala tudi ni, v smučarske centre pa ne moremo vsi.«

Feri Maučec

Radodarnost v debeli kuverti

KAKO NAGRAJUJEMO?

„Hierarhičnost meril, lučna solidarnost, premalo ugotavljanja učinkov dela, subjektivno ocenjevanje učinkov neproizvodnega dela, uravnotežena med podobnimi deli, premajhno vrednotenje konkretne odgovornosti in opravljenega dela — vse to je še vse preveč prisotno v sporazumnih o delitvi. Ni se mogoče znebiti vtisa, da je vse delo na teh vprašanjih prepuščeno strokovnim službam. Vse to pa so velike ovire za ustreznejše vrednotenje posebej ustvarjalnega, odgovornega in proizvodnega dela. Vsiljuje se vtis, da smo pod pritiskom razmer in tehnokratskih pogledov na tej fronti popustili. Zato imamo prevladujočo tendenco oblikovanja osebnih dohodkov po formalnih kvalifikacijah, tendenco izenačevanja po poklicih, ne glede na rezultate. Zato imamo po eni strani nenormalne razlike v višini osebnih dohodkov, po drugi pa zaostajanje v tistih dejavnostih, ki bi morale biti motor razvoja. To bo potrebno temeljito spremeniti in nadoknaditi zamujeno... Vse bolj se krepi zavest, da je tudi sedanjost tekmo cen in osebnih dohodkov oziroma življenjskih stroškov ter blagovno-denarne odnose mogoče trajno brzdati edino z uporabo univerzalnega načela delitve po delu za vsakogar in za vse ravni, z bolj razvitim samoupravljanjem in odgovornostnim gospodarjenjem. In obratno, Gospodarska stabilnost je odločilni pogoj za uveljavljanje delitve po delu... Delavec je gospodar svoje usode toliko, kolikor se njegove pravice potrjujejo v učinkovitem gospodarjenju, kolikor sistemi nagrajevanja to spodbujajo... (Iz uvodnega govora predsednika slovenskih sindikatov Marjana Orožna na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije)

NERAZČIŠČENI POJMI IN DOMNEVE

V bistvu se sindikati zavzemajo za tri različne načine nagrajevanja, ki se na prvi pogled ujemajo, v resnici pa si nasprotujejo. Gre za nagrajevanje po delu, po rezultatih dela in po produktivnosti. Zavzemajo se za načelo „za enako delo enak dohodek“, hkrati pa poudarjajo, da je potrebno pri tem poslednje uveljavljati tržne zakonitosti, kar seveda spet terja različen osebnih dohodek denimo dveh čistilk.

Pojmi okoli tega očitno še niso dovolj razčiščeni, kar pa ne sme jemati korajže češ, saj se ubadamo z gordijskim vozlom. Prav nasprotno, zdi se celo, da se nekatere rešitve hitreje bistrijo, le vztrajati kaže pri spoznanju, da je treba zdravje drevesa ocenjevati predvsem po njegovih koreninah. Nihče ne more oporekati, da so gospodarske dejavnosti zaradi tega ali onega v zelo neenakopravnem položaju, zaradi vse pogostejšega administrativnega poseganja pa se ti problemi v zadnjem času še posebej ostrijo. Tako so recimo nekaterim že vnaprej zagotovljeni osebni dohodki na zadovoljni višini in precejšnja akumu-

„pridnost“ zaposlenih, tehnična opremljenost tovarne, stopnja produktivnosti in še marsikaj.

V tej zvezi se rojeva vrsta vprašanj, na katera zaenkrat še ni ustreznih odgovorov. V panogah dejavnosti so doslej samoupravne sporazume o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke sklepali na osnovi nekakšne „poprečne uspešnosti“, tako da so manj produktivne delovne organizacije z osebnimi dohodki silile k poprečju, v uspešnejših pa si niso mogli deliti debelejših kuvert, čeprav bi imele možnost za to. Globalno gledano je celoten sistem delitve, zlasti sredstev za osebne dohodke — kot smo ugotovili že v prejšnjem zapisu — precejšnja potuha za inflacijo. Glede na to, da imajo lahko delovne organizacije, čeprav morda izdelujejo povsem enake izdelke, sila sodobne ali pa sila zastarele stroje, ni odvečno vprašanje, kakšno vlogo naj pri delitvi igra produktivnost.

Očitno osebnih dohodkov ni mogoče kar tako, na pamet povezati z gibanjem produktivnosti, saj jo lahko v neki tovarni „čez noč“ zvečajo dvakratno, ker so prišli do boljše tehnologije, še vedno pa ne dosega učinkovitosti v drugi, kjer je produktivnost porasla le za nekaj odstotkov. Skratka, stvari

s = stalnost v organizaciji
združenega dela, izražena v
odstotku
k = faktor za poseben status

Izračun bo po naslednjem obrazcu:

$$md = \frac{dd \times s \times k}{100} \times VR \cdot r$$

Odstotek delovne dobe (dd) delavca znaša od odstotka (od 1 do 5 let) do 12 odstotkov (nad 30 let). Odstotek stalnosti delavca (s) znaša:

— nad 3 do 5 let
— nad 5 do 10 let
— nad 10 let

2 odstotka,
3 odstotka in
5 odstotkov.

Za delovno dobo se štejejo učinkovita leta zaposlitve, evidentirana v delovni knjižici. Minulo delo ne gre upoštevati s polno pokojninsko dobo, z nepopolno pokojninsko dobo pa se minulo delo izračuna na osnovi števila let priznane pokojninske dobe, h kateri se prištejejo dodatna leta zaposlitve po upokojitvi.

Vsi osebni dohodki, ki jih delavci prejemajo med letom, predstavljajo akontacije osebnih dohodkov. Glede na ugotovljen poslovni uspeh se lahko izvrši poračun (trikrat letno) in sicer v obliki poračuna osebnega dohodka. (Mimogrede: enega so v Panoniji opravili aprila lani.) Porazun osebnega dohodka je odvisen od dosežene poslovne uspešnosti oziroma produktivnosti v posameznem tozdu, delov-

delavca, uporablja se za vse ženske in znaša 1,15
VR = relativno razmerje x
vrednost RR1

vrednotenja dela: razvrstitev vseh vrst dela v nekaj skupin (8,10 ali 15), določitev vrednosti prve vrednostne skupine in nazadnje določitev razmerja vseh drugih vrednostnih stopenj do prve vrednostne stopnje. Tako bi se dokopali do neke družbene ali zunanje analitične ocene del, ki pa še ne bi določala osebnih dohodkov delavcev. Poleg te zunanje ali družbene ocene ali razvrstitve del bi obstajala še „notranja“ ali „podjetniška“ ocena in razvrstitev. Osebnih dohodki bi bili določeni z „notranjo“, „podjetniško“ oceno, gibal pa bi se okrog družbenih vrednostnih stopenj za posamezne družbene opredeljene vrste dela.

Skratka za prevrednotenje določenih del in nalog gre, o čemer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

V IMP Panonija v Murski Soboti so lani ob polletju zaostajali za poprečnim mesečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu občine za 4 odstotke, v industriji za 5 odstotkov, v panogi (proizvodnja kmetijskih strojev) je zaostanek znašal kar 20 odstotkov in v okviru IMP v poprečju že na 26 odstotkov. V devetmesečju se je poznalo nazadovanje pri poprečnih mesečnih osebnih dohodkih samo v panogi celih 34 odstotkov. (Seveda bi bila dosti zgornjersja primerjava osebnih dohodkov zaposlenih med posameznimi značilnimi poklici, vendar teh v Panoniji za lansko leto še nimajo na voljo.)

na skupnost pa je v njem udeležena le do tistega poprečja dela, ki se določi za delitev v posameznem tozdu. (Sledi metodologija izražena produktivnosti in močnega gibljivega dela.) Kako je v Panoniji z višino zadržanega osebnega dohodka in možnostjo prerazporeditve na druga dela in naloge?

„Višina zadržanega osebnega dohodka je enaka višini planirane vrednosti najenostavnejšega dela na druga dela in naloge?“

„Višina zadržanega osebnega dohodka je enaka višini planirane vrednosti najenostavnejšega dela (RR 1,00), vendar ne sme biti manjša od 55 odstotkov poprečnega mesečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu.“

Delavec, ki ima najmanj 30 let delovne dobe in je dosegel 55 let starosti in delavca, ki ima najmanj 25 let delovne dobe in je dosegla 50 let starosti, in sta zaradi starosti oziroma slabega zdravstvenega stanja delno nezmogljiva za opravljanje svojih del in nalog, tako da ne moreta dosegati normalnega, delovnega uspeha, se lahko prerazporedi na druga dela in naloge, ki ustrezajo njihovi strokovni usposobljenosti in njuni dejanski delovni zmogljivosti, s tem da se jima zagotovi osebni dohodek v isti višini kot pred prerazporeditvijo, v kolikor bi imela pred prerazporeditvijo nižji osebni dohodek.“

Sicer pa v tem 700-članskem delovnem kolektivu razlikujejo več ravni pri merjenju rezultatov dela: od 1 do 15, od najbolj enostavnih do najbolj sestavljenih del in nalog. S tem so se približali spoznanju, da bi morali poiskati povsem določena merila za neposredno delo oziroma rezultate tega dela delavca pri določenih opravilih in pa merila za rezultate delovne organizacije, v kateri delavec dela. In ko bi našli ta merila, bi jih morali poiskati še za delavčev delež v rezultatih dela delovne organizacije, saj to ni isto. Sedi dodatno merilo ali popravek prvega merila, ki se glasi, naj bo osebni dohodek za približno enako delo približno enak. To množico meril operacionaliziramo tako, da ločimo tri sestavine

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

mer govorimo že leta in leta, predvsem za prevrednotenje v proizvodnih dejavnostih. V delovnem osnutku dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto je v tem pogledu več zanimivih določil. Naj opozorimo le na nekatere!

med drugim pravi: „Udeleženci dogovora bomo vztrajali, da delavci v temeljnih organizacijah do konca prvega polletja 1983 ne bodo povečevali akontacij osebnih dohodkov (vrednostna merila: točke, norma ure ipd.) Soglasni smo, da se lahko izjemoma v prvem polletju 1983 neto obračunana sredstva za osebne dohodke na delavca (poprečno obračunana sredstva za osebne dohodke za leto 1982) povečajo največ do 5 odstotkov... V primeru preveč razporejenih sredstev za osebne dohodke pa v letu 1982 bomo udeleženci dogovora vztrajali, da delavci temeljne organizacije zmanjšajo akontacije osebnih dohodkov v letu 1983 in s tem poračunajo preveč razporejena sredstva iz preteklega leta. Porazun mora biti opravljen do konca junija 1983...“

Vsega tega se v soboški Panoniji predobro zavedajo in so se pripravili ravnati po dogovoru, moti jih nekaj drugega. Namreč dejstvo, da so pri izplačilih osebnih dohodkov na repu plačilne liste v okviru sozda IMP (Industrijsko montažno podjetje) Ljubljana. Tako je denimo neto osebni dohodek na delavca za november znašal v poprečju 12.660 dinarjev, medtem ko je bil pri drugih članicah sozda visok 39.470 in celo 50.302 dinarjev (v projekti v kajpada). Da bodo letos lahko znatneje popravili osnove skorajda ni za verjeti, saj jih tepejo podobne težave kot marsikje drugje.

Zgovorni so tudi razponi med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom v občini Murska Sobota za lansko devetmesečje. (Izvelek iz tabele objavljamo, vendar le največje razpone!) Do teh podatkov je prišel občinski sindikalni svet.

VPRAŠLJIVE RAZLIKE

Dejstva in spoznanja, ki izhajajo iz analize, so več kot zgovorna. Vanjo je zajetih 17.766 zaposlenih ali 99 odstotkov vseh zaposlenih v občini. „Za občino kot celoto ugotavljamo, da je kar 31 odstotkov ali 5.586 delavcev prejemalo v devetih mesecih za poln delovni čas pod 10 tisoč dinarjev osebnega dohodka, od tega jih je bilo 72 ali 15 odstotkov takih, ki so dobivali pod 7 tisoč dinarjev mesečnega osebnega dohodka. Do oktobra so znašali minimalni življenjski stroški v republiki 6.790 din, do junija 6.110, od oktobra pa 7.390. V lanskem devetmesečju je 157 delavcev iz 12 tozvod in delovnih skupnosti prejemalo zadržane osebne dohodke. Vzroki za to so različni: slabši položaj panoge in organizacije združenega dela ali nedoseganje norm, nizka storilnost pri začetnikih ali starejših delavcih (Panonija, Platana, Pletilstvo Prosenjakovci, Beltinka, Mura, Temelj, Diana, Glasbena šola in invalidska delavnica Solidarnost) in podobno. Poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je v devetih mesecih lani znašal 12.127, v gospodarstvu občine 11.755 in v negospodarstvu 13.975 dinarjev mesečno na zaposlenega.

V občini ima 254 delavcev oziroma 1,4 odstotka poprečne mesečne čiste osebne dohodke višje od 30 tisoč dinarjev, v gospodarstvu je to odstotek vseh delavcev, v negospodarstvu pa

3,2 odstotka vseh zaposlenih. Razmerje med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom za poln delovni čas — brez nadur in različnih dodatkov — je znašalo v občini 1:6,7. Najvišji poprečni mesečni neto osebni dohodek za redni delovni čas je bil dosežen v Projektivnem biroju (individualni poslovodni organ), najnižji pa v tozdu Beltinka (nekvalificirana delavca začetnik). V negospodarstvu je bil najvišji osebni dohodek dosežen v tozdu Pomurska založba (zastopnik), najnižji pa v srednješolskem centru tehnično-pedagoške usmeritve (snažilnica). Najvišji in najnižji poprečni mesečni neto osebni dohodki in s tem tudi največja razmerja med njimi, so bili doseženi v industriji, kmetijstvu, gradbeništvu, trgovini in v vzgoji in izobraževanju.

Ponekod so razlike zelo velike. Do njih prihaja zaradi izplačil za nadurno delo dodatkov za nočno delo, terenskih in drugih dodatkov. V gospodarstvu so bila vsa izplačila osebnih dohodkov večja od izplačil za redni delovni čas v naslednjih organizacijah in skupnostih: Elektro, Panonija, Tiskarna, Mura, Mlinopek, Tovarna močnih krmil, Agromerkur, KG Rakičan-Poljedstvo in govedoreja, Prašičereja, Vodno gospodarsko podjetje—enota Mura, Gradbeništvo Pomurje, Cestno podjetje, Avtobusni promet, PTT podjetje, Avtoradgona—PE, sozd ABC Pomurja—Zunanja trgovina, Diana, Zver la in Projektični biro.

V negospodarstvu se razlike javljajo v zdravstvu, spričo dežurstev, dela ob nedeljah, praznikih in nočnega dela ter v šolstvu, zaradi nadurnega dela, nadomeščanja (profesorji, predmetni učitelji in razredni učitelji) v osnovnih šolah Gornji Petrovci, Puconci, Tišina in Bogojina, glasbeni šoli, srednješolskem centru tehnično-pedagoške usmeritve, zdravstveni šoli, srednji družboslovni in ekonomski šoli in v kmetijski šoli, razlike pa so občutne tudi v kulturnem centru, zdravstvenem domu, splošni bolnici, lekarni, domu oskrbovancev Rakičan, Moravskih toplicah in na temeljnem javnem toilstvu.

Ob upoštevanju vseh izplačil znaša najvišji poprečni mesečni neto osebni dohodek na zaposlenega 51.951 dinarjev oz. v splošni bolnici in zdravstvenem domu 40.639 dinarjev.“

NAMESTO SKLEPA

Priznati moramo, da imamo v rokah toliko podatkov, da večkrat ne vemo, kako jih porazdeliti, v kateri predalček z njimi. To se izrazito kaže prav pri merjenju, vrednotenju, delitvi in nagrajevanju dela, saj se kot kažipotov še premalo poslužujemo zakona o združenem delu (zlasti členi od 125 do 138), zakona o delovnih razmerjih (novejši), brezštevilnih napačnih sindikatov (vzemimo drugo sindikalno konferenco ZSS o delitvi in lansko tretjo o socialni varnosti ali lanski 10. kongres ZSS) in nenazadnje dogovorov s strokovnimi podlagami o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. O tem pa smo v prejšnjem zapisu že razmišljali.

Pripravil: BRANKO ŽUNEC

— Tudi takle predah za zamah se delavcem v tovarnah pošteno prikaže.

lacija, medtem ko se morajo v drugih delovnih organizacijah, čeprav dobro delajo, dobesedno boriti za obstanek. Potrdilo temu dobite v katerokoli od srednjevelikih organizacij združenega dela v Pomurju. Celotako je, da se kljub visoki produktivnosti celo kopljejo v izgubah.

Na dlanj je tedaj, da ni mogoče razpredati in modrovati o pravični in kakovostni delitvi dohodka, če se poprej vsaj kolikor toliko ne izenačijo razmere za njihovo pridobivanje. Glavne korenine, ki so krive, da je drevo bolno, črpaajo sokove v primarni delitvi. Ob tem ne gre zgolj za neenak položaj gospodarskih dejavnosti na trgu, ampak tudi za marsikaj drugega, na primer za zdajšnji sistem fiskalnega financiranja vseh oblik porabe in tako naprej. Jasno je, da o dohodku ne odloča samo položaj dejavnosti na trgu, ampak tudi

RELATIVNOST „RELATIVNIH RAZMERIJ“

Kaj pravi njihov samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje dohodka, čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, ki so ga sprejeli na referendumu marca 1980 leta.

„Udeležba posameznega delavca pri delitvi sredstev za osebne dohodke iz naslova minulnega dela se ugotavlja po naslednjih elementih:

dd = delovna doba, izražena v odstotku

Organizacija združenega dela	Najvišji OD	Najnižji OD	Razmerja
Panonija	27.873	7.178	3,9
Mura. tozd Perilo	34.145	6.738	5,1
Mura. tozd Ženska oblačila	32.500	6.402	5,1
Mura. tozd Oblačila	36.271	6.656	5,4
Projektivni biro	39.734	7.408	5,4
Gospodarstvo	39.734	5.924	6,7
Industrija	36.271	5.924	6,1
Kmetijstvo	36.258	6.638	5,5
Gradbeništvo	34.137	6.511	5,2
Trgovina	35.239	6.785	5,2
Negospodarstvo	35.510	6.534	5,4
Vzgoja in raziskovalna dejavnost	35.510	6.902	5,1
Občina skupaj	39.734	5.924	6,7

KOMENTIRAMO

PRIVŠKU — nagrada Radenske

Na zadnjem — »big band« jazz večeru Glasbene parade 83 v Radencih je žirija predstavnikov petih jugoslovanskih radijskih hiš enoglasno podelila Jožetu Privšku iz POREČJA nagrado za najboljši aranžma — priredbo obvezne teme, ki jo je moral odigrati vsak od sedmih nastopajočih plesnih orkestror jugoslovanskih RTV hiš. Ta nagrada je še posebej spodbudna za plesni orkester slovenskega radija, saj še enkrat dokazuje, da imamo ljudi, ki dokaj kvalitetno zastopajo RTV Ljubljana na takšnih in podobnih tekmovanjih. Sicer pa gremo po vrsti.

ZAPLETI NA ZAČETKU

Glasbena parada, ki je bila letos že devetito zapored, je pravzaprav dvojno srečanje. Srečanje plesnih orkestror in tekmovanje radijskih posnetkov. Slednje je letos odpadlo, kajti prijavljenih je bilo premalo posnetkov. Že drugi dan Glasbene parade 83 pa so se producenti in snemalci ter predstavniki posameznih RTV hiš dogovorili, da ta prireditve nikakor ne sme odpasti, zato bodo tudi letošnjo pripravili nekoliko kasneje. Tudi varianta, da naj bi bilo tekmovanje posnetkov le bienale — se pravi vsaki dve leti — ni prišla v poštev, saj je napredek snemalne tehnike takšen, da se morajo srečati vsaj enkrat v letu.

REVIVALNO — TEKMOVALNI DEL, NAPREDEK V JUGO-JAZZU

Prva dva večera Glasbene parade 83 sta bila namenjena predstavitvi vseh sedmih plesnih orkestror: RTV Novi Sad, Zagreb, Ljubljana, Pri-

NOVOST — BIG BAND JAZZ

Vsaka prireditev po daljšem času zamre ali postane stereotipna — če je ne popestrimo s kakšno novostjo. In letos smo v Radencih imeli priliko slišati tudi to novost: večer jazz. Tudi v tem večeru so sodelovali sami domači avtorji, nastopilo pa je šest plesnih orkestror iz Ljubljane, Zagreba, Skopja, Novoga Sada, Beograda in Sarajeva (torej vsi, razen prištinskega). Nudili so enkratni užitek. Prav v tem delu se je namreč pokazalo, kaj kdo zmore in kje je naša zabavna glasba, tudi tisti del, ki ga imenujemo big band jazz. Dejstvo je, da je jugoslovanski jazz napredoval, da je kvaliteta na nivoju — vsaj evropskem, če ne višje.

DVE KVALITETNI SKUPINI

Če združimo oba dela Glasbene parade 83, ki so jo organizirali JRT in Radenska iz Radenec, potem lahko razvrstimo plesne orkestre v dve skupini: v prvo spadajo Priština, Skopje, Novi Sad in Sarajevo, v drugo pa Zagreb,

Privška POREČJA (tako mu pravijo po domače), se je na letošnji Glasbeni paradi odrezal zelo dobro, saj se je predstavil v najkvalitetnejši izvedbi, dobil pa je tudi nagrado Radenske za najboljšo priredbo obvezne teme.

ština, Sarajevo, Skopje in Beograd. Orkestri so že pred parado dobili obvezno temo, letos je bila to kosovska narodna Nji tule — En cvet, ki so skladatelji (v glavnem so bili to dirigenti in člani orkestror) priredili za orkestre. Kriterijev za ocenjevanje je bilo več in rezultat je znan. Poleg tega so v revialnem delu morali orkestri zaigrati obvezno vsaj eno priredbo teme iz neuvrčenih dežel, da tako prispevajo k poznavanju glasbe tega dela sveta. Se en pogoj je postavljen za glasbeno parado: Orkestri morajo obvezno sestaviti program iz skladb domačih avtorjev. Namen je spodbuditi skladatelje te zvrsti glasbe, da pišejo čim več in tako dvignejo kvaliteto domače zabavne glasbe. To je v celoti tudi uspelo, kajti že mnenje žirije, da je pristop vseh aranžerjev bil zelo uspešen in da je obvezna tema bila ena najuspešnejših delov Glasbene parade ter da je očiten (kvaliteten) napredek mladih skladateljev — dokazuje pravilno usmeritev koncepta te glasbene prireditve.

Beograd in Ljubljana. Seveda moramo povedati še to, da se vsaj Sarajevo in Novi Sad zelo približujeta prvi, vodeči skupini.

Tu moramo omeniti plesni orkester RTV Priština, ki je izstopal po svoji zasedbi. V sestavi namreč nimajo nekaterih tako tipičnih jazzovskih instrumentov, kot so trobila (trobente, pozavne) in pihala (saksofoni). Verjetno je tudi to vzrok, da niso nastopili na zadnjem večeru. Sicer pa so svoj revialni program izvedli dokaj profesionalno.

Razveseljivo je, da je v obeh delih nastopilo precej mladih solistov, ki obetajo kvaliteto nadaljevanje tega, kar trenutno premoremo. Pa še beseda dve o samih nastopih. V glavnem so bili izvedeni na nivoju — profesionalno in rutinsko. Nekoliko več sproščenosti je bilo pri nastopu Beograščanov, ki so svoj program odigrali v nekoliko show stilu, vključno z dirigentoma Zvonimirjem Škerlom in Vojislavom Simićem, kar pa je prireditev le popestrilo. Dušan Loparnik

KNJIŽNI PROGRAM POMURSKE ZALOŽBE 83

Čeprav ima težave s papirjem in številne druge, ki označujejo založniško dejavnost v sedanjih pogojih gospodarjenja, je domači — Pomurski založbi uspelo v svojih enajstih zbirkah ponuditi kar pester knjižni program.

Poudarek so dali prav domačim avtorjem (saj tujim vedno težje izplačujejo avtorske honorarje v devizah) in v ospredju zbirke Domača književnost je ponatis — 5. izdaja Kranjčevih Stricov, ki so nedvomno njegovo najboljšo delo, veliko odzivnost med domačimi bralci pa imajo tudi zaradi snemanja in pričakovanja tako filma nadaljevanke kot o njegovem rodu Fufsov oziroma Puckov. Ob rojakovem visokem življenjskem jubileju — 75-letnici — pa bo v sodelovanju z Mladinsko knjigo izšel tudi mladinski roman, ki ga pripravila in v sodelovanju z založbo Borec Fotomonografija Miška Kranjca. Nov roman Zaklenjeni dom je napisal Ferdo Godina, Evald Flisar novele pod naslovom Zlati prah, prvenec — roman Vrtljak rojakinja Marjeta Novak, Milan Vincetič pa zbirko pesmi Zanna. Našteli bi lahko še nekaj naslovov znanih avtorjev, ker pa je vprašljivo, če bodo dela izšla v tem in naslednjem letu, je bolje o njih pisati, ko bodo izšla.

Prav tako domače obarvana Panonika je zbirka v okviru katere bo Pomurska založba ponudila dr. Jožeta Zadravca Ljudsko zdravljenje v Prekmurju, novo izdajo Šeg in verovanj ob Muri in Rabi, ki jih je zbral in zapisal Dušan Rešek, Juš Makovec pa sistematično zbral in uredil imena o delu Pomurja v Koreninah. Potem kaže omeniti tudi zbirko Sozvočje — Osszaang z Izbranimi pesmimi Miklósa Radnótiya, izbor poezije madžarskega sodobnika Sándorja Weöresa, dr. Miklósa Guttmanova delo o materinem jeziku, Sozvočje med Vojvodino in Prekmurjem, Naptár 84 in Varga Józsefa Pesmi Elni. V zbirki Mostovi, s katero je Pomurska založba krepko pressegla regionalne meje in si pridobila sloves med ostalimi založbami, bodo tokrat vzpo-

stavljene knjižni mostovi z Avstrijo, Poljsko, Senegalom, Irakom in Romunijo, kot dolg iz preteklega leta pa bo predstavljena Mehška književnost 20. stoletja. Med Portreti pa Najlepša leta francoske avtorice — življenjske sopotnice Jeana Paula Sartra — Simone de Beauvoir in Martina Luther, o katerem se je razpisal Richard Friedental.

Za bralce, ki radi prebirajo vojne knjige in pustolovske romane, jih bo nekaj gotovo

poseglo po delih zbirke Pesti, nekoliko lahkotnejša pa je zbirka Mavrica s svojo ponudbo bralnih

romanov med množico priljubljen Victorie Holt, Colleen McCullough in Francoise Sagan z romanom Naličena ženska.

V književnem programu Pomurske založbe imajo pomembno mesto tudi tokrat Klasiki: Cervantes, Lawrence, Balzac in druga velika imena. Posebne pozornosti pa je po besedah glavnega in odgovornega urednika založbe Jožeta Hradila, vredno veliko slikovno monografsko delo NEUVRŠČENI, ki ga pripravljajo v sodelovanju z zagrebško založbo Spekter. Knjiga, ki bi naj izšla do konference neuvrčenih v New Delhiju, bo natisnjena v slovenskem in hrvaškem ter angleškem jeziku, da bo dostopna kar najširšemu krogu bralcev, gre pa za izbor misli in fotografij, ki so se splošle v Beogradu in končale v Havani. Delo bo vez s svetom, saj bodo lahko po njem posegli vsi predstavniki neuvrčenih dežel in pomeni pravzaprav širitev mostov, ki so že vzpostavljeni; knjiga, katere se lotevajo pri Pomurski založbi pa bo mednarodna publikacija s kontinuiteto.

Brigita Bavčar

NOVO MED KNJIGAMI

SLOVENSKO PORABJE

»Območje, kjer danes živijo porabski Slovenci, je bilo del Slovenske krajine ali Prekmurja, ki je za časa avstro-ogrške monarhije pripadalo ogrskemu kraljestvu. L. 1919 s trianonsko mirovno pogodbo pa l. 1920, je bil večji del Slovenske krajine — Prekmurje — pridružen kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Le deset slovenskih naselij v okolici Monoštra je ostalo na Madžarskem. Od takrat se ti Slovenci omenjajo v slovenskem tisku kot »rabski« Slovenci, po drugi svetovni vojni pa kot »porabski« Slovenci. Območje, kjer živijo, pa Porabje.«

To je med drugim zapisano v knjigi »Slovensko Porabje«, ki je izšla pred kratkim pri Mohorjevi družbi v Celju v letni zbirki in znotraj nje v zbirki Naši kraji. Tako je Mohorjeva družba do zdaj predstavila na poseben in zanimiv način že nekaj naših krajev, ki so širši javnosti manj znani. Vsaka od teh knjig vsebuje literarni tekst in nato obširnejšo študijo o kraju.

Pred seboj imamo torej delo dveh mladih slovenskih zamejcev Frančka in Marije Mukič, ki sta pred leti študirala v Ljubljani na filozofski fakulteti etnologijo in slovenščino.

Literarna zgodba »Potepani češnjevi cvetovi« pripoveduje o življenju porabske vasi, glavni junak je Stefan, ki se poroči s prikupno Franciško, in ta mu po lje dva otroka. Neskaljeno kmečko idilo napolni želja po lepšem in srečnejšem in tako se Stefan odpravi v Ameriko, za njim se poda še žena, vendar Stefan v Ameriki tik pred prihodom žene umre, nakar se Franciška

po sedmih letih del v Ameriki vrne k svojima otrokoma in staršem. Nato sledi še kot dopolnilo tragedija v družini, smrt očeta in sina.

V zgodbo, ki je preprosta pripoved vseh teh dogodkov, je pisec Franček vnesel veliko etnografskega gradiva (pesmi, običaje, izraze, ljudska verovanja), lahko bi rekli, da ga je morda za to delo glede na obseg le malce preveč, tako da celo kvarno vpliva na dinamiko pripovedi in razčlenitev notranjosti posameznih junakov.

Glavnina zgodbe se dogaja v letih 1905 in vse tja do srede prve svetovne vojne.

Povest je namenjena bolj mladim kot starim, obenem pa je tudi nekakšna idilična narodopisna pravljica. Neprijetna pa je za bralca verjetno očitna ugotovitev, da se odvijanje zgodbe ali bolje rečeno življenja v njej sproti preroško razkriva. Vse se namreč dogaja tako kot glavna junaka slušita in slišita ter razbirata iz narave. Morda bi bilo bolje, če bi se pisec oprijel

bolj realističnega prikaza življenja porabske vasi in bolj oprijemljivo opisal še revščino, trpljenje in nato tisto peče izseljevanje v tujino za kruhom. Ilustracije k pripovedi je oskrbel Marija Kozar-Mukič.

Drugi del knjige je pripravila Marija Kozar-Mukič. Prikazala je zemljepisno podobo Porabja in upravno ureditev, zgodovino te pokrajine, nato orisala gospodarsko in kulturnozgodovinsko sliko. V kratkih orisih prikazala znamenite Porabce in nato porabske šege. Zanimiva in vsem preučevalcem in raziskovalcem pa bo nedvomno dobrodošla še bibliografija o Slovencih na Madžarskem, kakor tudi priročni slovarček narečnih izrazov, ki se pojavljajo tudi v tej knjigi. Strokovni del je opremljen še s fotografsko dokumentacijo. Pri nastajanju tega dela je z nasveti pomagal dr. Vilko Novak, univerzitetni profesor, slavist in etnograf, ki je po vsej verjetnosti do sedaj največ prispeval k osvetlitvi tega predela, kjer živijo Slovenci.

Knjiga je torej kljub nekaterim pomanjkljivostim v literarnem tekstu vendarle lep prispevek k poznavanju preteklosti in sedanjosti naših krajev, predvsem za mladi rod in etnografe.

F. KUZMIČ

kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega Kulturnega centra bo do 22. tega meseca na ogled pregledna razstava akademskega slikarja Stefana Hauka, ki izvira iz Pomurja, živi in ustvarja pa v Ljubljani.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so na ogled dela likovne ljubiteljice DR. DANICE BEM-GALA.

»Če opredeljujemo slikarska prizadevanja Danice Bem-Gala po njihovih najvišjih značilnostih, postanemo najprej pozorni na kolorit. Slikarka rešuje oblikovno in vsebinsko problematiko v sliki predvsem z uporabo barve, katere nenavadna intenzivnost spominja na nekdanje fauviste. Barva je nosilec kompozicijske gradnje, oblikovanja prostora pa tudi razpoložnjega vzdušja v sliki. Z njo izraža slikarka ne samo spremenljivosti dogajanja v svojem okolju, temveč tudi razgibanost dinamiko notranjega življenja.

Slikarkino simbolično izražanje v barvi je pogosto nezavedno, vendar počasi postaja najbolj kreativni del njenega slikarstva, ustvarjalna beseda, ki odkriva zastrti obraz narave — človeka. Večjo humanizacijo slikarske predmetnosti skuša avtorica doseči z vpletanjem posameznih figuralnih vložkov v sliko. Toda tudi brez teh je prisotnost človeka v kompozicijski gmoti slike vseskozi opazna. Najdemo jo v razgibanih sencah barvnih gmot, v okleščanih oblikah dreves, razbrzdanim skalovju gora, v temi in svetlobi kmečkih domov, povsod tam, kamor seže moč poteze njenega čopiča,« tako je v zloženko, ki je izšla ob odprtju razstave, zapisal Cene Avguštin.

Razstava dr. Danice Bem-Gala je v razstavišču Radina dopolnjena s petimi majhnimi skulpturami akademске kiparke Mirjam Zupančič iz Ljubljane.

Kinematografi

KINO LENDA predvaja v okviru filmskega gledališča švedski barvni film Carobna piščal. Režiser filma je znani Ingmar Bergman, ki je v Mozartovi operi razkril najgloblje vzgibe človekovega hrepenenja in ljubezni. Film se staplja z glasbo, v njem pa Bergman poskuša na nov način približati opereto filmskemu občinstvu. Predstava bo ob 19. uri.

Nocoj ob 20. uri v Radencih in jutri, to je v petek, 21. januarja, se v Apačah obeta projekcija zanimivega jugoslovanskega filma iz lanske letošnje produkcije — VARIOLA VERA. Režiral ga je Goran Marković, ki je tudi avtor scenarija, nastopajo pa znani domači junaki velikih in malih ekranov in kot gost švedski igralec Erland Josephson.

Prizor iz filma Variola Vera z Erlandom Josephsonom v ospredju in Radetom Markovićem v ozadju.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: roman Diane Gaines — LJUBEZENSKI NAPOJ (založba Obzorja Maribor), priročnik Antona Skaze LJUBITELJSKO KLEJARSTVO (prav tako založba Obzorja) in Christiana Barnarda TELO KOT STROJ (Pomurska založba).

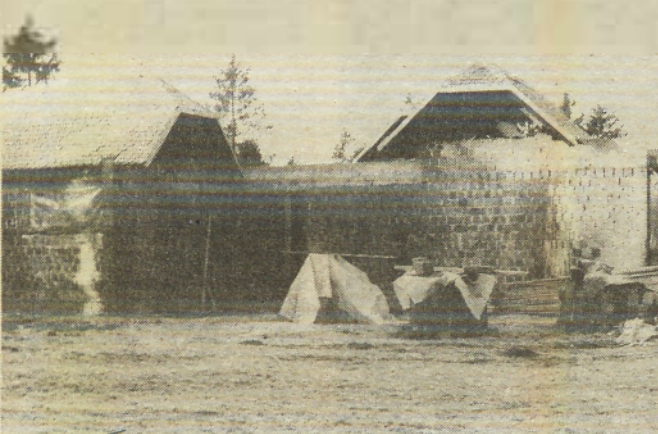
Veliko postorili, smelo načrtujejo

V krajevni skupnosti Puconci, ki vključuje naselja Markišavci, Gorica, Dolina, Bokrač, Vaneča in Šalamenci, so v preteklem obdobju veliko postorili. V lanskem letu so v Šalamenci obnovili vaško-gasilski dom s prizidkom večnamenske dvorane, za kar so sredstva prispevale vaške organizacije in krajevna skupnost. Na Vaneči so pričeli graditi mrliško vežo za oba dela naselja, vendar so morali dela zaradi pomanjkanja sredstev preložiti na letošnje leto. V Dolini so uredili ceste in električno omrežje. V Bokračih so pristopili k pripravi dokumentacije za gradnjo gasilskega doma. V Markišavcih so dogradili mrliško vežo, uredili nekatera komunalna dela in nabavili nov gasilski avtomobil. V Puconcih so prav tako uredili ceste in električno omrežje ter adaptirali vaškogasilski dom in poslopje krajevnega urada. Do tretje faze so zgradili mrliško vežo za naselje Gorica—Puconci, ki naj bi bila končana letos, stala pa bo okrog dva milijona dinarjev skupaj z ureditvijo okolice. Sredstva so zagotovili iz samopriskupka za naselje Gorica—Puconci v razmerju 1:2.

ZAHTEVEN PROGRAM DELA ZA LETO 1983

Tudi za letošnje leto imajo v krajevni skupnosti Puconci dokaj zahteven program dela. V Puconcih nameravajo pristopiti k izdelavi zazidalnega načrta in komunalnemu urejanju gradbenih parcel. Prav tako imajo v programu ureditev avtobusnih postajališč ter skupaj s samoupravno interesno skupnostjo rekonstrukcijo ceste Murska Sobota—Mačkovec v dolžini okrog 3,5 kilometra. Uredili bodo tudi cesto Dolina—Bokrač, s tem pa dokončno uredili cestno povezavo naselij s krajevnim središčem, kar bo tudi omogočilo racionalnejši prevoz otrok v vzgojno-izobraževalni zavod in osnovno šolo. Pri urejanju te ceste računajo tudi na mladinsko delovno brigado, kajti z lastnimi sredstvi ceste ne bodo mogli urediti. Zato računajo tudi na pomoč sklada za manj razvite krajevne skupnosti v soseski občini. Za naselje Romov v Dolini bodo zgradili vodovodno

zajetje z omrežjem, kar bo veljalo okrog 900.000 dinarjev. Pri tem računajo na pomoč samoupravne interesne skupnosti za socialno skrbstvo in območne vodne skupnosti Mura. V Bokračih bodo pristopili h gradnji gasilskega doma. V vseh naseljih krajevne skupnosti, kjer to še niso storili, bodo uredili požarnovarnostne baze.

Gradnja mrliške veže v Puconcih.

RAZŠIRITEV TELEFONIJE IN GRADNJA TELOVADNICE

V vseh naseljih, razen Puconec in Markišavci, bodo zgradili telefonsko omrežje. Delovna organizacija za PTT v Murski Soboti je namreč tokrat pokazala več razumevanja kot v preteklo-

sti za razširitev telefonije. Na pošti v Puconcih pa je tudi predvidena razširitev telefonske centrale. Izgradnjo telefonije bodo financirali naročniki, računajo pa tudi na solidarnostna sredstva iz sklada manj razvitih krajevnih skupnosti soseske občine, kredit ter prostovoljno delo in material. Tako bodo dokončno rešili vprašanje tele-

Pošta v Puconcih.

fonijske za celotno krajevno skupnost. Pri osnovni šoli v Puconcih je v tem srednjeročnem obdobju predvidena tudi gradnja telovadnice, za kar mora krajevna skupnost zagotoviti 1.700.000 dinarjev. Po besedah predsednika sveta krajevne skupnosti Puconci Štefana Harkaja občani pričakujejo, da se ne bo odstopalo od referendumskega programa. V Puconcih tudi načrtujejo ureditev večnamenske dvorane v vaškem domu, dograditev društvenih prostorov doma Partizan in nogometnega igrišča ter skupaj s Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota ureditev knjižnice v krajevni skupnosti.

F. Maučec

PREDSTAVLJAMO DUŠANA ZAGORCA, NOVEGA SEKRE TARJA OK SZDL G. RADGONA

Za odprto in objektivno obveščanje

V skladu s težnjo za kontinuiteto dela in usmeritvami, da se bodo izogibali istočasni menjavi predsednika in sekretarja OK SZDL, so na zadnji seji tega najvišjega organa frotne organizacije za novega sekretarja izvolili Dušana Zagorca.

Dušan Zagorc, rojen 28. februarja 1952, po poklicu predmetni učitelj, je bil že doslej aktiven družbenopolitični delavec tako v KS Gornja Radgona, kjer prebiva, kot tudi v DPO. Za njim so tri leta dela na vodilnih mestih v OK ZSMS. Naprej je opravljal funkcijo predsednika mladinske organizacije v občini, zadnji dve leti pa je bil sekretar. Z njihovo izvolitvijo za sekretarja OK SZDL se je po dolgem času nekoliko zamašila vrzel, ki je nastala in še nastaja v delu mladinskih aktivistov v drugih DPO, ko zapuščajo mladinske vrste.

Tudi na novem, še odgovornejšem položaju, je pričel z

delom s polno elano, da bi kar najhitreje nadoknadil mesec dni odsotnosti, ko je bil po vojaški dolžnosti na dodatnem izobraževanju.

»Kot bivši sekretar OK ZSMS, ki je pomemben del frotne sestave socialistične zveze, že imam določene izkušnje, ki jih bom pri novem delu seveda še povečal. Zaradi

svojevrednosti naše občine pa tudi doslejnjega odnosa nekaterih sredstev javnega obveščanja do dogajanj v Gornji Radgoni se bom zavzemal za odprtost in objektivnost obveščanja o delu in življenju v njej. Mislim, da je za to, da dobi občina pri tem svoje pravo mesto, še kako odgovorna frontna organizacija. To vprašanje sem načel zaradi samega položaja, ki ga imamo ob meji, saj nasprotniki našega sistema socialističnega samoupravljanja še kako s pridom uporabijo vsako senzacionalistično pisanje in dezinformacijo. Zato menim, da bi bilo ob težavah vendarle potrebno prek sredstev javnega obveščanja posredovati tudi naše uspehe in dobre plati, ki jih dosegamo.

Sicer pa je tudi v fronti prva in najpomembnejša naloga prizadevanje za doseganje ustaljenih ciljev. Pri tem menim, da občanov in delovnih ljudi ne smemo obremenjevati toliko z vsemi težavami od spremembe delovnega časa, problematike prevoza, oskrbe ... saj potem ob misli na to trošijo tudi v delovnem času preveč moči. Fronta si mora prizadevati za ustvarjanje še boljše politične klime.

Veliko in odgovorno delo nas čaka tudi v poglobljanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, posebej še pri izgrajevanju delegatskega sistema v občini. Opravili smo že usposabljanje za vodje delegacij, zdaj pa se bomo lotili še izobraževanja vseh delegatov. V 60 skupinah jih bomo poskušali kar najhitreje usposobiti za delegatsko delo.

V. Pavec

LENDAVA

Letos avtobusna postaja

Gradnja prepotrebne avtobusne postaje v Lendavi je bila načrtovana že pred tremi leti, vendar je pomanjkanje sredstev vselej onemogočilo realizacijo tega projekta. Znano je, da Lendava pravzaprav nima avtobusne postaje, postajališče je ob lendavski tržnici, pravzaprav na ulici v neposredni bližini sodišča in banke. Postajališče je seveda brez strehe, potniki, teh je čedalje več, pa so prepuščeni na milost in nemilost vremenskim razmeram. Občinska skupščina Lendava je v tem srednjeročnem planu razvoja predvidela gradnjo avtobusne postaje, ki naj bi bila locirana med Kobiljskim potokom in Ledavo. Po dolgi pripravi in razgovorih je pred nedavnim vendarle prišlo do odločitve, da bodo z gradnjo avtobusne postaje začeli, vendar v več fazah. Letos naj bi zgradili štiri pokrita postajališča in nekaj začasnih objektov za prodajo kart in pisarn. Naložba naj bi veljala 9 milijonov dinarjev, sredstva pa bi zagotovili Certus iz M. Sobotice, mariborski medkrajevni promet, občinska cestno-komunalna skupnost, krajevna skupnost Lendava in izvajalec del Konstruktor — Gradbenik Lendava. Če bo šlo vse nemoteno, potem bi Lendava dobila avtobusno postajo, ali vsaj del, do konca junija.

Jani D.

Janžev vrh

Z DELOM OPLEMENITENA LEPOTA

Naj bo katerikoli letni čas, ta kraj je pravi užitek za oči, le da mu vsak doda še svoje čare. Takšen je tudi Janžev vrh pozimi. Čeprav so tokrat rebri zasejane z vinsko trto brez belega oblaka, pa posebno še takrat, ko jih obsije sonce, nudijo obiskovalcem vso lepoto prleške pokrajine, in to na vseh treh vrhovih, ki tvorijo to vas. Do ličnih hiš, razmetanih daleč naokrog, pa vodijo lepo asfaltirane poti ... Tako tudi do Janževega hrama, enega najlepših turističnih postojank v tej s soncem in grozdem izjemno bogati pokrajini.

LJUBEZEN DO SVOJEGA KRAJA

Prijetni pa so tudi tukajšnji domačini. Preprosti so in odprti srca pa tudi pridni rok. Svoj kraj ljubijo, pa čeprav ti griči niso ravno radodarni in je potrebno na tej zemlji za vsak dinar preliti mnogo pota. Zato iščejo dodatni zaslužek še v gornjeradgonskem združenem delu. Doma pa vendarle ostajajo in se trudijo, da bise tam počutili, kar se da prijetno.

»Naš kraj je napravil v zadnjih petih letih zares veliki korak.« se s ponosom spominja prizadevanj krajanov sedanjí predsednik vaškega odbora Jože Vaupotič. »in to po zaslugi samih prebivalcev. Tem nikdar ni bilo in jim še vedno ni žal ne sredstev ne prostovoljnega dela. V tem času smo imeli dva krajevna samopriskupka, poleg tega pa smo še zbirali sredstva pa tudi zavijali rokave. Zato pa imamo danes na Janževem vrhu in Melanjskem vrhu (to je majhen zaselek za 9 hišnimi številkami) asfaltirane vse krajevne ceste v skupni dolžini šest kilometrov.«

Žal pa krajanom niso sledili vsi, ki bi lahko pripomogli k temu, da bi se Janžev vrh še bolj odprl navzven, predvsem v turistični smeri, za kar ima vse pogoje: izjemno lepo naravo, bližino Gornje Radgone in Radenec in lepo ob turistični poti.

»Žal doslej vseh teh možnosti še nismo izrabili.« se hudeje tovariš Vaupotič. »To pa ni le naša napaka. Za kmečki turizem so pogoji, vendar so naši krajanje v veliki meri delavci, pa tudi občina še ni naredila doslej konkretnih korakov za

krajanje Janževega vrha lani vložili največ naporov, akcijo pa nadaljujejo tudi v tem letu.

»Strokovnjaki so z meritvami ugotovili, da ima naše električno omrežje ob največji obremenitvi, ta pa je v glavnem v večernih urah, le okrog 140 V napetosti. Za to smo s težavo spremljali TV program, pa tudi gospodinjstviški aparati so morali v tem času mirovati. Zato smo lani pričeli z izgradnjo trifazne napeljave, ki jo letos končujemo. Večino sredstev smo zbrali sami, opravili pa smo tudi vsa zemeljska dela in postavili drogove ter prispe-

Jože Vaupotič: »Trudimo se, kolikor je v naših močeh.«

vali material. Za letos pa je v ospredju izgradnja vaškega vodovoda. Imamo že izdelano dokumentacijo, sedaj zbiramo sredstva in pričakujemo lokacijsko dovoljenje. Vse skupaj gre za čez tri milijone in pol dinarjev in polovico bomo primaknili sami, ostalo pa območna vodna skupnost, KS Radenci in delovne organizacije, v katerih združujemo delo naši vaščani.

Kaj zapisati ob tem? Ob taki zagnanosti vaščanov lahko pričakujemo, da bodo

Tudi megla ne more zakriti vseh lepote kraja.

spodbujanje tovrstnega turizma, da o turističnem društvu iz Radenec ne govorim. Že večkrat smo predlagali, da bi se dogovorili, in sestavili programe, ki bi z majhnimi sredstvi naredili Janžev vrh turistično privlačnejši. Vendar do danes nismo našli na odziv, sami pa sredstev za te namene ne premoremo.

ELEKTRIKA IN VODA

Za močnejšo električno napetost in pitno vodo so

kmalu poskrbeli še za ostale infrastrukturne potrebe, tudi za telefonsko povezavo. Saj so složni, za vse se dogovorijo skupno, to pa uresničijo. Tako bodo uredili, kot so že problem varnosti kuhinje v domačem vrhu z radiotelefonsko vozo, tudi del ceste, ki jo je uničil plaz. Pa tudi za prihodnost jim ni treba skrbeti. Na Janževem vrhu namreč že več kot desetletje deluje izjemno prizadevana mladinska organizacija. In koliko ne pade daleč od drevesa, mar ne! V. Pavec

MURSKA SOBOTA

NE BO JIM TEŽKO

Člani osnovnih organizacij ZK Kmetijskega šolskega centra Rakičan, Doma oskrbovancev Rakičan in Zdravstvene šole Murska Sobota ter člani zbora delovne skupnosti Zdravstvene šole M. Sobota so se dne 1. na skupnem sestanku poslušali predavanje o nastanku jugoslovanskih narodov in narodnosti ter o mednarodnih odnosih in o jugoslovanskem federalizmu. Predavanje sta pripravila člana OOKZ kmetijskega šolskega centra in zdravstvene šole.

M. Pavlič

TROPOVCI

Pred jubilejem pridobitev

Gasilci v Tropovcih so prizadevni in poprimajo za marsikatero delo. Kar precej jih je, organizirano pa delata članska in mladinska desetina. Za njimi je že skoraj 50 let uspešnega dela, med pomembnejše uspehe pa uvrščajo nakup nove motorne brizgalne.

F. K.

KOMU SO
NAMENJENI SKLEPI
SKUPŠČINE?

V gradbeništvu vse po starem

Zbori občinske skupščine Lendava so 1981. leta razpravljali o samoupravnih družbenoekonomskih odnosih v gradbeništvu s posebnim poudarkom na stanovanjski gradnji. Takrat so ugotovili, da sodelovanje med OZD gradbeništva v občini ni zadovoljivo, to pa je pripeljalo do podvajanja določenih zmogljivosti. Ni bilo delitve dela, ne dohodkovnega povezovanja in skupnega nastopanja. Zaradi takšnega stanja je skupščina sprejela sklepe, med katerimi je bil najpomembnejši tisti, ki pravi, da se v pogojih zmanjšane investicijske aktivnosti morajo OZD gradbeništva tako organizirati in povezati, da bodo prispevali k relativnemu zmanjševanju stroškov gradnje in ekonomski stabilizaciji gospodarstva.

Te dni v izvršnem svetu in vodstvih družbenopolitičnih organizacij analizirajo uresničevanje sprejetih sklepov in ugotavljajo, da pravzaprav noben sklep skupščine ni bil uresničen.

Res je sicer, da je po sprejetih sklepih skupščine prišlo v gradbeništvu in stanovanjski gradnji do velikih sprememb, obseg del se je močno zmanjšal, to pa se je odrazilo tudi v stanovanjski gradnji, res pa je tudi to, da bi nekatere sklepe vendarle lahko uresničili, vsaj tiste o dohodkovnem povezovanju. Samoupravni sporazum o temeljih plana stanovanjske skupnosti in družbeni plan občine do leta 1985 je predvideval gradnjo 260 družbenih stanovanj. Ta plan je bil lani zmanjšan na 155 stanovanj, toda vprašanje je, ali bo tudi ta plan realiziran. V delovnih organizacijah so, kot kaže, bolj »navdušeni« za individualno stanovanjsko gradnjo, za to dajejo večino kreditov, čeprav je bilo dogovorjeno, da bo delitev sredstev 60:40 v korist družbene gradnje. V občini je veliko takih delovnih organizacij, ki v zadnjih letih niso kupile niti enega stanovanja, ker menda nimajo potreb, istočasno pa se njihovi delavci pojavljajo kot prosilci stanovanj pri stanovanjski skupnosti.

Individualna stanovanjska gradnja se je močno razbohotila, postala je stihij-ska, stanovanjsko zadržništvo v občini pa se sploh ni razvilo. Tudi samoupravna organiziranost stanovanjskega gospodarstva ni zažvela, od 45 možnih skupnosti stanovalcev jih je bilo do konca lanskega leta ustanovljenih le 36, niso pa zaživele niti hišni svetli, ki bi morali prevzeti naloge pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami. Vse omenjene slabosti seveda nam po vseh terjajo odgovor na vprašanje, komu so bili pravzaprav namenjeni sklepi zborov občinske skupščine in kdaj jih bodo naposled začeli uresničevati.

Jani D.

Letos 60 odstotkov Murine proizvodnje v izvoz

Kljub težavnim pogojem gospodarjenja, ko so se morali srečevati zlasti z recesijo na zunanjem tržišču, omejevalnimi ukrepi ekonomske politike, ki je povzročilo manjše povpraševanje kupcev, in tudi prepočasnim dobavljanjem kvalitetnega reprodukcijskega materiala, so v največji pomurski delovni organizaciji — tovarni oblačil in perila Mura dokaj zadovoljni

SKORAJ ZA MILJARDO IZVOZNIH POSLOV

V murskosoboški Muri so, četudi bodo dokončne številke znane nekoliko pozneje, po besedah glavnega direktorja Boža Kuhariča dosegli celotno realizacijo v višini 4 milijarde dinarjev, s čimer so plan presegli za 6 odstotkov, v primerjavi z letom poprej pa celo za 28 odstotkov. Na domačem trgu je ustvarjeno 3 milijarde prihodka, kar znaša 2 odstotka nad načrtovanim in 27 odstotkov več kot leta 1981. »Zlasti so pomembni kvalitetni poslovni dosežki na področju izvoza, saj je s prodajo na tujem pretežno na konvertibilnem tržišču, ustvarjeno nekaj manj kot milijardo dinarjev. S tem smo planske cilje presegli za 19 odstotkov, v primerjavi z letom 1981 pa beležimo 29-odstotno povečanje. Ob relativno dobri produktivnosti, ki se je gibala med 102 in 104 odstotki, so v delovni organizaciji znašali povprečni osebni dohodki zaposlenih 13.300 dinarjev, kar je nekaj več kot 30-odstotni porast napram letu poprej,« poudarja tovariš Kuharič.

V lanskem letu pa so uspeli uresničiti tudi investicijske načrte, kar velja še posebej za naložbo v ženski konfekciji, nabavo in postavitev novega

z lanskoletnimi rezultati gospodarjenja. Predvsem zato, ker so bili osnovni pokazatelji v okviru planskih predvidevanj, marsikje pa so celo presegli načrtovano rast. Zato tudi z večjim optimizmom zrejo na letošnje poslovanje, čeprav se dobro zavedajo, da bo leto 1983 eno najtežjih obdobji za oživljanje proizvodnega procesa.

računalnika sistem IBM, poskrbeli pa so tudi za razširitev trgovske mreže. Tako so zgradili novo industrijsko prodajalno, odprli predstavništvo v Beogradu, v teku pa je tudi izgradnja kotlovnice. Hkrati pa jim je uspelo uvoziti za 30 do 40 milijonov dinarjev vrednosti tehnologije, kar bo nedvomno prispevalo k še boljše izkoristku obstoječih zmogljivosti.

AGRESIVNEJŠI NASTOP NA TUJEM TRGU

Ko so lanskega decembra sprejeli plan, še niso vedeli za nekatere važne normative akte, kot so zvezna in republiška resolucija, zakon o deviznem poslovanju in podobno, zato pričakujejo eno najtežjih let pri oživljanju proizvodnje, kar naj bi hitreje steklo šele ob koncu letošnjega oziroma v začetku prihodnjega leta. Večji optimizem pa vliva celotni tekstilni industriji nedvomno sporazum z Evropsko gospodarsko skupnostjo, ki omogoča nekatere ugodne olajšave pri carinah in povečanje količin tekstilnega blaga v države omenjene skupnosti. S tem je povezano tudi večje povpraševanje po kvalitetnih konfekcijskih izdelkih.

V letih 1983 predvidevajo, da bodo kar 60 odstotkov svojih izdelkov izvozili, pri čemer bo še naprej prednjačil

klasični izvoz, ki ga bodo povečevali. Pri tem pa se dobro zavedajo, da bodo veliki problemi glede oskrbe z reprodukcijskim materialom, s čimer je seveda povezano zmanjševanje ponudbe na tujem trgu. Ob dvigu kvalitete izdelkov in povečanju produktivnosti v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela z 2 do 6 odstotkov pa si v kolektivu Mure vendarle obetajo boljše poslovne rezultate. Tako načrtujejo okrog 5 milijarde dinarjev realizacije, kar pomeni 23-odstotno povečanje v primerjavi z lanskim letom; od tega na domačem trgu za 3,5 milijarde dinarjev ali 17 odstotkov več.

Očiten pa je agresiven nastop na tujem, pretežno konvertibilnem trgu, saj računajo na 1,4 milijarde dinarjev izvoznih poslov oziroma 23 odstotkov več kot v letu 1982. Upoštevajoč zaostrene gospodarske razmere, ne razmišljajo o kakih večjih investicijah, ker želijo še bolj oplemeniti svoja obratna sredstva.

Predvsem računajo na izgradnjo plinovoda, za kar tudi namenijo določena gmotna sredstva, v razširitev trgovske mreže, na nabavo procesnega računalnika in boljše izkoriščanje ostalih računalnikov za potrebe združenega dela v Pomurju. Zlasti pa so zainteresirani za usodo samoupravnega povezovanja po 67. in 68. členu zveznega deviznega zakona, da bi natanko vedeli, s kolikšnimi deviznimi sredstvi bodo lahko razpolagali v letošnjem letu. Posebej zato, ker se na nivoju jugoslovanske tekstilne industrije predvideva model povezovanja, po katerem bi celotni izvoz znašal 1,36 milijarde dolarjev, kar bo nedvomno terjalo še večjo angažiranost murskosoboške Mure.

Milan Jerše

Za načrtnejšo zaščito spominskih obeležij

Zadnje čase je v murskosoboški občini veliko govora o družbenem dogovoru o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in izgradnji zgodovinskih objektov, spomenikov in spominskih obeležij iz predvojnega revolucionarnega delavskega gibanja, narodnoosvobodilnega boja proti fašizmu in povojne izgradnje samoupravne socialistične družbe na območju občine Murska Sobota. Družbeni dogovor, ki je nastal na predlog predsedstva občinske konference ZZB NOV in sveta za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB in spomniškega varstva pri predsedstvu občinske konference SZDL, je namreč dobil polno podporo vseh odgovornih družbenopolitičnih dejavnikov v murskosoboški občini. Ti so poleg frontne organizacije socialistične zveze še predsedstva občinske konference ZKS, občinskega sindikalnega sveta, občinske konference ZZB NOV in OK ZSMS ter izvršni svet skupščine občine.

In v čem je poseben pomen omenjenega družbenega dogovora? Prav gotovo v tem, da pomenijo zaščita, urejanje, vzdrževanje in izgradnja zgodovinskih objektov in spominskih obeležij trajno skrb za ohranjanje in varovanje zunanjega videza obeležja, njegove neposredne okolice in dostopnih poti. Hkrati pa bodo preprečili vsakršni poseg v obliko obeležja in njegovo neposredno okolico. Pri tem je določeno, da se bodo večja popravila, rekonstrukcije in restavracije obeležij opravljale v soglasju s svetom za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB in spomniškega varstva pri predsedstvu OK SZDL in pristojnega organa za spomniško varstvo pri občinski skupščini. Z družbenim dogovorom pa se podpisniki tudi obvezujejo, da bodo zagotavljali uresničevanje pravic delovnih ljudi in občanov ter še posebej mladine, da uživajo vrednote obeležij in uveljavljajo oživljanje pridobitev in kulturne vrednote naše revolucije.

Tu ne gre prezreti še kako pomembnega deleža vzgojnoizobraževalnih organizacij in ustanov, temeljnih organizacij združenega dela, družbenih in društvenih organizacij, samoupravnih interesnih in drugih skupnosti, ki bodo na posameznih območjih murskosoboške občine prevzeli neposredne naloge glede zaščite, urejanja in vzdrževanja obeležij. Konkreten predlog pa seveda sprejme predsedstvo občinske borčevske organizacije.

Hkrati pa morajo biti obeležja in okolice le-teh še posebej skrbno urejena v času proslavljanja pomembne obletnice dogodka, ko se predvideva obuditev spomina z ustreznimi vsebino in udeležbo mladine, delovnih ljudi in občanov, predstavnikov družbenih in društvenih organizacij. Poseben odnos je treba ob tej priložnosti, kar je jasno poudarjeno v družbenem dogovoru, izraziti tudi do najbližjih sorodnikov tistega, ki mu je obeležje namenjeno.

Številne aktivnosti, ki se načrtujejo pri ohranjanju spominskih in drugih obeležij v murskosoboški občini, pa bodo terjale zlasti veliko prostovoljnega dela. To pomeni, da bi zaščita, urejanje in vzdrževanje vseh obeležij v bistvu postalo odraz podružbljanja, ohranjanja in razvijanja revolucionarnih tradicij NOB in spomniškega varstva. Za neodložljive potrebe pa bodo nujna finančna sredstva združevali vsi podpisniki družbenega dogovora.

Milan Jerše

LENDAVA

Dogovor naj bi bil jasen

Razprava o predlogu dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letu 1983 je tudi v Lendavski občini naletela na negotovanja. Gre predvsem za to, kot so dejali člani izvršnega in sindikalnega sveta, da je predlog vse prej kot enostaven in dovoljuje različne razlage. Težave pri izvajanju takšnega dogovora se bodo pokazale predvsem v manjših delovnih organizacijah, kjer nimajo primernih kadrov, še več, takšen dogovor, kot se ponuja, je nerazumljiv tudi za šolane kadre. V lendavski občini med drugim ugotavljajo tudi to, da dogovor ne stimulira izvoznikov tako, kot bi bilo to pričakovati. V razpravi so med drugim ugotovili, da je predlog dogovora v nekaterih členih v nasprotju z zakonom o združenem

delu. Povečanje dohodka, ki ne izhaja iz boljših rezultatov dela, ampak je posledica višjih cen, ne more biti osnova za planiranje povečanja sredstev za neto osebne dohodke v letošnjem letu. To sicer ni sporno, menijo v Lendavi, a upoštevati bi morali tudi vhodne komponente, to je prepromaterial in surovine. Veliko je bilo pripomb tudi na merjenje produktivnosti dela in na usklajevanje osebnih dohodkov v tistih delovnih organizacijah, ki so v izgubi in to ne zaradi slabega dela, ampak zaradi neurejenih sistemskih problemov. Dogovor pred dvema letoma je bil bolj jasen in enostaven, zakaj torej vsako leto zadeve bolj in bolj zapletamo, ko bi se dale rešiti na enostavnejši način.

Jani D.

POPRAVEK

Iz sekretariata skupščine občine Lendava so nam sporočili, da bi se moral zadnji stavek v sredinskem stolpcu zgoraj v članku Zanesljiv barometer razmer v prejšnji številki Vestnika pravilno glasiti: „Menimo, da je oddelek nepravilno deležen kritike, saj se vsi trudimo, da bi strankam v največji meri tudi ugodili, vendar ne mimo zakonskih predpisov. Do napake je prišlo pri tipkanju v tajništvo sekretariata skupščine občine Lendava.“

KOMENTIRAMO

Obeti brezmesnih malic?

Z novim letom ukinjeni vrednosti — trgovinski bont, ki so jih doslej prejemale predvsem terenski in drugi zaposleni delavci, so vplivali na povečanje števila tistih, ki se odločajo za tople malice med delom. Temu je vzrok tudi na poznejše ure pomaknjeni delovni čas, v katerem postaja krepkejši vmesni obrok neobhoden, zanj pa se v svojih (lani na predsedstvu sprejetih) usmeritvah in kriterijih za regresiranje prehrane med delom, ogrevajo tudi sindikati.

Izvajamo ga po občinah, in če smo samokritični, v soboški zaenkrat ne moremo biti preveč zadovoljni z rezultati, čeprav je večina zaposlenih le deležna toplega obroka. Kakšen je le-ta, pa je drugo in ne naključno vprašanje, ki ga je sprožil na minulem posvetu sindikalistov v Murski Soboti predstavnik družbene prehrane: ali se nam obetajo brezmesne malice. Vprašanje pa je podkrepil s trditvijo, da so cene mesa višje, medtem ko so cene malic zamrznjene in se gibljejo okoli 50 dinarjev.

V tozdu družbene prehrane, kjer dnevno pripravijo 6200 malic, med njihovimi odjemalci pa so največje soboške proizvodne delovne organizacije, stane malica 47 dinarjev, če ji prištejemo še 4 dinarje za kos kruha, pa je identična tista v Zvezdi, Diani pa tudi v Centralu. V prenovljeni kleti, bolj znani kot Podmornici, pa je tudi za prehranske bontne moč kupiti okusno pizzo. Seveda cena dvakrat presega 50-dinarski bon. Za le enega pa kmalu ne bo možno dobiti tople malice, če bo osvojena nova cena po

samoupravnem sporazumu o poslovanju, ki jo je sprejel odbor ustanoviteljic družbene prehrane, skupnost za cene pa ga ni potrdila. »Kvaliteta malic vseeno ne bo padla,« je zagotovil upravnik družbene prehrane Goza Šebok, obenem pa opozoril, da bo izguba (v primeru, če nova cena — 55 dinarjev za malico — ne bo kmalu osvojena) mesečno znašala milijon dinarjev, kar pomeni, da bi zaposleni v Družbeni prehrani

Brigita Bavčar

Pot k dobri poti

Je že tako, da najrazličnejši organi in organizacije, odbori in komisije skrbijo za zdravje in dobro počutje občanov. Vsem tem se je pridružil še ljubomerski hotel Jeruzalem. Ne verjame? Povem vam resnično zgodbo. Družba je bila vesela in kljub bencinskim težavam smo se zabavali zunaj Ljutomera. A bilo nam je dovolj, pa smo rekli, da gremo še v Ljutomer, kajti tam je vsako soboto ples in postrežba v hotelu je bila vedno solidna. Tako smo rekli in se odpravili. Kljub nekoliko pozni uri, bilo je že čez

pevala. Tudi restavracija je bila prazna ali skoraj z izjemo tistih dvajset ali trideset gostov, ki so sedeli prazna. Za okrepčilo bi se nam prilegel požirek kave. Ne morete dobiti, to dejali v hotelu, kajti zapiramo. Pa bi zaplesali, smo bili silni. Ne morete plesati, kajti orkester nočjo zaradi premajhnega števila gostov ne igrata. Pa bi kaj popili ali pojedli, še vedno sitnarimo. Ne morete, kajti v kuhinji in točilnici ne delajo več. (Naj povem še to, da se je vse to dogajalo okrog 23.00 ure). Po vsem tem si nismo upali niti vprašati, zakaj na vratih piše, da je restavracija odprta do ene ure. Šele pozneje smo ugotovili, da se je osebeje hotela odločilo, da tako po svojih močeh pripomore k omejevanju osebne porabe, k boljše izkoristitve delovnega časa, saj odpiralnega časa res ni potrebno upoštevati, če je gostov premalo. Hvala delavcem hotela za njihove dobre namene. Varčevanje na enak način priporočam tudi drugim. Prvi koraki so že storjeni.

BELEŽKA

D.

Konstruktor Boris Rjabin iz Ufe na Uralu beži s to napravo tako hitro kot konj ali dober kolesar. »Vozilo« pramaguje tudi slab teren, poganja pa ga motorček, ki porabi na uro deciliter dizelskega goriva.

Koledar za večnost

Lani je minilo 400 let odkar so uvedli tako imenovani gregorijanski koledar in po katerem se ravna velik del sveta. Nerazumljivo je, da v času računalnikov ne zmoremo kaj boljšega kot gregorijanski koledar, ki ga je pred dva tisoč leti prevzel od Egipčanov Julij Cezar in ga nekoliko »popravil«. Pri OZN imajo že preko dve desetletji predlog novega koledarja, toda kaže, da bo tradicija zmagala nad logiko in novi koledar ne bo sprejet.

S koledarji so se ukvarjali vse od začetka civilizacije. In to ne navadni ljudje, temveč astronomi, filozofi, kralji, državniki in papeži. V najnovejši dobi so koledar spremenili leta 1793 v Franciji. Leto se je po tem koledarju končalo na dan jesenskega ekvinokcija, ob času trgatve, ki je na nekakšen način pomenila konec naravnega ciklusa. Dvanajst let po uvedbi je Napoleon ta koledar ukinitil.

Začetek leta po gregorijanskem koledarju s stališča astronomije nič ne pomeni. Je ostanek iz tradicije: rimski konzuli so na dan prvega januarja prevzemali oblast. Glavna slabost sedanjega gregorijanskega koledarja je v nesimetriji dnevov v tednu in datumov v mesecu, zato moramo imeti vedno pri sebi koledar. Tudi teden kot enota je prastar in izhaja iz davnine, ko so poznali sedem planetov: Merkurja, Venero, Jupitra, Marsa, Saturna, Sonce in Mesec.

Pred drugo svetovno vojno je bil pripravljen »svetovni koledar«, ki je postavljen kot enota dekado (deset dni) namesto tedna. Vojna je preprečila razmišljanja o novem koledarju.

Univerzalni svetovni koledar pomeni veliko reformo tisočletne koledarske zmešnjave.

Leto naj bi po tem koledarju trajalo 364 dni. Ta številka je deljiva s sedem in s štiri, torej pomeni tudi enako dolga četrletja: 91 dni oziroma 13 tednov. Novo leto bi se po tem koledarju pričelo vedno z nedeljo. Januar ima 31 dni in to

pet nedelj oziroma 26 delovnih dni. Februar bi se vedno pričel s sredo. Če bi mu odredili 30 dni, bi imel štiri nedelje in prav tako kot januar 26 dni, od tega 26 delovnih dni. Marec bi se vedno pričel s petkom, imel bi 30 dni, od tega 26 delovnih. Tako bi imeli v prvem tromesečju 91 dni in vsak mesec bi imel enako število delovnih dni. Novo tromesečje bi se spet začelo z nedeljo 1. aprila in bi bilo zgrajeno podobno kot prvo tromesečje. Prvega julija (spet nedelja) bi se pričelo tretje tromesečje in 1. oktobra (nedelja) zadnje tromesečje. Štirje meseci v letu: januar, april, julij in oktober bi imeli po 31 dni in po pet nedelj, ostali meseci po 30 dni in po štiri nedelje.

Toda leto ne traja točno 364 dni. Kaj s tistim letnim preostankom, ki znaša 1,2422 dneva? En dan je mogoče dodati h koncu prvega polletja, torej k juniju, ki naj bi imel tudi 31 dni. Ker bi bila po novem koledarju 30. junij sobota, 1. julij, s katerim se prične novo tromesečje pa mora biti nedelja, bi bil ta umetni 31. junij brez imena. To naj bi bil nekakšen »dan sredine leta«. S preostankom 0,2422 dneva vsako leto bi napravili podobno kot delamo to že sedaj po gregorijanskem koledarju: vsake štiri leta bi decembru (ne februarju) dodali en dan. Tudi ta dan ne bi smel imeti imena. Morda bi se mu reklo »dan mira« ali podobno.

Kdaj bi bilo mogoče preiti na takšen koledar? Najbolj primerna so tista leta, ko 1. januar pride na nedeljo. To bo leta 1984, 1989 in 1995.

LETEČI KROŽNIKI NISO TO, KAR NAJ BI BILI

Odkar so se po zadnji vojni začela pojavljati poročila o neznanih letečih predmetih, je bilo podanih že zelo veliko »ugotovitve«, kaj se skriva za temi nenavadnimi pojavi, za katerimi je, kot kaže, ponorelo vse človeštvo. Lani je trdi oreh NLP (neznanih letečih predmetov) strl sovjetski znanstvenik Grigorij Barenblat, ki je v reviji Moscow News zapisal, da niso NLP nič drugega kot zračni vrtinci.

Avtor je zapisal, da gre za turbulence v ozračju, ki nenadoma postanejo vidne zaradi prašnih delcev, ki jih skrajno skupaj. Dostikrat se od njih odbijejo sončni žarki in videti je, kot bi po nebu plulo svetleče vozilo. Z Barenblatovo teorijo je mogoče tudi razložiti nenadna izginotja NLP. Vrtinec usahne — samo to je, nič drugega.

Seveda pa sovjetski znanstvenik ne trdi, da gre v vseh primerih NLP za zračne vrtince. Se naprej ostaja v ozračju veliko fizikalnih pojavov, s katerimi se da razložiti vidna zapažanja svetlečih predmetov, kot so odsevi delcev oblaka v zahajajočem soncu, odboji letalskih, ladijskih in drugih močnih žarometov od oblakov, električna prazenja, meteorološki in vojaški baloni, pa sateliti in ne nazadnje tudi letala.

Sodelavci neke ameriške revije trdijo, da je najboljšo sredstvo proti nespečnosti — zakonska postelja. Kogar torej muči nespečnost, naj najprej analizira svoje ljubezensko življenje in naj šele potem, ko je ugotovil, da se njegova zakonska postelja nikoli ne shladi, vzame prvo dozo uspavalnih tablet.

Časopis za moške »Penthouse« je izbral najlepšo (pač po njihovem okusu). Izdajatelj časopisa, Bobu Guccioneju na krilu sedi Corinne Alphen — najlepša. Za prvo mesto je dobila nič manj kot 400 tisoč dolarjev.

TUDI ŽIVALSKI SVET V BOJU ZA OBSTANEK

Kot se je Pomurje že poslovalo od številnih krajskih značilnosti, med katere zagotovo spadajo nekoč sloviti murški mlinci, prav tako značilne stare zidanice, »cimprae«, katerih vrata so zaklepali leseni ključki — in še bi lahko naštevali —, vse kaže, da bomo v pokrajini ob Muri kmalu ostali tudi brez drugih, tako že skromnih ostankov stare dediščine. Sem spadajo tudi nekatere redke živalske vrste, ki jih že ni, ali pa se še bojujejo za svoj obstoj. Veliko tega si bomo že v bližnji prihodnosti lahko ogledali in še na slikah in v etnografskih oddelkih muzejev.

Napredku tehnike, zlasti še tako imenovane agrotehnike, plačujejo vse hujši davek tudi štokljke, ki so že iz davnine simbol te pokrajine. Razlogi za to, da se te eksotične ptice še vračajo v naše kraje iz afriških prezimovališč, je iskati predvsem v zelo razvitem nagonu štokljke, po samoohranitvi. Vendar so tudi tu meje, ki jim še tako trdoživost prijaznih kljunčev ne bo mogla več dolgo kljubovati.

Ljubitelji prirode in živali že dalj časa opozarjajo na vzroke in posledice takega odnosa ljudi do živalskega sveta. Vendar se, kot vse kaže, stvari ne popravljajo, ampak je stanje iz leta v leto slabše. Kdor pozna neposredno medsebojno odvisnost življenja na našem planetu in osnovne biološke zakonitosti, je lahko upravičeno zaskrbljen, saj je v verigi živalskih vrst že toliko vrzeli, da se vsakomur, ki ima količjak smisla za opazovanje življenja v svojem okolju, brez pomoči prerokov, že svita o vse prej kot obetavni prihodnosti zanamcev.

S strupi prepojena zemlja, velikopotezno in drago izsuševanje zemlje, ki bi jo lahko, kot pravijo izkušeni kmetje, marsikje usposobili za rodnost z veliko cenejšimi drenažami, in še bi lahko naštevali vzroke za pogibel pisanega zastopstva nekoč zelo razširjenih in predvsem koristnih predstavnikov živalskega sveta — so že opravili svoje.

Zato se danes lahko veselimo že vsakega majhnega podviga ljubiteljev prirode in živali, ki rešujejo to, kar je še ostalo. Med redkosti in posebnosti naše pokrajine

»sodijo tudi štokljke, ki jih bomo, pravijo strokovnjaki, lahko srečali kmalu le še v živalskih vrtovih.

Ceprav nedavno reševanje štokljke v Krajni, ki je zamudila zaradi poškodovane peruti, pot v več tisoč kilometrov oddaljena prezimovališča v Afriki, ni osamljen primer humanega odnosa do teh vse bolj redkih eksotičnih ptic, velja omeniti tudi to ak-

Štokljka sicer ni putka, ki bi nesla jajca, vendar je lepa ptica najbolj prirasta k srcu gospodinji Ireni Kos, od katere je prijazen kljunč tudi najraje prejel hrano. (foto B. Borovič)

do divjadi, zgovorno kaže dejstvo, da so takoj povezali z ljubljanskim živalskim vrtom, ki lahko, kot je pravilno ocenil Tonček Skledar, starešina lovske družine Rankovci, dobi le tu ustrezno mesto, da bo preživela.

Hiter odziv živalskega vrta, katerega predstavniki so se brez oklevanja pripeljali po rešeno štokljko, je dokaz, kako so te redke ptice danes cenjene. Brane Pavlin, tehnični direktor živalskega vrta v Ljubljani, ki ima danes v varstvu bogato zastopstvo živali domala z vseh kontinentov, je povedal, da dobivajo s to štokljko pomembno pridobitev, saj jih bodo imeli zdaj že šest. Lani je štokljki par tu dobil tudi prvič mladiče, kar se zgodi v ujetništvu le redko.

Sicer pa je to že druga štokljka iz Pomurja, ki je dobila varno zatočišče v tem živalskem vrtu. V zimskem času bivajo štokljke, žerjavi, noji in druge eksotične ptice pod skupno streho z zebuji, sloni, wattučji (vrsta goveda) in drugimi štirinožci, seveda v posebnem oddelku za prezimovanja, kjer je stalna

Pri prevzemu rešene štokljke pri kmetu Andreju Kosu na Krajni se je zbralo kar lepo število domačih, v središču pozornosti pa sta bila seveda predstavnika ljubljanskega živalskega vrta, tehnični direktor Brane Pavlin in čuvaj živalskega vrta Franci Vindergar

cijo domačinov in lovske družine Rankovci.

Onemoglo štokljko, zelo lep primer, je po daljšem opazovanju članov lovske družine Rankovci ujel in rešil zanesljive smrti kmet in lovec Andrej Kos iz Krajne 18. decembra lani, ko je zapadel prvi sneg in je temperatura zdrnila precej pod ničlo. Kosovi so našli rešeni štokljki, začasno, vendar varno zatočišče v toplem hlevu, kjer pa zagotovo ne bi mogla prezimiti.

Kako imajo tudi lovci na tem območju pravilen odnos

temperatura 18 stopinj Celzija.

Predstavniki živalskega vrta se je tudi tokrat lepo zahvalil članom »zelene bratovščine« lovske družine Rankovci, ki združuje 27 lovec, za pomoč onemogli ptici. »Tako štokljke, divji petelin, jrebica in prepelica so danes že tako redke ptice, da jih bomo lahko kmalu videli le še v živalskih vrtovih«, je dejal tehnični direktor Brane Pavlin. »Zato bi morali vsaki teh ptic v stiski pomagati, da preživijo.«

B. B.

Martin Hoover iz Chicaga je ukradel avto za prevozniki in se z njim vozil nekaj dni — dokler ga seveda niso odkrili. Sodniku je potem v zagovor rekel: »Hotel sem pač živ uživati tisto, kar mi po smrti ne bo več mogoče!«

X X X

Najdaljša reka na svetu — Nil, je dolga 6630 kilometrov.

drugje smo prebrali

Kip svobode pred newyorškim pristaniščem ni najvišji, pač pa je to »Mati zemlja« na Mamajevem kurganu pri Volgogradu. Od podnožja do vrha meri omenjeni ženski kip, ki drži v roki meč 82,30 metra. Postavili so ga v spomin na legendarno stalingrajsko bitko leta 1942-3.

X X X

»Božanska« Greta Garbo (1906), kljub svoji velikanski slavi nikoli ni delila avtogramov.

za vsakogar nekaj

šport in
rekreacija

Drzanje na ledu

Drzanje na ledu so poznali in se drsali že v kamni dobi. Takrat so se ljudje drsali iz potrebe, da so hitreje in s čim manj napora premagali večje razdalje. Danes pa odhaja vse več ljudi vseh starosti in obeh spolov na ledene ploskve zaradi športa in rekreacije.

Drzanje je izredna šola ljubiteljem ravnotežja, zagotavlja strokovnjaki. Krepi mišice nog, razvija trebušno mišičevje, zato imajo drsalci lepe in vitke postave.

Ker so nevarnosti pri tem športu razmeroma maloštevilne, priporočajo drsanje že zelo mladim ljudem. Še največja nevarnost so padci, zato šteje k učenju drsanja tudi učenje padanja.

Razlogov, da ima drsanje iz leta v leto več zagovornikov, je torej precej. Prav zato ima že veliko mest (ne pa tudi pomurska) umetna drsališča, ki omogočajo rekreacijo šest in več mesecev na leto.

Veliko zanimanje za drsanje je razumljivo, če upoštevamo, da konec koncev ne gre le za šport, temveč obenem tudi za prijetno razvedrilo. Kjer koli se drsamo (v zaprtih prostorih ali na planem), moramo upoštevati, da smo na mrazu. To z drugimi besedami povedano pomeni, da trošimo pri tem športu zaradi intenzivnega gibanja in vzdrževanja telesne toplote precejšnje število kalorij. Zato moramo misliti pri drsanju tudi na prehrano oziroma na izdatnejše obroke. Pri tem velja pravilo: ne drsajmo se s praznim želodcem, pa tudi takoj po jedi ne! Jutranji drsalci ne bi smeli pozabiti na dober zajtrk, dnevi in večerni pa na to, da zaužijejo lahko prebavljivo hrano. Strokovnjaki priporočajo obrok približno tri ure pred spanjem.

Ker športna aktivnost in hlad pospešujeta dehidracijo organizma, gasimo pri drsanju žejo s toplimi pijačami: sladkim čajem, kompotom, mlekom in podobnim. Tudi po drsanju ne smemo pozabiti na to, da smo svoje telo izsušili, zato moramo izgubljeno tekočino nadoknaditi.

za kletarje

STEKLENIČENJE VINA

Res je sicer, da zvezni zakon o vinu, ki ne dovoljuje prodaje neustekleničenega vina, velja, toda v Sloveniji se ne ravnamo po njem, ker imamo republiški zakon o vinu, ki je točenju odprtega vina naklonjen, vendar so njegova določila dokaj stroga in potemtakem ni čudno, da le še redke gostilne točijo vino iz soda, druge pa zgolj zaprta — ustekleničena vina. Ne zvezni ne republiški zakon pa seveda ne prepovedujeta zasebnega stekleničenja. Slovenski zakon o vinu celo navaja nekatera določila, ki jih mora izpolniti proizvajalec vina, ki hoče vina stekleničiti v lastni režiji. Predpis: Pravilnik o načinu in vodenju registra proizvajalcev grozdja in minimalnih pogojih za vpis v register določa konkretne pogoje:

Kletarji morajo imeti najmanj 2 leti delovnih izkušenj v proizvodnji vina. Ustrezno klet in posodo ter še nekatere druge pogoje. Glede na tehnološki postopek ustekleničenja je potrebna najnujnejša oprema: črpalka, filter, polnillec, mašilec, posoda za pranje, izpiranje in razkuževanje steklenic, potrebna pa je tudi najmanj nižja kmetijska šola, ki ima v učnem programu predmet vinarstvo. Kdor nima formalne šolske izobraz-

be, si jo lahko pridobi na tečaju, ki ga organizira Zadruga zveza Slovenije. Prav bi torej bilo, da bi se kar največ vinogradnikov-kletarjev prijavilo na ta tečaj, da bi ga morda izvedli letos, kajti lani je bilo premalo prijav, in je tako odpadel.

Zahtevani pogoji so seveda potrebni, če hočete vino stekleničiti in ga javno prodajati. Formalnih pogojev pa ni treba izpolniti, če hočete napolniti nekaj sto steklenic, ki jih potem podarite znancem.

Poglejmo, kaj o stekleničenju vina piše znana enologinja dr. Slavica Šikovec v svoji knjigi Sodobno kletarjenje. Vsebinsko povzemamo v izveščkih!

Izkušeni kletar s pokušnjo vina in raznimi testi ugotovi, kdaj je vino zrelo za stekleničenje. Za stekleničenje izberemo čas od januarja naprej. Poleg že omenjenih naprav so potrebne steklenice. Za pranje starih steklenic moramo v eni ali več kadeh (odvisno od števila steklenic) pripraviti 2-odstotno vodno raztopino luga, ki jo z grelcem segrejemo na 65 ali 70 stopinj Celzija. V tako ogreto vodo potopimo steklenice in jih namakamo dva dni. Vodo večkrat ogrevamo in jo vsaj enkrat zamenjamo. Potem

steklenice operemo v posebnem pomivalnem stroju (lahko tudi ročno, op. pisca) in jih razkužimo z 2-odstotno žveplasto kislino. Po vsakem razkuževanju mora biti steklenica na odcejevalniku vsaj 10 minut.

Pri stekleničenju vina se praktično ne moremo izogniti filtraciji. Če želimo, da bo vino v steklenici kristalno čisto in biološko stabilno. S filtracijo ločimo motne delce od mikroorganizmov (kvasovke in bakterije) s pomočjo mehanično in različno (klice!) delujočih filtracijskih snovi. Ostrina in zmogljivost filtracije je odvisna od izbire plošč, števila in velikosti filtra. Mlada vina po čiščenju z raznimi čistilnimi sredstvi filtriramo s ploščami, ki imajo grobe pore, kar je mehanična filtracija. Tik pred stekleničenjem ostro filtriramo.

Ko steklenice s pomočjo polnilnika, ki je na samem filtru, napolnimo, moramo steklenice takoj zapreti, da ne pride do okužbe vina ali do oksidacij. Plutovinasti zamaški morajo biti dolgi vsaj 4 centimetre. Zamaške pred uporabo vsaj en dan namakamo v hladni vodi in jih večkrat speremo ter vodo zamenjamo. Zamaškov ne smemo namakati v vroči vodi. Praktični so seveda tudi kovinski kronski zamaški, ki jih je treba seveda razkužiti. Za vstavljanje plutovinastih in natikanje kronskih zamaškov imamo posebni ročni pripravil.

Ko je vino zaprto, ga zložimo v zaboje za steklenice. Steklenice z belim vinom skladiščimo pri temperaturi 8 do 12 stopinj Celzija, rdeče vino pa pri 12 do 15 stopinj Celzija. Zavedati pa se moramo, da s stekleničenjem oblikovanje vina še ni povsem končano. Vina, kot na primer pri nas rizling, pridobijo svojo izrazito in izredno aromo po večletnem skladiščenju. Sicer pa mora vsako komaj stekleničeno vino ležati vsaj sedem tednov, da se povsem umiri. V tem času se pojavijo tudi morebitne motnosti, če vino ni pravilno stabilizirano.

Š. S.

televizija

Sprejem madžarskega programa

V Pomurju, še zlasti pa v Prekmurju, ki je obmejna pokrajina, imamo možnost sprejema kar osmih TV programov: dveh ljubljanskih, dveh zagrebških, dveh avstrijskih, program koprskote televizije in madžarski program. Sprejem madžarskega programa je specifičen, kajti sliko dobiš, ne pa tudi tona, če nimaš vgrajenega posebnega adapterja. Pred dvema mesecema, ko je v Dolnem Lakošu začel delovati pretvornik za madžarski program, je marsikdo, ki je sicer direktno gledal program s pretvornika na Madžarskem, upal, da bo poslej lahko usmeril anteno proti novemu pretvorniku, iz televizorja bo lahko odstranil adapter (ta je hudo pačil ton), program pa bo videl v barvah.

In kakšno je resnično stanje? Kot nam je povedal predstavnik Radiotelevizije Ljubljana, sta lokacija in moč pretvornika v Dolnem Lakošu taka, da omogočata sprejem le naseljem, ki doslej madžarskega programa niso mogli gledati direktno s pretvornika na Madžarskem. To pa so Lendava, Centiba, Dolga vas, Benica, Pince in Lakoš. Res! Na ljubo je treba zapisati, da bi tudi v ostalih bližnjih krajih, zlasti v tistih, kjer žive pripadniki madžarske narodnostne skupnosti, radi gledali program iz TV studia v Budimpešti, in to normalno, torej brez posebnih adapterjev, usmerjenih anten in — v barvah. Z našimi televizijskimi sprejemniki, dasiravno dobiš sliko in ton, ni mogoče sprejem barv, ker imajo na madžarskem drug sistem televizijske tehnike. Pretvornik v Lakošu pa ne sprejema in oddaja le signala, ampak omogoča našim televizorjem sprejem v barvah. Pretvornik ima namreč vgrajeno posebno avtomatiko, ki to omogoča.

Od predstavnika RTV Ljubljana smo zvedeli, da bodo tehniki najkasneje spomladi ponovno prišli v Lendavo, spet bodo opravili meritve, skušali bodo upoštevati želje prebivalstva madžarske narodnosti, in če bodo tehnične možnosti dopuščale bodo naravnali antene tako, da bodo vsaj v bližnjih krajih, ki so zdaj ostali v senci lakoškega pretvornika, omogočili sprejem madžarskega programa. Sicer pa pretvornik v Lakošu oddaja na 42. kanalu UHF področja in 12. kanalu VHF področja. Na televiziji Ljubljana so nam zatrdili, da veliko občanov programa s pretvornika v Lakošu ne vidi tudi zaradi tega, ker nima pravilne antene. Upajmo torej, da se bo stanje v naslednjih mesecih izboljšalo.

recept za vas

PRIPRAVA TLAČENKE

Sestavine: Pol svinjske glave, en svinjski jezik, eno svinjsko srce, poper, sol, dva do trije stroki česna.

Priprava: Meso skrbno očistimo, operemo, solimo, dodamo česen in kuhamo do mehkega. Odstavimo in pustimo, da se shladi. Meso zrežemo na poljubne koščke. Nato polo pergamentnega papirja sešijemo v taki širini, kakršno tlačenko hočemo napraviti. Narezano meso popramo; če je potrebno, še solimo in zmešamo z malo juhe, nato napolnimo pripravljeno in navlaženo pergamentno vrečko, katere konce dobro zvežemo. Vrečko položimo med dve deščici in jo obtežimo, a ne preveč. Tako pustimo, da se dobro shladi. Nato odstranimo papirnati omot in narežemo. Tlačenko lahko serviramo tudi s čebulo, zrezano na drobno, in kisom.

Na ta način pripravljena tlačenka ima (pač glede na težo in sestavine) 8.156 kalorij, 330 gramov beljakovin, 673 gramov maščob, vsebuje pa tudi 6 gramov ogljikovih hidratov. Tlačenke seveda ne priporočamo tistim, ki se žrtvujejo in pazijo na linijo, saj bi se hitro zredili. Nekaterim pa kak kilogram več resnično ne bi škodil.

pravni nasvet

PRIDOBIM PRAVICO DO STAROSTNE POKOJNINE?

Pravico do starostne pokojnine pridobi moški, ko dopolni 40 let pokojninske dobe, ženska pa, ko dopolni 35 let pokojninske dobe, neglede na starost. Pravico do starostne pokojnine pridobi tudi moški, ki doseže 60 let starosti, ženska pa, ki doseže 55 let starosti pod pogojem, da imata najmanj 20 let pokojninske dobe. Pravico do starostne pokojnine pridobi tudi moški, ki doseže starost 65 let, ženska pa 60 let pod pogojem, da imata najmanj 15 let pokojninske dobe. Pravico do starostne pokojnine pridobi oseba, pri kateri je delovna zmožnost zaradi nesreče pri delu, poklicne bolezni, bolezni ali poškodbe zunaj dela zmanjšana tako, da ni sposobna delati niti s polovičnim delovnim časom (najmanj 4 ure dnevno), invalidi I. kategorije. Dela zmožnost ugotavlja posebna invalidska komisija kot izvedeniški organ Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predlog za ugotovitev delazmožnosti pa predloži zdravnik. Oseba, ki je invalid I. kategorije zaradi nesreče pri delu, ali če je ta invalidnost posledica poklicne bolezni, pridobi pravico do invalidske pokojnine ne glede na pokojninsko dobo, oseba, ki je invalid I. kategorije zaradi bolezni ali poškodbe zunaj dela, pa pridobi pravico do invalidske pokojnine pod pogojem, da ima 3/4 delovnih let (delovna leta se računajo od 20. leta starosti dalje), pokritih s pokojninsko dobo, oz. če ima 1/3 delovnih let pokritih s pokojninsko dobo z dodatnim pogojem gostote zavarovalne dobe 40 mesecev v zadnjih 5 letih ali 80 mesecev v zadnjih 10 letih neposredno pred nastankom invalidnosti. To velja enako za moškega kot za žensko.

Naj pripomnimo še to, da zvezni zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pogoj gostote zavarovalne dobe tako za starostno kakor tudi za invalidsko pokojnino odpravlja, kako bo to urejeno v SR Sloveniji, pa bomo videli iz zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v SRS, ki bo po vsej verjetnosti kot osnutek že v razpravi v mesecu februarju.

Vsa zavarovalna doba, ki so jo naši državljani imeli v tujini do sklenitve sporazumov o socialni varnosti s temi državami (v večini primerov je to do leta 1956) se računa kot naša pokojninska doba, druga zavarovalna doba, ki jo imajo naši državljani v državah s katerimi ima naša država sklenjeno pogodbo o soc. varnosti (to pa so skoraj vse evropske države), pa se prišteva k naši pokojninski dobi za pridobitev pravice tako do starostne kakor tudi invalidske pokojnine, pokojnina pa se odmeri v sorazmernem delu z našo pokojninsko dobo, (naš državljan, ki ima 10 let pok. dobe v Jugoslaviji in 10 let zavarovalne dobe v Avstriji pridobi pravico do starostne pok. ki doseže moški 60 oz. ženska 55 let starosti). Zavarovalna doba v drugih državah, s katerimi ima Jugoslavija sklenjene pogodbe o soc. varnosti, pa se upošteva tudi za potrebno gostoto zavarovalne dobe, kadar je le-ta predpisana kot pogoj za pridobitev pravice tako do starostne kakor tudi invalidske pokojnine.

SPIZ — ODE MURSKA SOBOTA

PRIPIS UREDNIŠTVA: Bralci, upajmo rubriko pravnih nasveti. Prav gotovo imate različna vprašanja, zato kar svinčnik v roke. Vprašanja pošiljajte na naslov: Uredništvo Vestnika, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

V prejšnji številki smo na tem mestu začeli novo rubriko NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS in povabili k sodelovanju vse bralce.

Tako bo tudi v prihodnje, saj bomo v vsaki številki na tej strani objavili aktualno karikaturo, vašo nalogo pa je, da nam pošljete zanjo duhovit podpis. Najbolj duhovite podpise bomo objavili čez 14 dni in jih seveda tudi ustrezno honorirali. Vabimo vas k sodelovanju, podpise pod današnjo karikaturo pa nam pošljite najpozneje do četrta 27. januarja, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom NAŠA RISBA — VAŠ PODPIS-2

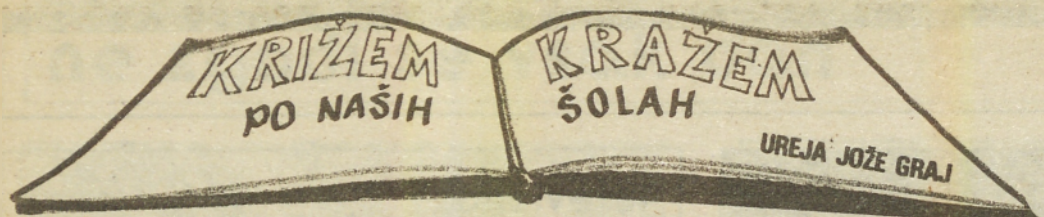
SESTAVIL MARKO NARAST	DEJAVNOST NEKOPANJH KROŠNJAHEV	STARO INOLJSKI EP	PREPREKA	ČAR. PRELEST	POVRATINA ZA JUNE IN PRIKUNE	OBOONAV-SKO MESTCE V SREMU	BORIŠČE BOKSARJEV
VAŽNA POLJSČINA							
Z MEŠOM POLNJESE TESTENINE							
ZNAJKA OBLICIN SWICAR-SKIN UR							
PLANINA V MAKEDONIJI				MESTCE PRI SPLITU	KILOGRAM OTOK BLIZU SARDINJE		FRANCOSKI FILMSKI KONIK (JACQUES)
JEZERO V AFRIKI						SODNA LONČNICA	
JAKA AVČIČ				BOBEČ PLEVEL PERZLIJSKI SREBRNIK			
HAZLE-NITEV NA SESTAVNE DELE							
RABINOV URAD							
AVTOMO-BILSKA OZNAKA ŠVEDSKE		LETOPIS DEL. ŽIVAL-SKEGA TELES					
OBLIKA NASTLIN-SKEGA STEBLA			RENJI LJUBLJANA				KRAJ PRI LJUBLJANI
POSAMEZNI ELEMENTI VESLANJA							
V AZLI RAZSI-JENO MARILO					KEMIJSKI ZNAK ZA SREBRO		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: radi-ant, Aventin, zastava, Dr. riel, V. Mirna, Oleg, jonatan, EKA, lna, Na, Rak, Otomani, Salinas, trat, ST.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Sobota koj Poski iteja koaj ravijdat skoro eia telko poite, kelko je zedaj majo, samo nemajo pojme. Gaa de tou gotovo, te enankar dobišo telefonske stovilke tudi tuk, s ten je tam daugi za krstom najbale nu-čajo. Dajbale imetno so pknaj spa-vih tisto ravjavejno turistino tablo pomurja, od iteje je za dostaknat v morinaj pripalo. Lejko bi jo pošiljali poulek ravjavejno lo komot ve pred belomitoj postajof.

SMOLA NA KVADRAT

Gruča deklet je stopila iz razreda in odšla proti telovadnici. Hodile so počasi, ni se jim mudilo, čeprav ni več veliko manjkalo do zvonjenja, in se veselo menile. Njihove dobre volje, veselje, da gredo k telovadbi, niso mogli uničiti niti „šusi“ ali „bati“, ki so padli in se trdno zasidrali v redovalnici ovekovečeni s kemičnim pisalom pri fiziki. Tiste, ki so bile žrtve fizičnih tegob in nadlog, so se držale bolj kisto, kot če bi jim ponudil sladkorček namesto obljudljene torte.

Toda danes so hotele fantom v košarki dokazati, da nežni spol v tem razredu še ni za odpad. Navdušenje, da bodo zmagale, je pustilo ob strani še tako grozno stvar, kot če pri fiziki „zabodiš“, medtem ko bi rad postal profesor tega predmeta. Na hitro so se preoblekle v drese in obule svoje oboževane superge in še v zboru vkleknile svoj pozdrav: „V boj proti pimplilekom!“ in oddrvele na igrišče. Tu so že čakali fantje in čuvali košarkaško žogo, kot boginjo starih Slovanov. Toda smola na kvadrat!

Tovarišica je sklenila, da bodo tekli na šestdeset metrov. Moledovali so in prosili, toda tovarišica je ostala trda kot jeklo z največ možnimi odstotki ogljika in ostalo je pri teku. Med sabo so si govorile, da to ni lepo od nje, da ne da nežnemu spolu, da bi se dokazal nad grobim in da to ni pravica. Toda nihče si ni upal tega povedati na glas, da še pri telovadbi ne bi „zabatil“. Tu ni pomoči. Skrušeno so torej odšli na start in se pripravili. Macola se je po-

stavil prvi, češ da se prej „reši“. Po tovarišicinem znaku je stekel kot pravi Macola in tudi na cilju, ko je po drobnem pesku zaviral, da ne bi pristal v grmovju, padel in se iztegnil po tleh kot pravi Macola. Smejali smo se vsi, še tovarišica, medtem ko se je z veliko muko pobiral. Svoj rezultat je slišal kot neko veliko število, zato mu ni šlo v glavo, kako je lahko tako počasi tekel in tako zelo „telebnil“ na tla. Na koncu se je izkazalo, da je pravzaprav tekel veliko hitreje. S tem se je pomiril, kajti, kako bi se spodobilo, da Macola, ki teče kot pravi Macola, doseže tako slab čas, pri tem pa še tako katastrofalno pade?!

Košarkaško tekmo so odigrali drugič, v njej pa so dekleta fante premagala s tako visoko prednostjo, da so fante sklenili, da ne igrajo z njimi nikoli več, da bi si delali sramoto. In če potem niso bili dobri ali so si preveč dovolili, so jim dekleta samo obljubila še eno tekmo, pa so bili takoj spet pridni.

Ja, tako je življenje v šoli. Slabo četrtinko ga zapolnjuje učenje, ostalo pa smeh, šale, neumnosti in ljubezen.

Branka Kuzma, 8. a
OŠ Tišina

P. S.: Prvi del tvojega spisa sem skrajšal, ker ni v neposredni povezavi z dogodkom, čeprav si ga zelo zanimivo napisala.

MOJ ODNOS DO INVALIDOV

Na svetu je mnogo takih ljudi in otrok, ki so invalidi. Tudi v naši vasi je bil možak, ki ni videl. Bil je star 60 let, ko je popolnoma oslepel. Večkrat sem ga gledala, kako težko je hodil s palico, da mu ne bi spodrsnilo.

Bil je lep sončen dan. Šla sem k njemu, ker sem mu nesla kruh. Bil je sam doma. Ko sem mu dala kruh na mizo, me je prosil, če mu lahko prinesem še malo mleka. Stekla sem domov in prosila mamo, da mi ga nalije. Ona mi ga je nalila. Kanglo sem pazljivo nesla proti sosedovim, da ne bi razlila. Sosed me je že čakal s kozarcem. Nalila sem mu ga v kozarec, katerega je hitro popil. Vprašala sem ga, če bo več. Odkimal je in mi rekel, da ne. Jaz sem mu povedala, da naj to mleko ostane tu, ker mi imamo doma dosti mleka. Zahvalil se mi je in me pobožal po laseh. Ko sem prišla domov, sem bila vesela, ker sem mu lahko pomagala. Pomagala sem mu večkrat prečkati cesto, ko je šel z avtobusa. Tudi obiskala sem ga, ker je bil zelo vesel in se je rad pogovarjal.

Sedaj je ta invalid že mrtev. A jaz se še vedno spominjam dogodkov in njegovega zadovoljstva, ko sem mu pomagala.

Želim, da bi vsi zdravi ljudje pomagali invalidom, ne pa, da se nekateri norčujejo iz njih. Kako bi bilo, če bi se iz nas kdo norčeval. Gotovo nam ne bi ugajalo. Zato moramo spoštovati in tolažiti vsakega invalida, kajti tudi mi ne vemo, kakšna usoda nas čaka.

Milena Varga, 5. r. OŠ Dobrovnik

PTICE POZIMI

Vsako leto, ko je zima, skrbimo za ptice. Tedaj jim nastavimo krmilnice. Tudi jaz jo nastavljam. Moja krmilnica je na balkonu. Zmeraj, ko vstanem, dam pticam brano. Jest pridejo vse ptice, ki so v bližini. To so sinice in vrabci.

Veliko ptic tudi pogine od lakote. Ptice imam zelo rada.

Danka Pintarič, 4. b
OŠ Kapla

Obiskujem glasbeno šolo

Obiskujem 7. razred OŠ JOŽE HEDŽET Šafarsko. Na šoli imamo veliko prostovoljnih dejavnosti. Vsak dan hodim k enemu krožku. To so: novinarski, recitacijski, košarka, zbor in likovni krožek.

Obiskujem tudi nižjo glasbeno šolo — 5. razred klavirja in prav tako teorijo glasbe.

Uro ob klavirju imam vsako soboto ali petek, teorijo pa vsak torek. Ker nimam pianina doma, hodim vadit v šolo. Tam imamo dva pianina. Vsak teden vadi na drugem, ker se zamenjujemo. Eden je star, medtem ko je drugi še čisto nov. Vadim vsak dan po eno uro ali še dlje.

Nekateri mislijo, da je v glasbeni šoli enostavno, a se motijo. Ravno tako je težko kot pri pouku. Že od nekdaj sem občudovala pianistke ob klavirju in njihovo spretnost. Tudi jaz sem se z veliko vaje že naučila zaigrati marsikatero zahtevnejšo skladbo. Najraje igram — Balado za Adelino, (Ballade pour Adeline), za Eliso, Mali črnc, Klovni, Arabes, El kondo pasa, Malo miru, Contradance, Tu pak tam, Kud si hodil, gdje si bil in še mnogo drugih.

Najbrž bom šla po osnovni šoli dalje v glasbeno, zato pridno vadim, ker vem, da mi bo to še koristilo.

Natalija BENČEK, 7. raz.
OŠ „JOŽE HEDŽET“ ŠAFARSKO

METULJČEK

Metuljček cekinček
po zraku leti,
tam se ustavi,
kjer roža cveti.
Medu si nabere,
se z njim posladka,
potem pa veselo
domov odjadra.

Edita Nemec, 3. c
OŠ Krog

MOJ DOM

Živim v starem bloku na Partizanski cesti. Za blokom je veliko dvorišče, na katerem se lahko brezskrbno igramo.

Stanovanje je dovolj veliko za našo štirčlansko družino. Očka in mama sta zaposlena, midva z bratom pa hodiva v šolo. Ko smo vsi doma in je stanovanje pospravljeno, gledamo televizijo ali pa se kaj pogovarjamo. Medtem, ko midva z bratom delava naloge in se učiva, očka in mama popijeta kavo. Očka redno prebere časopis, mama pa

največkrat plete.

Večkrat se odpeljemo v Maribor na obisk v babicama. Vedno sem vesela, ko se vračamo domov. Tu imamo veliko prijateljev, s katerimi se rad igram. Domov nas vlečejo tudi naši mali ljubljenci: micki, zlata ribica, in rože, ki jih ne smemo zanemarjati.

Pri nas doma je lepo, ker se imamo radi.

Ivan KUŠAR, 4. b
OŠ G. Radgona

Paul
Busson

UPORNIK MELHIOR

(DNEVNIK IZ
FRANČOSKE REVOLUCIJE)

Prevedel:
Vladimir
Komidar

10

„Ne obiraj se toliko!“ me je priganjal Haymon.

„Prav resno mislim. Četudi bi ne šlo za uboj, bi se itak ne mogel dolgo klatiti naokrog, oborožen z mečem in opremljen z bojevitim perjem. Tu se vsako modrovanje konča. Še pred jutrom lahko prispeš v Distelbruck. Na mostu boš slišal hrup iz gostilne „Pri veselem kanonirju“. Zdaj pa, stari Šved, zbogom. Saj se bova še kdaj srečala.“ Hlastavo me je poljubil na lici in se obrnil.

„Vzemi mi meč in poreži štiri srebrne gube, ki še visijo na moji suknji!“ sem dodal.

Haymon je tiho zmajal z glavo in odhite v temo.

Stopal sem po ulici, ki drži v Distelbruck.

Karmezinasto, rumeno in modro perje sem strgal s klobukain ga vrget v najbližji potok.

Takšen sem nadaljeval pot.

15. NOVAČENJE REŠI MELHIORJA PRED PREGANJALCI

Bum-bum-bum-čin-trara-bum-didldiddi.

Od madžarskega vina, cigaretnega dima in trodnevnega hrupa bi bil malone umrl. Kadar koli je bobnar zabobnal, mi je bolečina prešinila zamrle možgane.

„O, Barbka moja!“ je čvkal eden izmed ujetih ptičev, s katerimi sem sedel pri mizi.

„Kaj bo pa rekel gospod oče?“ se je posmehoval stražar, ki nas je čuval, in ki nam je pobral denar ter pil na Fridrikovo zdravje.

Fant je še naprej sitnaril. Zato so mu siloma vili v usta kozarec vina. Potem je zavladala tišina.

„Kaj pa ti?“ se je obrnil brkač k meni. „Kaj si zagrešil, da si zašel nabiralcem prostovoljno v pest? Zdi se mi, da nisi ravno neumen!“

Pristopil je vodja straže. Krasili so ga zlati našivki in bleščeči gumbi, da je uboga kmečka tesla laže ujel na limance. „Ta je najboljši izmed vseh!“ je rekel jezdecu in pokazal name.

„Dobri so samo tisti, ki pridejo sami po sebi. Namesto okrvavljene suknje boš prejel, dečko, od Njegovega Veličanstva novo obleko!“

Ob svitanju sem se zgrozil, ko sem opazil na svojem desnem rokavu več temnih madežev krvi, pritekale iz smrtonosne rane Heilshronne rane.

Zato sem bil zdaj bedno prodan. Zdelo se mi je, kakor da bi se med utapljanjem boril za rešitev.

Zaman sem oprezal po izhodu iz stiske. Okrog nabornikov so stali vojaki hladnih pogledov, pri mizi pa so čepeli reveži, ki so včeraj ali predvčerajšnjim še plesali z deklinami, kockali, vriskali in klepetali o veselem vojaškem življenju, ki se je odšel začelo. Pred vrati in pod oknom je stala oborožena straža, in če je moral kdo opraviti svojo potrebo, tedaj so ga spremljali.

V klavirni sobi je zaudarjalo po razlitem vinu. Iz koto je smrčelo po seči, ki je dražila oči.

„Prenehajte z igranjem in živžganjem!“ je nenadoma zaklical vodja straže. Utrujeni godci so počasi vstajali, si razdelili denar, ki je ležal na mizi, medtem ko je vodja straže previdno odpenjal s svojega plašča zlate našivke in vrvice, jih zavil v papir, potem pa zavpil:

„Vstanite, fantje! Odrinili bomo!“

„Kam pa?“ je kričnil radovednež bledega obraza.

„Tja, kjer ti izkopljemo jamo in nad njo trikrat ustrelimo!“ se je smejal vodja straže.

„Kdor ima v kozarcu še kaj vina, naj ga spije, kajti voz so že vpregli, tički moji!“

Iz hiše nas je napodil k lestveniku, kamor nas je posadil osem.

En huzar je jezdi na kozlu, dva pa za nama. Ostali so dirjali poleg nas. Kljuseta so potegnili. Iz hiš se je zbrala gruča ljudi, ki so se med seboj pritajeno pomenkovali. Stara ženica je bridko zajokala. Videla je namreč, da prodajalec duš s svojimi ljudmi že odhaja.

„O, moj ljubi bog!“ je zajadikoval eden izmed nas. „O, mati, mati! Spustite me vendar!“

Tedaj je pridiral vodja in zakričal:

„Močli, budalo!“

„Milost, gospod starešina!“ je zatulil siromak. „Za božjo voljo, vsaj tokrat me izpustite. Kesam se ...“

„Ali imaš plenice že mokre, teslo?“ ga je grajal jezdec.

„Poglej študenta, ki sedi poleg tebe in ne cvili kot dekle, ki jo imaš prvič v rokah. Zdaj pa nehaj smrkati in moledovati!“

Fant je povzdignil roki in prosil:

„Usmilite se me, saj ne morem zdržati trdega vojaškega življenja.“

Podčastnik je prignal konja tesno ob voz, tako da mu je bela pena brizgala na naše suknje, in se zadril:

„Umazana kmečka svinja! Ali naj te takoj na licu mesta posekam ali pa naj te dam izbičati pozneje, da ne boš mogel več sleči hlač z razrezanega mesa, pritepenec, prokleta mevža!“

Fant je povesil glavo in umolknil.

Bili smo že zunaj vasi. Otroci so nam še nekaj časa sledili, vendar niso kričali kakor običajno počno ob vsakem dogodku. Obstali so pri znamenju med lipama in strmeli za nami.

Pri lipah pa je nekdo sedel in me gledal z očmi, polnimi usmiljenja in dobrote.

Bil je mož v rdečurjavi halji z nizom rumenkastih biserov okrog vratu. Pod črnim suknom, s katerim mu je bila zavita glava, je izžareval obraz nepopisno blagost.

Bil je isti mož, ki mi je prišel v cerkvi naproti, ko so peli psalm o Jeruzalemu.

Bil je Evli, mož iz Jutrovega.

Planil sem kvišku in iztegnil k njemu roki. Toda iznenada je izginil. Videl sem samo še star siv kamen znamenja med lipama.

„Kaj pa počenjaš, tovariš, ali bi nam rad pobegnil?“

Sedel sem nazaj na trdo in stresajočo se desko. Kljub vsej tegobi mi je postalo pri srcu nepričakovano toplo, kakor da se mi nikdar ne more zgoditi nič hudega.

ŠTIRJE ČRNI PETKI — ZA GOSTILNE IN TRGOVINE

V uredništvu Vestnika smo se odločili, da letošnje številke nekoliko popestrimo z Vestnikovi akcijami. Te akcije bodo poskušale kritično obdelati problematiko, ki včasih pesti tudi vas, dragi bralci. Teme bodo v glavnem iz vsakdanjega življenja. Seveda vam ne moremo vnaprej izdati podrobnosti — to naj ostane zaenkrat še majhna skrivnost, saj kako bi sicer podrezali v »žuljave« probleme. Prvo tako akcijo smo izvedli v občini Ljutomer. Stržnim in sanitarnim inšpektorjem smo se napotili na tako imenovane leteče preglede

v nekatere trgovine in gostilne. Trgovine so bile v glavnem od TP Vesna, gostilne pa v lasti zasebnikov (izjemi sta bili v Jeruzalemu). In kaj je obsegal takšen leteči pregled inšpektorjev? Tržna inšpektorica Dragica Škerjanec si je v prodajalnih ogledala cenike, rok trajanja izdelkov, knjige pritožb, knjige povpraševanja in še vse ostale drobne stvari, ki spadajo v njeno pristojnost. Sanitarni inšpektor je bil Nace Žunič. Njegovo področje: oporečnost živil, splošna higiena v lokalih (pa naj so bili to trgovski ali gostinski) ...

predpise in tako smo kmalu (skoraj zadovoljni) odšli. Že med potjo smo se dogovorili, kam bomo šli prihodnji petek. Tokrat smo izbrali Jeruzalem.

V JERUZALEMU KAŽE NA KATASTROFO

Že na začetku smo pričakovali precej »zanimivih« stvari v gostišču v Jeruzalemu in nismo se prevarali. Ne najboljše higienske razmere (ki so posledica neustreznih prostorov in njihove razmejitve — sanitarije, kuhinja in ostalo), staro poslopje, in če k temu prištejemo še neskladje med cenami na ceničku in cenami, ki so jih potrdili ustrezni občinski organi, vse to sta inšpektorja kaj kmalu ugotovila. Seveda niso pomagali izgovori, da so tiste cene na ceničku prave, da čistijo vsak dan sproti ... Sledilo je resno opozorilo, do katerega datuma morajo prostore očistiti in poiskati ustrezna potrdila o dovoljenih cenah, sicer bodo prijavljeni zaradi gospodarskega prekrška in gostišče bodo zaprli. Kljub temu pa ni šlo brez blokov z mandatno kaznijo. Seveda smo se nekaj dni pozneje pozanimali, kako so v gostišču Jeruzalem odpravili pomanjkljivosti in inšpektorja sta potrdila, da je vse v najlepšem redu — vsaj s cenami in splošno higieno. A kaj, ko bo tako verjetno kak teden ali mesec, potem pa bo vse spet po starem.

NEIZKORIŠČENE MOŽNOSTI PRLEKA

Tokrat se je ekipa inšpektorjev nekoliko spremenila: Dragica Škerjanec, tržna inšpektorica, Zdenka Potisk, inšpektorica za delo, in Majda Lindič, sanitarna inšpektorica.

Čas na žalost ni dopuščal več kot le obisk v gostišču Prlek v lasti DO Ljutomer.

KONČNI OBRAČUN ALI NAŠA OCENA

Tako smo prišli do konca. Pravzaprav to ni konec, kajti verjetno bomo še kdaj naredili podobno skupno akcijo. In kaj smo ugotovili?

Najprej delo inšpektorjev: bili so temeljiti in popustljivi. Marsikje bi lahko nastopili ostreje kot so, kajti napake so včasih bile takšne, da so bili grobo kršeni vsi

NAJPREJ V VERŽEJ

Prvi naš obisk je bil namenjen Veržeju. Cilja: Trgovina Narcisa in gostilna Bobnar. Najprej smo se podali na delo v trgovini. Po skoraj enournem pregledu večine živil in prostorov sta inšpektorja prišla do naslednjih ugotovitev: V trgovini niso prodajali oporečnih živil, tudi blago je bilo v

nega cenika, zaradi česar je bila lastnica kaznovana s 500 dinarji — ni bilo bistvenih pripomb. V pogovoru z lastnico Albino Bobnar smo povprašali tudi o obisku. Nič kaj ni bila zadovoljna, saj se je po uvedbi bonov promet zmanjšal skoraj za 50 odstotkov. Tudi disko ni več tako privlačen, do Veržeja se je pač potrebno pripeljati. Začetek naše akcije je bil torej dokaj spodbuden.

vseh trgovinah so zmanjkali termometri, ki jih imajo trgovci, da kontrolirajo temperature v skrinjah, kjer hranijo mleko in mlečne izdelke. Seveda so jih zmanjkali, kupci, ki se držijo načela: »Znajdi se, kakor veš in znaš.« Nekateri se pač znajo. Poseben problem, ki pravzaprav ni problem, pa se je v Križevskem Marketu le pojavil. Namreč dokaz, kako načrtujemo nekatere stvari. V trgovini se nabere vsak dan precej denarja. In ta denar morajo dvakrat na dan voziti v banko v Ljutomer, kajti novo poslopje križevske banke ne premore navadnega nočnega trezorja. Tako gresta bencin in čas odgovornih, da prepeljejo denar v Ljutomer. Stroški za vgradnjo nočnega trezorja bi bili verjetno dosti manjši.

Po obisku v trgovini smo šli v gostilno. V Križevcih so tri. Odločili smo se za gostilno Irene Slavič. Tudi v tej gostilni ni šlo brez bloka za 500 dinarjev. Vzrok: krom-

Sanitarni inšpektor Nace Žunič je v letelihih pregledih kontroliral (ne)oporečnost živil. V glavnem je bilo vse v redu, brez večjih prekrškov.

glavnem pravilno označeno s cenami in vsakem posameznem izdelku, rok trajanja pri nobenem izdelku ni potekel, le v oddelku za živila so manjkali kartončki, ki bi označevali vrste živil. V knjigo pritožb in pripomb ni bilo vpisano ničesar — torej so Veržejci v glavnem zadovoljni s postrežbo (mogoče pa je bila knjiga tudi malo preveč skrita kupcem), ali pa je resnično vse tako v redu,

TEDEN DNI POZNEJE TUDI V KRIŽEVCIH PRI LJUTOMERU

Vrstni red obiskov v Križevcih je bil takšen kot v Veržeju, le da smo v Križevcih lahko izbirali med več gostilnami, a o tem pozneje.

Prvi obisk je bil namenjen Marketu v Križevcih. Tudi tu ni bilo kakšnih posebnih težav, saj se je skoraj v celoti

Je že potekel rok uporabnosti? So cene dobro označene? Kakšna je založenost z blagom? Vsa ta vprašanja je reševala tržna inšpektorica Dragica Škerjanec.

pirček (popularno imenovani tudi pommes frites) so prodajali po višji ceni, kot pa je to dovoljeval potrjen cenik. Sicer pa so bile pripombe tudi na premajhno kuhinjo, drugih večjih pa ni bilo. Še isti dan smo se odpravili v Bučkovce.

V BUČKOVCIH SO IMELI SREČO

Tako bi lahko rekli, saj v gostilni Izidorja Slekovca nismo opravili ničesar, ker ni bilo električnega toka. Verjetno pa bi se kaj našlo (vsaj po pripovedovanju inšpektorjev) — a nič za to. Zaradi istega vzroka skoraj ne bi opravili ničesar tudi v novi blagovnici v Bučkovcih, a kmalu po prihodu v trgovino so napako odpravili in pregled v trgovini je bil opravljen. Ob dobro založenih policah, tudi z blagom, ki ga ni bilo dobiti vedno in povsod, nismo našli ničesar takšnega, kar bi grobo kršilo

Trgovinico v Jeruzalemu bi vsekakor lahko pristeli med čistejše, saj je bilo skladišče lepo urejeno, tudi založenost je bila zadovoljiva, a na žalost so manjkale cene pri izdelkih, tako da je tržna inšpektorica kaznovala prodajalko z mandatno kaznijo.

Nič bolje ali slabše ni bilo v trgovinici v Radomerju. Podobna slika. Dobro urejen prostor za trgovino in skladišče, založenost zadovoljiva, higiena tudi, a med cenami in artikli kot kaže ni prijeteljstva, saj skoraj nikjer ni bilo vidno označenih cen. Zato tudi 200 dinarjev kazni.

Našo akcijo smo tako pripeljali skoraj do konca.

Manjkal je samo podroben pregled v Ljutomeru — že zaradi primerjave z ostalimi kraji in da ne bi bilo kakšne zamere, češ pri nas ste bili, v samem mestu, skoraj pri vas doma, pa ne pometate. In tako je zadnji dan akcije bil namenjen samo Ljutomeru.

čan. A že tam je bilo dela dovolj, saj so vse tri inšpektorice imele pripombe na to in ono. Že sama kuhinja je neustrezna, saj je za takšno gostišče premajhna in oprema je dokaj zastarela. V gostišču so tisti dan imeli pač »srečo«, da je bil praznik in gostje so dodobra napolnili lokal. Na žalost je kljub temu bila higiena tako slaba, da je sanitarna inšpektorica postavila zahtevo, da lokal najkasneje v štiriindvajsetih urah očistijo in uredijo tako da bodo zadovoljni vsi higieniki in sanitarni predpisi.

Verjetno so se delavci prav dobro namučili, da so naslednji dan lahko sporočili, da je stanje v glavnem sanirano, kar je inšpektor tudi pregledal. Nekaj neskladja je bilo tudi med potrjenimi cenami in novimi cenami na ceničku, ki so jih sicer imeli odobrene. Seveda ob vsem tem ni šlo brez mandatnih kazni.

In kaj je tista neizkoriščena možnost Prleka? V Ljutomeru razen hotela ni sko-

predpisi in zakoni. Verjetno včasih res zaleže mandatna kazen ali vsaj opozorilo — a le za kratek čas (to smo ugotovili tudi po starih zapisnikih, kjer črno na belem piše, da se isti prekrški ponavljajo). Trgovine so bile dobro založene in večjih nepravilnosti v poslovanju ni bilo. Higieniko so bile na višini in tudi blaga, ki bi mu pretekel rok uporabe, ni bilo na zalogi. Obiskali smo skoraj vse večje trgovine zunaj Ljutomera. Vodje teh poslovalnic poznajo svoje stranke, vedo kaj potrebujejo in temu primerna je tudi založenost trgovin. Vseka-kor pohvale vredno.

In gostilne?

Ocena je v glavnem zadovoljiva, kljub temu pa zasebniki več ali manj ne morejo iz svoje kože — dinar na dinar ... Včasih pri krompirčku, včasih pri moštu, včasih solati. Vedno se kaj najde. V naši akciji ni bilo gostilne, ki bi ušla mandatni kazni. Čeprav so sanitarne in higienske razmere dokaj dobre (mogoče tudi zato, ker smo obiskali takšne gostilne

V gostišču Prlek se je ekipa v glavnem zamenjala. Sanitarni inšpektorici Majdi Lindič ni ušla nobena pomanjkljivost.

rajo nobene druge gostinske ponudbe. Prlek pa je gostilna z dolgoletno tradicijo. Če k temu prištejemo še primerno lokacijo in možnost uporabe vrta (kar je v starih časih bila prav pogosta navada), saj so bile tam tudi vrtno zabave in veselice) je na dlani, da bi se investicija v modernizacijo opreme in adaptacijo lokala izplačala.

V DO Ljutomerčan bodo o tej možnosti morali kaj kmalu pričeti razmišljati, saj bo drugače to gostišče naprej še le životarilo, dokler ne bo enkrat propadlo. Škoda bi ga bilo.

in gostišča, ki kaj veljajo) — bi se ponekod dalo marsikaj spremeniti — na bolje. Kuhinje so povsod premajhne, tudi hladilne naprave, saj so živila največkrat pomešana (neustrezno seveda) skladiščni prostori pa ponekod komaj ustrezajo normativom. A kakorkoli že — stanje kot je, je zadovoljivo, da bi le ostalo tako. Seveda pa je vprašanje — če je povsod tako.

In to bi bilo vse. Če imate spoštovani bralci tudi vi kak predlog za Vestnikovo akcijo, nam ga sporočite. Odzvali se bomo.

DUŠAN LOPARNIK

Mnenje tržne inšpektorice Dragice Škerjanec:

Takšni leteči pregledi, kot smo jih opravili sedaj, kažejo na določeno površnost, predvsem v trgovinah. Bolj je to opazno v manjših trgovinah z dvema ali tremi trgovci, ki težko skrbijo za vse artikole, a z malo volje se bo to dalo odpraviti. Pri zasebnih gostilnah bi podrobnejši pregledi pokazali marsikaj, vendar se v podrobnosti nismo spuščali. Leteči pregledi v lokalih, pa najsi bodo to trgovski ali gostinski, so potrebni, saj tako stalno sproti opozarjamo na pomanjkljivosti. Je pa nekaj: v glavnem so napake in prekrški, ki smo jih opazili v nekaterih lokalih, isti in se že dalj časa ponavljajo, to so predvsem težave okrog normativov, cen in podobno. Z večkratnimi zapovrstnimi obiski pa bi lahko te stvari verjetno odpravili.

da ni pripomb. V knjigi povpraševanja je bilo sicer zapisanih nekaj artiklov, ki so primanjkovali, a so bile pripombe v glavnem rešene. Tudi na račun higijene sanitarni inšpektor ni imel velikih pripomb, tako da smo iz trgovine odšli še kar zadovoljni.

Gostilna Bobnar slovi daleč naokoli, saj v njej resnično znajo ustreči gostom. Kako pa je bilo ob strogem pregledu inšpektorjev? V glavnem dobro, saj razen pripombe o prodaji mošta — zanj namreč ni bilo obeše-

ponovila slika iz Veržeja. Založenost z nekaterimi izdelki, ki jih sicer primanjkuje, je dobra (povedati moramo, da je naša akcija potekala še v minulemu letu, v mesecu novembru in decembru), tako da so takrat vse trgovine imele sladkor, moko in pralni prašek. Prodajali pa so jih v glavnem v popoldanskih urah. Neverjetno je nekaj: namreč to, da so trgovine tudi usrežene kraj za nabavo nekega drobne inventarja za gospodinjstvo, seveda takole pod roko in brez plačila. V skoraj

RAZGOVOR Z ANGELO KOLAR — PREDSEDNICO ODBORA ZA ŠOLSKI ŠPORT PRI ZTKO MURSKA SOBOTA

ŠSD pomemben dejavnik v telesni kulturi

Šolska športna društva v Pomurju so dobro razvita. Kakšno je stanje v sotoški občini in s katerimi problemi se srečujejo, o tem smo se pogovarjali z Angelo Kolar — predsednico odbora za šolski sport pri ZTKO Murska Sobota.

— Kakšno je torej dejansko stanje ŠSD v sotoški občini?

»V sotoški občini deluje 20 šolskih športnih društev, od tega 16 na osnovnih in 4 na šolah usmerjenega izobraževanja. Tekmovanja se odvijajo v okviru sektorja, le finalisti se srečujejo na občinski ravni.«

— Kakšen je program ŠSD in kako ga uresničujete?

»Vsa dejavnost ŠSD je nadgradnja telesne vzgoje. To dejavnost uresničujemo v dveh osnovnih smereh: uresničevanje programa samoupravne organiziranosti in programa in nalog telesne kulture. Pod programom in nalogami telesne kulture razumemo množični in tekmovalni programi. Namen množičnega programa je privzgojiti potrebo po vsakodnevni telesno-kulturni aktivnosti, organizacija mednarodnih tekmovanj, planinskih izletov, pohodov, obujanje tradicij NOB, učenje plavanja in smučanja, organizacija trimskih akcij in tekmovanje za športno značko. Pod tekmovalnim programom pa razumemo vadbo v kroških. Ti so namenjeni tistim, ki se želijo v določeni panogi izpopolniti in uveljaviti svoje sposobnosti, to pa je že selektivno delo. Program ŠSD je sestavljen del načrta šole.«

— Kakšne pa so možnosti delovanja ŠSD v celodnevni šoli?

»V celodnevni šoli so boljše možnosti in pogoji za telesno vzgojo. V to šolo so vključene interesne dejavnosti, ki na šoli obstajajo. Učenci so na več stranskih hkrati. O kakšnem množičnem programu, kot je organizacija mednarodnih tekmovanj in podobno, v času pouka ni govora. To je preneseno na proste dneve, soboto ali nedeljo. Pri nas se celodnevna šola šele uvaja in prihodnost bo pokazala, kako se bo obneslo delo ŠSD.«

— Na kakšen način pa v ŠSD uresničujete želje in potrebe učencev?

»Učenci prek svojih delegatov sodelujejo pri sestavi programa ŠSD. Pri tem se upoštevajo tudi tradicija kraja in pogoji, v katerih dela šola. Med učenci je najbolj priljubljen anketni način zbiranja podatkov.«

— Menite, da je v ŠSD dovolj poskrbljeno tudi za tisto kategorijo učencev, ki imajo manj gibalno izobrazbo?

»V množični program ŠSD se lahko vključi vsak učenec, ki čuti potrebo po telesni aktivnosti. Prikrasjen pa je seveda za sistematično delo v tekmovalnem programu, kjer so vključeni učenci, ki kažejo sposobnosti in nagnjenosti do določenih panog.«

— Kakšna pa je vloga mentorja v ŠSD in ali to vlogo opravljajo le učitelji telesne vzgoje?

»Delo mentorja se prične že v procesu redne telesne vzgoje. Program šolske telesne vzgoje usklajuje in povezuje z možnostmi in interesi učencev. Navaja učence k samostojnemu organiziranju in vodenju dejavnosti. Skupno z učenci skrbi za realizacijo programa, nekatere naloge opravlja samostojno v korist celotne organizacije ali posameznika.«

nih članov društva, tako da samouprava in iniciativa učencev nista okrnjeni. Mentor društva je učitelj telesne vzgoje. V vadbo vključujemo kolega na šoli in učence, ki so opravili seminar za vodnike. Z veseljem pa sprejmemo vsakega zunanega sodelavca, na žalost pa ni prevelike ponudbe.«

— Kako je z nagrajevanjem mentorstva dela v ŠSD?

»Mentorsko delo je sestavni del 42-urnega delavnika oziroma letnega fonda ur. Veliko volje, samoodrekanja in ljubezni je vloženo v to delo. O kakšnem posebnem nagrajevanju ne moremo govoriti.«

— Večina društev se srečuje s finančnimi težavami. Kako je to v ŠSD?

»Odbor za šolski šport pri ZTKO Murska Sobota je po naslednjih kriterijih: po rezultatih tekmovanja za najbolj množično in samoupravno organizirano ŠSD, sodelovanje s KS, in udeležbo v množičnem programu. Društva pa si zagotavljajo še dodatna sredstva. Vključujejo se v razne delovne akcije, kot so obiranje grozdja, jabolk, zbiranje odpadnega papirja, steklenic, pogozdovanje, del sredstev pa zberejo tudi s članarino.«

— Kakšne pa so usmeritve oziroma možnosti nadaljnjega razvoja ŠSD?

»V bodoče si zamišljamo večjo odprtost in sodelovanje s KS, vključevanje zunanjih sodelavcev in sodelovanje s strokovnimi odbori za šolski šport. Predvsem pa si želimo, da bi telesna vzgoja in ŠSD dobila na šolah tisto mesto, ki jim pripada in ga družba tudi priznava.«

Feri Maučec

Zalaznik in Kovač na pripravah

V Poreču so od 17. do 27. januarja zvezne mladinske priprave ožjega in širšega kroga kandidatov za državno mladinsko in pionirsko reprezentanco, na katere je zvezni kapetan Cveto Frank poklical tudi tri Sobočane Zalaznika, Kovača in Močana, predvsem zaradi dobrih iger in rezultatov na polovici sezone. Zalaznik in Kovač se priprav udeležujeta, dočim se je Močan pripravam odpovedal. M. U.

Cankova in Tišina

Na občinskem prvenstvu šolskih športnih društev v streljanju z zračno puško, ki je bilo na strelišču v Murski Soboti, je sodelovalo 86 pionirjev in pionirk, od tega 69 pionirjev in 17 pionirk z 11 osnovnih šol.

Rezultati — pionirji — ekipno: 1. ŠSD Tišina 467, 2. ŠSD Cankova 445 in 3. ŠSD Šalovci 437 krogov. Posamično: 1. Sapač (Cankova) 171, 2. Števanec (Tišina) 161 in 3. Gider (Tišina) 160 krogov. Pionirke — ekipno: 1. ŠSD Cankova 325, 2. ŠSD D. Šumenjak MS 307 in 3. ŠSD Šalovci 277 krogov. Posamično: 1. Iskra (Cankova) 145, 2. Horvat (Šalovci) 141 in 3. Kreft (Tišina) 127 krogov.

KOŠARKA — SLOVENSKA LIGA

Pomurje: Rogaška 53:54

V zadnjem kolu prvega dela tekmovanja v slovenski ženski košarkarski ligi je vodila Rogaška v derbi tekmi za prvo mesto premagala Pomurje. Čeprav so Sobočanke v prvem polčasu igrale izredno dobro in prepričljivo vodile, so si v nadaljevanju napravile zmago. Koše so dosegle: Koren 19, Žitek 19, Kardoš 6, Benko 4, Šiško 3 in Merklin 2.

Pomurje: Elektra 93:90

Košarkarji Pomurja so v tekmovanju druge slovenske lige žele v podaljšku premagati ekipo Elektro. Največ košev za Pomurje so dosegli: Saković 26, Rajbar 23 in Marinič 19.

KARATE

Sobota četrta

V Rušah je bil 6. tradicionalni turnir v karateju za pokal Pohorskega bataljona. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa Murske Sobotne v postavi: Bojnec, Pajič, Kočar, Bokan, Horvat in Zadravec ter osvojila četrto mesto.

NAMIZNI TENIS

ZMAGAL KRZNAR

Partizan Ljutomer je pripravil namiznoteniški turnir za posameznike in dvojice. Sodelovalo je 28 posameznikov. V posamični konkurenci je zmagal Krznar (Part.) pred Vargazonom (Cven), Blagovičem in Magdičem (Kamenščak). V dvojicah sta zmagala M. Ficko—Magdič (Kamenščak) pred Krznar—T. Fiko (Part.). Babič—Novak in Vargazon—Dolamič (Cven). T. Ficko

KOŠARKA — II. SELEKCIJA

V obeh konkurencah OVIZ

Končano je bilo predtekmovanje v okviru pionirskega festivala drugih selekcij v košarki za pionirje in pionirke Pomurja. Največ uspeha so imeli predstavniki OVIZ iz Murske Sobotne, ki so zmagali v obeh konkurencah. Med streli je bil pri pionirjih najboljši Gabor (OVIZ) z 81 koši pred Timarjem (Lendava) 49 in Gombocem (Radenci) 39 košev. Pri pionirkah pa je bila najučinkovitejša Kuharičeva (OVIZ) s 50 koši pred Sattlerjevo (Radenci) 36 in Drvaričeva (Radenci) 28 košev. Prve tri ekipe pionirjev in pionirk so se uvrstile v finale.

Pionirji					
OVIZ I. MS	4	4	0	220:48	8
Lendava	4	3	1	168:136	6
Tišina	4	2	2	87:114	4
Radenci	4	1	3	138:191	2
OVIZ II. MS	4	0	4	78:202	0
Pionirke					
OVIZ I. MS	3	3	0	129:20	6
OVIZ II. MS	3	2	1	64:87	4
Radenci	3	0	3	18:102	0
Tišina	3	0	3	18:102	0

Dušan Dundek

NAMIZNI TENIS

VEČ PRIČAKOVALI

Zvezni mladinski turnir »LOVRO RATKOVIČ«, ki je bil v Osijeku, je letos zbral rekordno število nastopajočih—okrog 250 iz 48 jugoslovanskih klubov. Štirje Sobočani — Zalaznik, Kovač, Močan in Benko — niso dosegli tistega, kar se je od njih pričakovalo, posebno še, ker so bili kar trije postavljeni za nosilce oziroma podnosilce skupin. Vidi se, da so Sobočani v precej slabši formi kot na začetku sezone. In če bodo hoteli na bližnjih republiških ter državnih prvenstvih dosegati boljše rezultate, se bodo morali na ta tekmovanja temeljiteje pripraviti.

V posamezni konkurenci mladincev, kjer je nastopilo 145 igralcev, je najboljši rezultat dosegel Zalaznik z uvrstitvijo med najboljšo osmerico in potem naletel na najboljšega jugoslovanskega mladince Lupuleska, s katerim je izgubil z 0:2. Močan in Benko sta izpadla že v prvem kolu, ko zlasti preseneča poraz Močana, Kovač pa je zmagal v prvih dveh kolen in se uvrstil med najboljših 32, potem pa nepričakovano izgubil s Špeličem iz Kočevja z 2:1. Benko in Močan sta zaigrala precej bolj v igri dvojic, ko sta nepričakovano premagala nosilca dvojice Seki—Panič z 2:1 in se uvrstila med najboljšo osmerico. Za polfinale sta izgubila z dvojico Karlovič—Primorac z 0:2. Popolnoma pa je odpovedala dvojica Zalaznik—Kovač, ki se je uspela uvrstiti le med najboljših 16 in potem izgubila v igri z dvojico Grbič—Nadžidaj. Sicer pa je turnir pokazal, da slovenski mladinci v zvezni konkurenci ne pomenijo veliko, saj še zdaleč ne dosegajo rezultatov, ki so jih pred nekaj leti njihovi vrstniki. M. U.

Mirko Unger drugi

Četrty Jakhlov memorial, ki je bil v Zalogu pri Ljubljani, je zbral čez 130 igralcev in igralke — pionirjev in pionirk — iz vse Slovenije. Pomurce so zastopali predstavniki iz Murske Sobotne in Gornje Radgone ter v nepopolni sestavi dosegli solidne rezultate.

Največji uspeh so zabeležili v konkurenci mlajših pionirjev, kjer je Mirko Unger zasedel odlično 2. mesto, potem ko je v polfinalu premagal Špeliča iz Kočevja z 2:1 ter v finalu izgubil s Smrekarjem iz Zaloga z 0:2. Treba je povedati, da so nastopili vsi najboljši mlajši pionirji iz Slovenije. Med najboljših 16 sta se uvrstila še Fridrih in Gerendaj.

V konkurenci pionirjev so Sobočani nastopili brez najboljših. Dober rezultat je spet zabeležil Mirko Unger, ki se je uvrstil med osem prvih. Med najboljših 16 so se uvrstili Lazar ter Nataša Vogrinec in Tanja Sinic pri pionirkah, pri mlajših pionirkah pa predstavnici Radgone Drozd-kova in Vogrinčeva. M. U.

OBČINSKO STRELKO PRVENSTVO MS

NASTOPILO NAD STO STRELCEV IN STRELK

Občinska strelska zveza Murska Sobota je pripravila občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško za mladince, mladince, člane in članice. Tekmovanja so se udeležili 104 strelici in strelke. Najmočnejše so bili zastopani člani, kjer je nastopilo 14 ekip.

Rezultati — mladinci — ekipno: 1. SD Cankova 1004 krogov, 2. SD Tišina 968, 3. SD Noršinci 963 krogov. Posamično: 1. Pertoci (Tišina) 358, 2. Kreft (Gederovci) 351, 3. Kuzma (Cankova) 342 krogov. Mladinke — ekipno: 1. SD Noršinci 982, 2. SD Skakovci 906 in 3. SD Cankova 865 krogov. Posamično: 1. Šinko (Skakovci) 349, 2. Belšak (Noršinci) 342, 3. Kodila (Noršinci) 335 krogov; Člani — ekipno: 1. SD Noršinci 1378, 2. SD Mura 1378, 3. SD Kovinar 1370 krogov. Posamično: 1. Balaško (Šalovci) 374, 2. Turner (Noršinci) 365 in 3. Flisar (ABC Pomurka) 360 krogov; Članice — ekipno: 1. SD Mura 824, 2. SD Boris Kidrič MS 656, 3. SD Noršinci 573 krogov. Posamično: 1. Vogrinčič (BK) 335, 2. Toth (Mura) 321 in 3. Rumež (BK) 321 krogov.

MURSKA SOBOTA

ZAČETNI PLAVALNI TEČAJ

Partizan Murska Sobota skupaj z ZTKO organizira začetni plavalni tečaj v bazenu v Radencih. Tečaj se bo začel prvega februarja 1983, nanj pa se lahko prijavijo vsi, ki se želijo naučiti plavati, ne glede na starost. Zlasti pa je zaželeno, da se tečaja udeleži čimveč odraslih. Cena skupaj s prevozom znaša 350 dinarjev. Prijave zbira ZTKO Murska Sobota, telefon 21-428.

PRIZNANJA IN NAGRADE ZA TELESNOVZGOJNO DELO

Društvo pedagogov telesne vzgoje občine Murska Sobota je na letnem občnem zboru ocenjevalo svoje delo in sprejelo program za nadaljnjo usmeritev. Ob tej priliki so zaslužnim pedagogom podelili priznanja in nagrade. Te so prejeli: Evgen Titan, Janko Rožman in Ludvik Janža.

EVGEN TITAN — profesor telesne vzgoje na srednješolskem centru pedagoške usmeritve v Murski Soboti je prejel priznanje za uspešno delo na področju telesne kulture na osnovnih šolah pri Gradu in Bakovcih, prav tako pa tudi za prizadevanje v šolskem športnem društvu in uspešno povezovanje društva z organizacijami v krajevni skupnosti. Bil je tudi pobudnik mnogih množičnih telesnokulturnih akcij v sotoški občini. Ob vsej pozornosti, ki mu jo družba izkazuje za njegovo delo v telesni kulture, so mu stanovski kolegi dodali še eno pomembno priznanje za uspešno vstransko delo na področju telesne vzgoje.

JANKO ROŽMAN — profesor telesne vzgoje na osnovni šoli v Bakovcih je prejel priznanje za uspešno delo na področju telesne kulture na osnovnih šolah pri Gradu in Bakovcih, prav tako pa tudi za prizadevanje v šolskem športnem društvu in uspešno povezovanje društva z organizacijami v krajevni skupnosti. Bil je tudi pobudnik mnogih množičnih telesnokulturnih akcij v sotoški občini. Ob vsej pozornosti, ki mu jo družba izkazuje za njegovo delo v telesni kulture, so mu stanovski kolegi dodali še eno pomembno priznanje za uspešno vstransko delo na področju telesne vzgoje.

LUDVIK JANŽA — predmetni učitelj na osnovni šoli 17. oktober v Belčinih je prejel priznanje za uspešno delo na področju telesne vzgoje na šoli, prav tako pa tudi za prizadevanje v šolskem športnem društvu na osnovni šoli v Črenšovcih in Belčinih. Ob vestnem, marljivem, strokovnem in pedagoškem delu je veliko storil pri izgradnji šolskih telesnovzgojnih objektov. Bil je med prvimi, ki si je prizadeval za uvedbo organizirane zimske in letne šole v naravi. Društvo pedagogov sotoške občine mu je za njegovo uspešno delo izreklo pomembno priznanje. F. Maučec

OBČNI ZBOR KK LJUTOMER

Letos štiri prireditve v Pomurju

Člani konjeniškega kluba Ljutomer so v lanskem letu zmagali na vseh pomembnejših dirkah. Tako je Fegrina z Alojzem Slavikom in Krizevec kot najuspešnejša v lanskem sezoni zmagala na vseh treh jugoslovanskih kasaških derbilih (poskusni, redni in naknadni) in na spominski dirki za pokal maršala Tita na Brdu. Uspešna je bila tudi Dimitrija z Markom Slavčičem in Ključarovec, ki je zmagala na jugoslovanskem kasaškem maratonskem. Prva tri mesta pa so Ljutomerčani osvojili tudi v krožni dirki za prvenstvo Slovenije ter zmagali na številnih drugih dirkah. Poleg tekmovalnih uspehov, ki so zavidanja vredni, pa so pomembne uspehe dosegli tudi na organizacijskem področju, pri zbiranju lastnih sredstev, brez katerih si ne bi mogli zamisliti normalnega delovanja, ter pri urejanju hipodroma in pripadajočih objektov, kjer so lani opravili okrog 500 prostovoljnih delovnih ur. To so z zadovoljstvom ugotovili na občnem zboru kluba, ko so ocenjevali svoje delo in se dogovarjali o bodočih nalogah. Udeležence občnega zbora, med katerimi je bilo tudi več gostov, so predsednik upravnega odbora Janez Kuhar in predsednik posameznih komisij podrobneje seznanili z opravljenim pomembnim delom in uspehi, hkrati pa tudi opozorili na težave, s katerimi so se srečevali.

Na občnem zboru so sprejeli program dela za letošnje leto ter koledar tekmovanj. Letos so v Pomurju predvidene štiri konjeniške prireditve. Za otvoritev sezone bo 25. aprila 1983 v Ljutomeru velika konjeniška prireditev, kjer bo predvidoma kot vselej došel tudi prva krožna dirka za prvenstvo Slovenije kot osrednja dirka.

Druga konjeniška prireditev bo v Ljutomeru 5. junija posvečena prazniku občine Ljutomer. Osrednja točka pa je predvidena mednarodna dirka, na katero bodo povabili tekmovalce iz Avstrije in Madžarske. Tretja dirka bo v Gornji Radgoni v času kmetijske-šivilske sejma. Datum četrte dirke pa bodo morali uskladiti s prireditvami ostalih slovenskih konjeniških klubov.

F. Maučec

JUDO

Novi mojstri juda

Judo Partizan Murska Sobota namenja posebno skrb tudi strokovnemu izpopolnjevanju članstva. Tako je pet članov preteklo soboto osvojilo nove mojstrske naslove oziroma pasove. Dosedanja nosilca najvišjega šolskega pasu I KYU Tomi Mihalič in Franc Fajhtinger sta uspešno opravila izpita za I. DAN mojstrski črni pas in tako postala nova mojstra juda. Dosedanja nosilca mojstrskega črnega pasu I. DAN Marjan Slak in Danijel Kisilak sta uspešno opravila izpita za II. DAN mojstrski črni pas. Oskar Šoš, dosedanja nosilec II. DAN črnega mojstrskega pasu, pa je uspešno opravil izpit za III. DAN črni mojstrski pas.

ODBOJKA

USTANOVNA SKUPŠČINA POMURSKE ZVEZE

V soboto, 22. januarja 1983, ob 10.00 uri bo v prostorih gasilskega doma v Murski Soboti ustanovna skupščina odbojarske zveze Pomurja, ki jo je pripravil iniciativni odbor. Na skupščini bodo sprejeli program dela in izvolili novo vodstvo. Na novo ustanovljena odbojarska zveza Pomurja bo že v soboto, 29. januarja 1983, organizirala mednarodni odbojarski turnir, na katerem bodo nastopile ekipe z Madžarske, iz Novega mesta in Pomurja.

NESREČA V GOZDU

V prejšnjem tednu je bilo na območju Pomurja več dromnih tatvin. Kaže, da smo do svojega težko pridobljenega premoženja še vedno brezbrilni: stanovanj ne zaklepamo vselej, ko jih zapustimo, v javnih lokalih obešamo plašče, ne vzamemo pa iz njih denarice, na parkiriščih puščamo nezaklenjene avtomobile... To seveda ni samozaščitno ravnanje. Potemtakem ni čudno, da nam iz stanovanja kak nepridiprav sune denar, kak okrasni predmet, iz avta nam zmanjka fotoaparati, iz plašča denarnica...

DOBROVNİK — V nedeljo, 9. januarja, je 70-letni Ludvik Szomy iz Dobrovnika 146 odšel v gorice. Ker se dolgo ni vrnil, so ga seveda šli iskat. Toda nikjer ga ni bilo. Šele ob 2.30 uri drugega dne so ga našli, vendar ni bil več pri življenju. Ko se je vračal iz vinograde, je (kot domnevajo) spregledal mostno ograjo in padel v 4 metre globok potok in se v 80 centimetrov globoki vodi zadušil.

RAZKRIZJE — 10. januarja ob 12.50 uri se je zgodila prometna nesreča v Razkrižju. Vzrok: neprimeren hitrost. Telesnih poškodb ni bilo, pač pa je nastala gmotna škoda za 55 tisoč dinarjev. Poročajo, da se je Martin Premuš iz Bukovca pri Čakovcu peljal s tovornim avtomobilom iz Ljutomerja.

Ko je v Razkrižju pripeljal v levi ovinek, mu je nasproti pripeljal prav tako s tovornjakom Ivan Žinič iz Zebanča pri Čakovcu. Ob srečevanju je Premuš sicer zaviral in naposled vozilo ustavil, tega pa ni mogel storiti Žinič, zato je s prednjim levim delom

trčil v blatnik Premuševega avtomobila.

SPODNJA ŠČAVNICA — Iz Gornje Radgone proti Lenartu se je 11. januarja ob

je, zgorelo je 5 ton sena in slame, drva in stelja. Skupna škoda znaša 100 tisoč dinarjev. Požar so omejili občani in vaški gasilci ter gasilci iz tovarne Planika. Sumijo, da sta ogenj zanetila 4-letna otroka, ki so jima prišle v roke vžigalice.

VANEČA — Ernest Šiplič, star 54 let, z Vaneče 56 je 11. januarja s traktorjem, h kateremu je imel pripeto cisterno, vozil v vinograd gnojnico. Na poljski poti v strmim klancu je hotel prestaviti voščico,

tije Rousa iz Gančan. 11. januarja je s pomočjo hčerke v gozdu Brešček med Gančani in Beltinci podiral dreve. Ob 17.15 uri sta podžagala 35 centimetrov debel gaber, in ko je začel padati, sta se brž začela umikati. Med padanjem drevesa se je odlomila 10 centimetrov debela veja in Rousu padla na glavo ter mu prizadejala hudo telesno poškodbo.

ODRANCI — 14. januarja ob 5.35 uri je skozi to vas peljal tovornjak s prikolico, ki ga je vozil Marjan Kušar s Kristan vrha pri Šmarju. Peljal je mineralno vodo. Pri vaški gostilni se je tovor zaradi neprimerne hitrosti nagnil na eno stran, odtrgala se je stranica in na cesti je zletelo 480 zabojev s slatino. Velika sreča je, da v tej zgodnji jutranji uri ni bilo nikogar v bližini, sicer bi se zgodila še hujša nesreča. Ta prometna nezgoda se je končala s 50 tisoč dinarji škode.

KUNOVA — 14. januarja ob 16.45 uri je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju družine Marije Špilak iz Kunove pri Gornji Radgoni. Ogenj je zajel objekt velik 18 krat 6 metrov. Zgoreli so tudi 2 tona sena. 3 sodi in drugo. Skupna škoda znaša 200 tisoč dinarjev. Požar so omejili gasilci iz Negove, Cerkvenjaka in seveda domačini. Domnevajo, da je do požara prišlo zaradi samovžiga listja.

Š. S.

krvodajalci

ČEPINCI — Karel Črmo (6), Jože Žido (6), Jože Kalamar (15), Kristina Kalamar (5), Marija Lenarčič (10), Rozika Žido (9), Štefka Matuš (4), Cecilija Dravec (10), Emilija Korpič (13), Ana Čuk (12), Štefan Ostrič (5), Štefan Trplan (6), Ana Ostrič (8), Štefan Korpič (7), Alojz Matuš (6), Marija Gostanj (6), Jolanka Grebenar (9), Jože Verner (6), Franc Jakič (9), Adolf Časar (3), Marija Časar (8), Cecilija Časar (7), Helena Črmo (11), Jurij Črmo (8), Marija Barber (14), Kristina Klančar (3), Ana Časar (4), Viktor Časar (4), Stanislav Črmo (3), Stanko Grebenar (3), Jože Črmo (16), Milan Časar (1), Rudolf Ožvald (9), Cecilija Zlebič (7), Branko Ožvald (3), Jože Časar (7), Franc Časar (2), Alojz Grah (2).

MARKOVCI — Jožica Gašpar (3), Marjan Ožvald (2), Oskar Pintar (3), Štefan Svetec (3), Franc Gostanj (12), Martin Štuhec (4), Anica Matuš (1), Erika Horvat (1), Milan Korpič (3), Marija Korpič (4), Marija Gomboc (5), Marija Knaus (7), Marija Knaus (9), Adolf Časar (16), Štefan Jakič (4), Marija Jakič (12), Avgušina Barber (4), Karel Časar (2), Franc Jakič (5), Viliem Barber (5), Jože Žido (7).

DOKLEŽOVJE — Jožica Balazic (2), Vinko Gjerek (12), Jože Gjerek (23), Jože Gjerek (8), Marija Jerič (15), Marija Zver (11), Pavlina Lukač (2), Stanko Lukač (2), Antonija Brunec (10), Alojz Lopert (5), Lizika Klemenčič (10), Franciška Gregor (11), Ana Škraban (10), Drago Fras (7), Alojzija Čegoli (6), Marjan Muhič (5), Olga Muhič (6), Uršula Čeh (3), Milan Klemenčič (4), Marija Žizek (10), Elizabeta Vohar (3), Jože Antolin (4), Mirko Čeh (15), Stane Zver (4), Valentin Škraban (2), Jože Oslaj (2), Ivan Jakupak (3), Vlado Poredoš (3), Rafael Jerič (5), Janez Slavič (3), Štefan Jerič (13), Janez Meolic (6), Andrej Čergoli (1), Marija Gyorek (5).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Štefan Bedič (1), Marija Horvat (12), Helena Čor (7), Janez Lanjšček (1), Jože Horvat (7), vsi iz Budinec; Franc Bruner (5), Franc Bruner (16), oba Markovci; Evgen Šapač (12), Borejci; Jože Varga (6), Dobrovnik; Zorka Uzelač (9), Dolenci; Antonija Kovarič (16), Dobrava; Janez Flegar (41), Janez Novak (3), oba Panonija M. Sobota; Jožica Gaspar (3); Dušan Pohovnikar (9), UNZ M. Sobota; Stanka Žganjar (24), Panovci; Karel Šoš (2), Veščica.

HVALA ZA SODELOVANJE

umrli

OBČINA GORNJA RADGONA — Lovrenc Korošak, 67 let, Jamna; Franc Sterniša, 56 let, Lokavci 28; Alojzija Kranjc, 75 let, Negova; Jakob Cafuta, 57 let, Turjanski vrh 12; Franc Žuman, 61 let, Radenci, Ljutomer-ska 15; Franc Rožman, 62 let, Grabonci 11; Franc Kežmah, 65 let, Radenci, Kapelska cesta 39; Janoš Serec, 77 let, Črnci 39; Henrik, 77 let, Zbigovci; Janez Brunčič, 78 let, Spodnji Ivanjci 28; Francišek Kolarič, 80 let, Okoslavci 60; Janez Knez, 80 let, Pogled; Marija Šafarič, 58 let, Boračeva 56; Amalija Vukan, 69 let, Črnci 13; Marija Jurkovič, 69 let, Stanetinci 20; Marija Fridau, 73 let, Zbigovci 39; Eristina Steinfelzer, 74 let, Negova 13; Terezija Domanjko, 76 let, Stara gora 9; Ana Kaučič, 86 let, Hercegovčak 34; Marija Hari, 88 let, Žiberči 21; Antonija Fekonja, 90 let, Barišnjak 24; Marija Brezinaček, 94 let, Drobinci.

OBČINA LENDAVA — Mirko Bukovec, 72 let, Kobilje 81; Katarina Šoke, 87, Dolga vas 72; Radovan Grabovec, 45 let, Gornji Lakoš 33; Janez Nemec, 47 let, Dolnji Lakoš 57/a; Koloman Žizek, 51 let, Dolga vas 4; Ivan Gjerek, 51 let, Dolnja Bistrica 156; Štefan Koren, 57 let, Dolnja Bistrica 20; Jože Magdič, 58 let, Lendava, Partizanska 103; Jože Pucko, 60 let, Mostje 47; Avgust Schmidlechner, 61 let, Dobrovnik 301; Ignac Legen, 67 let, Črenšovci 152; Mihael Šimon, 68 let, Pince 54; Stefan Rudaš, 69 let, Kapca 74; Jože Zadavec, 73 let, Strehovci 43; Mihael Zadavec, 73 let, Odranci 154; Lajoš Toth, 77 let, Dolina 23; Franc Šarkanj, 80 let, Lendava, Kranjčeva 2; Stefan Ferencek, 83 let, Kobilje 125; Jože Horvat, 85 let, Genterovci 1/a; Stefan Both, 86 let, Lendava, Kranjčeva 39; Ana Pucko, 53 let, Renkovič 76; Rozalija Pucko, 63 let, V. Polana 33; Helena Zadavec, 68 let, G. Bistrica 119; Marija Kohek, 70 let, D. Bistrica 151; Marija Rezonja, 75 let, Nedelica 53; Julijana Horvat, 76 let, Žitkovci 17; Helena Opačič, 77 let, Lendava, Heroja Mohorja 3; Verona Jaklin, 84 let, V. Polana 63.

OBČINA LJUTOMER — Amalija Fekonja, 83 let, Spodnji Kamenščak 8; Marko Sever, 19 ur, Cezanjec 3; Stanislav Novak, 50 let, Lukavci 14; Josip Fajfar, 52 let, Globoka 13; Jože Habjančič, 59 let, Cuber 1; Martin Hanžič, 70 let, Lukavci 81/a; Francišek Stanjko, 72 let, Sp. Kamenščak 6/a; Franc Šadi, 81 let, Grabe 23; Alojzija Kocjan, 62 let, Logarovci 67; Marija Kolbi, 71 let, Cven 61; Franciška Čerček, 73 let, Cven 89; Franciška Lah, 80 let, Soboška cesta 12, Ljutomer.

OBČINA MURSKA SOBOTA — Franc Zver, 59 let, Beltinci, Na Kamnu 3; Ferenc Šrimpf, 68 let, Murska Sobota, Staneta Rozmana 8; Branko Horvat, 18 ur, Domajinci 62; Milan Merklin, 23 let, Vadarci 26; Franc Temlin, 24 let, Vučja gomila 69; Aleksander Kaiman, 28 let, Motvarjevci 67; Stanislav Petrovič, 39 let, Nemčavci n. h.; Jože Gerlec, 48 let, Večeslavci 119; Koloman Ferjančič, 40 let, Dolnji Slaveči 104; Geza Kerec, 49 let, Murska Sobota, Gregorčičeva 55; Stefan Benkič, 56 let, Vadarci 89; Koloman Kisilak, 56, Grad 90/a; Franc Vereš, 57 let, Murska Sobota, Stara ulica 22; Karel Bertalančič, 59 let, Skakovci 31; Franc Sreš, 59 let, Stara ulica 9, Bakovci; Jože Hodošek, 62 let, Dankovci 23; Franc Ropoša, 64 let, Dolič 44; Istvan Voroš, 66 let, Dobrovnik 22; Štefan Svetec, 67 let, Krog 31; Jože Šivan, 68 let, Krč'vnik 80; Franc Oslaj, 68 let, Tešanovci 64; Karel Hujs, 69 let, Kančevci 49; Franc Vratarič, 71 let, Predanovci 4; Koloman Šostarec, 72 let, Krajna 34; Imre Ružič, 72 let, Ocinaje 33; Ludvik Kerčmar, 73 let, Ženavije 37; Janez Mendinger, 74 let, Večeslavci 4; Koloman Vratarič, 77 let, Cernelavci 7; Janez Mihalič, 77 let, Serdica 127; Alojz Rajsar, 78 let, Jurij 43; Janez Pelcar, 79 let, Kuzma 56; Jože Fujs, 92 let, Salamenci 51; Janez Vogrinčič, 94 let, Sebeborci 84; Slava Žalig, 45 let, Beltinci, Cankarjeva 24; Marija Perko, 46 let, Rakikan, Dom oskrbovancev; Vilhelma Cener, 49 let, Cernelavci 71; Marija Hauko, 51 let, Veščica 60; Stefanija Benec, 55 let, Gerlinči 71; Sidonija Papič, 60 let, Andrejci 14/a; Helena Kuronja, 62 let, Panovci 13; Marjeta Puhar, 65 let, Ivanci 18; Elizabeta Kanižay, 69 let, Ivanovci 33; Kristina Kuzarič, 70 let, Beznovci 27; Emilija Lončar, 73 let, Beznovci 17; Marija Mesarič, 75 let, Bratonci 79; Helena Kerčmar, 76 let, Murska Sobota, Cankarjeva 65; Alojzija Horvat, 76 let, Kukeč 56; Angela Flajšker, 77 let, Večeslavci 117; Rozalija Sabotin, 77 let, Gančani 114; Ottilija Lenarčič, 79 let, Grad 34; Neža Ferko, 81 let, Vidonci 95; Jožefa Dani, 81 let, Vadarci 2; Verona Slavic, 82 let, Puconci 47; Marija Marič, 83 let, Krajna 67; Terezija Lejko, 83 let, Tropovci 50; Rozalija Gergorič, 85 let, Majtinci 48; Marija Kozic, 86 let, Murska Sobota, Kidričeva 37; Marija Porš, 87 let, Motovilci 85; Agata Damič, 90 let, Melinci 189.

poroke

Stefan KATONA, avtomehanič, Gorica 45 in Dušana KERČMAR, konfekcijska tehnika, Selo 62; Emil HORVAT, pismonoša, Poznanovci 7 in Suzana HAK, prodajalka, Selo 105; Stanko LEPOŠA, šofer, Šalovci 221 in Dragica ŽIŠKO, natakarica, Lucova 10; Janez ČASAR, gradbeni delavec, Čepinci 113 in Vida ZRINSKI, kmetovalka, Neradnovci 11; Tibor ŠAVEL, kuhar, Puconci 78 in Jožefa ANTALIC, natakarica, Sebeborci 38; Stefan KUČAN, zidar, Suhi vrh 37 in Majda LORBEK, kmetovalka, Krnci 17; Bela I. EHAR, natakar, Andrejci 24/b in Mirjana CELEC, administratorka, Pečarovič 29; Branko ROGAN, zidar, Matjaševci 26 in Marta LONČAR, krojačica, Noršinci 32.

Simona F.

ČLOVEK IN PROSTI ČAS

ČEBELAR OD PET PA DO GLAVE

Či bi se pri 66-letnem Albertu Jandlu iz Griave pri Veržetu oglašali v poletnih mesecih, bi ga prav gotovo našel pri čebelnjaku. Ker pa sem na obisk prišel pozimi, ko čebele mirujejo, sva si segla v ruke v „čebelarški“ mizarški delavnici.

„Delam in živim takorekoč za čebele. Ne vidim smisla življenja brez čebel. Čebelar sem že 47 let.“ Tako je Albert na kratko predstavil svoj življenjski konjček. Seveda sem mu zastavil nekaj vprašanih, da bi izvedel, kdo ga je pravzaprav spodbudil, da se je zapisal čebelarstvu, kdaj so bili naravni pogoji bolj naklonjeni gojenju čebel — zdaj ali pa pred mnogimi leti; kakšne so njegove čebelarke izkušnje...

„Pred 40 leti, konkretno 1936 leta, ko sem postal čebelar, so bili pogoji za čebelarstvo boljši. Tedaj je bilo na našem območju veliko ajdovih polj, travniki so lepo cveteli, tudi detelje je bilo mnogo pa sadnega drevja in tudi akacije je bilo več. Čebelarjem sploh ni bilo treba voziti panjev na oddaljena pasišča, kot morajo to početi zdaj. Na Griavi je bilo tedaj najmanj 15 čebelarjev, zdaj pa sva le dva. Je pa res, da je bila v prvih letih mojega čebelarstva „tehnologija“ pridobivanja medu bolj slaba razvita. Sam sicer nisem imel pletenih košev za čebele, ampak vse do 1947. leta Najsarjeve lesene panje.“

Albert Jandl se je torej začel ukvarjati z bolj donosnim čebelarstvom v prvih letih nove Jugoslavije. Med drugim je v čebelnjak postavil sodobne Zmizarščeve panje, za začetek 10.

„Prvi panji, ki sem jih sam izdelal, so bili bolj ubogi. Tedaj še nisem imel sodobnih mizar-skih strojev, ampak sem deske obilal z ročnim obličem, jih žagal z ročno žago, z obličnim svedrom sem vrtal luknje itd. Leta 1966 pa sem si začel opremljati mizar-sko delavnico. Zdaj imam v njej

motorno žago, brusilni stroj, stroj za oblanje desk, lesno strožnico... Zdaj pač ni težko narediti panja ne zame in seveda tudi ne za morebitnega naročnika.“

V ČEBELARSKI MIZARSKI DELAVNICI — Albert Jandl iz Griave preživlja zimске dni pretežno v mizarški delavnici, kjer ne le doopravlja stare panje, ampak tu in tam naredi novega. Foto: Š. S.

Albertova delavnica sicer ni velika, vendar je v njej kar prijetno. Bila je tudi topla, zato se v njej nista zadrževala le naš sogo-vornik in njegov vnuk, ampak tudi dva slamska mačka...

„Trenutno imam 30 panjev. Ker je doma premalo medu, tudi jaz vozim čebele na pašo na Pohorje. Tam, v okolici Lovrenca, imajo moje čebele svoj drugi dom. Pravzaprav jih ne vozim tja sam, ampak skupaj s sva-kom, ki je tudi čebelar. Se še kar izplača, saj v dvajsetih letih, odkar čebele prevažam, le dvakrat niso nabrale medu, vsa ostala leta pa ga je bilo kar precej.“

Š. SOBOČAN

Rekreacija v zimskem bazenu v Radencih

Konferenca sindikata v delovni organizaciji Gorenje-ELRAD je v zimskem času svojim članom omogočila kopanje v pokritem bazenu v zdravilišču Radenske. Vsak član, tako je poročal njihov Informator, lahko po ceni 30 dinarjev dobi po pet vstopnic za kopanje v velikem bazenu. Za tovrstno rekreacijo je med delavci veliko zanimanja, saj so v kratkem prodali več kot 400 kart. Poleg te rekreacije imajo delavci možnost udeležbe na organiziranem smučanju v znanih slovenskih smučiščih in vsakotredensko rekreacijo v telovadnici osnovne šole Jože Kerenčič v Gornji Radgoni.

L. K.

Gasilski občni zbor

Člani GD Sebeborci so se v nedeljo zbrali na Občnem zboru, kjer so ocenili svoje delo v preteklem letu. Ugotovili so, da vseh zadanih nalog niso uresničili, zato so jih uvrstili v letošnji program dela. Precej kritični so bili do tekmo-vanj, saj so ugotovili, da bi lahko dosegali še boljše rezultate, če bi bili bolj zavzeti, zlasti mladinska desetina.

V petek pa se je pri njih mudila delegacija, ki so jo predstavljali člani republiške gasilske zveze in občinske gasilske zveze. V prijateljskem pomenku so gostom povedali o svojem delu, še zlasti so poudarili dobro sodelovanje s Potrošni-kom, kar je prava redkost. Člani delegacije so pohvalili njihova prizadevanja za napredek gasil-skega društva.

Simona F.

Nova vodstva

Mladi v vaši Martjanci in Noršinci so že v preteklem letu izvolili nova vodstva in s tem sprejeli tudi nova programa dela. Tako v programu ene kot druge mladinske organizacije je zaslediti kulturno dejavnost, šport, družbenopolitično delo in še kaj.

Simona F.

Konec nočne izmene za peke

V temeljni organizaciji pekarnice Mura Gornja Radgona, ki posluje v okviru Intesa iz Maribora, so te dni odpravili nočno delo pekov. Kot nam je povedal vodja tozda pekarnice Mura Janko Fras bodo na ta način tudi prihranili nekaj energije in tako prispevali k energetskemu izboljšanju. Da so lahko odpravili nočno izmeno, so pristopili k rekonstrukciji pekarnice, ki jih je veljala 8 milijonov dinarjev. Denar so prigrisnili sami in jim ni bilo potrebno najeti niti dinarja kredita, kar je v času stabilizacije posebej pohvalno.

Poleg manjših gradbenih del so zmontirali še eno peč za peko kruha in peciva. Peč je domače proizvodnje, izdelek zagrebske tovarne, kar je pomembno, saj jim za to ni bilo treba odšteti deviz. Kot nam je povedal Janko Fras, tudi pri peki kruha in drugih izdelkov ne uporabljajo uvoženih surovin, kar se odraža v nekoliko slabši kakovosti kruha. Na kvaliteto kruha vpliva tudi sveža moka, ki jo dobivajo še toplo iz mlinov, morala pa bi stati najmanj 15 dni, da bi bil kruh kvalitetnejši.

V lanskem letu so plan peke kruha presegli, kar kaže, da se poraba z uvedbo manjših štruc ni zmanjšala, kot so pričakovali s to novostjo. Radgonski peki oskrbujejo s svojimi izdelki vse prodajalne v radgonski občini, nekaj pa jih imajo tudi v občini Ljutomer, koder vozijo tudi slaščičarske izdelke, te prodaja trgovsko podjetje Vesna.

Z ukinitvijo nočne izmene bodo potrošniki dobili kruh nekoliko pozneje kot doslej, vendar bo ta sedaj bolj svež. Ludvik Kramberger

V vinogradih že režejo

Na uro je potrebno pripraviti za nadaljnje življenje 25 trt, pravita zakonca VOGRIK iz Melanjskega vrha, ki smo ju pred dnevi »zalotili« v vinogradu Kmetijskega kombinata Gornja Radgona, ko sta obrezovala vinsko trto. Njuno delo ima bogato tradicijo, saj je Marija že 32 let opravljala taka dela, medtem ko Karel nekaj manj. Dnevno, posebno v teh lepših dnevih, jima uspeh obrezati tudi čez 300 trt. Potem bosta ob koncu meseca prisluzila vsak nekaj več kot 10.000.— din. Delo bo trajalo po njunem mnenju do konca februarja, če bo vreme ugodno. Sicer pa niti sneg ali mraz tja do — 15 stopinj ne smeta biti ovira.

foto: Ludvik KRAMBERGER

120 let stari kozolec

Ni nenavadnega ne bi bilo, če bi kozolec ne stal v teh severovzhodnih krajih Slovenije, ali bolje v Dravni pri Benediktu. Leta 1862 ga je kot gospodarski objekt dal postaviti krajan Benedikt Dominik Čolnik in je tako prava zgodovinska znamenitost tega kraja. Kozolec ima velike dimenzije in je v celoti grajen iz hrastovega lesa, kar ga je obdržalo pri življenju, no sedaj le življenju. Na njem so vidni sledovi vandalizma, saj so mu nepridipravi polomili precej »reber«, ki so ga nekoč krasile in obenem opravljale svojo funkcijo, ki jo ima kozolec. Res prava škoda, da tak objekt, ki ne zahteva velikega vzdrževanja, popravit bi bilo treba le streho, tako vztrajno propada.

Kot zanimivost naj zapišemo, da je tedanji lastnik ob kozolcu posadil več dreves murve, (mi jim pravimo tudi maline) ki daje hrano, listje, za gojitev sviloprejk, ki je bila v tistih časih v teh krajih razširjena.

Tekst in foto: Ludvik Kramberger

SOSEDSKA POMOČ

V Črešnjecih, v občini Gornja Radgona, brat in sestra Julijana in Alojz MLINARIČ sama ne moreta rešiti svoj pereč stanovanjski problem. Zima pred dvema letoma jima je namreč delno uničila streho in tako je sedaj njuno stanovanje popolnoma nemogoče. Toda vse do pred dnevi sta živela v teh razvalinah. Mlinaričeva so priskočili na pomoč sovaščani HAMLERJEVI, ki so jima odstopili ustrezen prostor za bivanje skozi čas, dokler ne bodo pri MLINARIČEVH skupaj s centrom za socialno delo občine Gornja Radgona tega problema doma rešili. Oba Mlinaričeva sta namreč uživala družbene denarne pomoči in sta svoje premoženje pred leti izročila občini G. Radgona. Zaradi starosti in pomanjkanja denarja svoje stanovanjske hiše nista bila v preteklosti zmožna vzdrževati in problem je zelo pereč. Še vedno pa se najdejo ljudje, ki v stiski svojim sovaščanom radi pomagajo, za kar je dokaz tudi ta primer.

Franci KLEMENČIČ
foto: L. Kramberger

Pomurski zdravstveni center Murska Sobota razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

vodja delovne skupnosti

Kandidat za razpisana dela in naloge mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
— da ima visoko izobrazbo ekonomske ali pravne smeri
— da ima 5 let delovnih izkušenj

Dela in naloge se razpisujejo za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi na naslov: Pomurski zdravstveni center M. Sobota, Arh. Novaka 2.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

Komisija za delovna razmerja pri ABC Pomurka ŽVZ za Pomurje Murska Sobota

objavlja

prosta dela in naloge

1. tehničnega sodelavca v laboratoriju
pogoj: srednja kemijska šola
2. hlevarja — kmetijskega delavca
pogoj: KV kmetijski delavec

Delo se združuje za nedoločen čas polnim delovnim časom. Stanovanja ni.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili na gornji naslov v 15 dneh od dneva objave. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po izteku objave.

Zdravilišče „Radenska“ s tremi srci n. sol. o. Radenci TOZD MORAVSKE TOPLICE Moravci

razpisuje

po sklepu komisije za delovna razmerja

prosta dela in naloge:

- 1) VODENJE RECEPCIJE IN PRODAJE NA DOMAČEM TRGU
- 2) REZERVACIJE — KORESP. ZA DOMAČI IN TUJI JEZIK

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1) višja izobrazba ekonomsko-gostinsko-turistične smeri, 3 leta delovnih izkušenj ter aktivno obvladovanje nemškega in pasivno angleškega ali italijanskega jezika
- pod 2) višja izobrazba ekonomsko-gostinske smeri, 3 leta delovnih izkušenj ter aktivno obvladovanje nemškega in angleškega jezika.

Pismene prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju vseh pogojev razpisa je potrebno poslati komisiji za delovna razmerja TOZD MORAVSKE TOPLICE Moravci v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

Oddaja mleka skoraj enaka

V radgonski občini odkupuje mleko Kmetijska zadruga Gornja Radgona, ki ima zbiralnico na 40 mestih vse radgonske občine. V preteklem letu so odkupili 4.452.006 litrov mleka, v letu 1981 pa 4.417.364 litrov, torej je ostal odkup na približno isti ravni. To je vsekakor razveseljivo, če vemo, da v drugih krajih odkup mleka nazaduje.

Da bi povečali odkup mleka, si kmetijska zadruga s svojimi temeljnimi enotami Radenci—Radgona, Apače in Videm—Spodnji Ivanjci prizadeva, da bi uredili čim več zbiralnic z najsodobnejšimi hladilnimi napravami, da tako lahko sprejemajo tudi prirejo večernega mleka. Kot vidimo, jim prav zaradi zavzetosti pri odkupu uspeva obdržati enako raven odkupljenega mleka.

Ludvik KRAMBERGER

Obrtno podjetje „JAVORNIK“ p. o.

OBRATNO PODJETJE „JAVORNIK“ CERKNICA, TAKOJ ZAPOSILI DVA DIMNIKARJA, IN ENEGA ZA PRIUČITEV. STANOVANJE ZAGOTOVLJENO, OD CCA 15.000 din. TELEFON: 061-791-016.

DELAJSKA UNIVERZA GORNJA RADGONA

objavlja

JAVNO LICITACIJO

za

PRODAJO OSEBNEGA AVTOMOBILA

ZASTAVA Z-101 B, leto izdelave 1979, v voznom stanju, izključna cena 100.000 din.

Prometni davek plača kupec sam.

Licitacija bo 3. februarja 1983 ob 16. uri v prostorih Delavske univerze Gornja Radgona, Trg svobode 2. Pred pričetkom licitacije je potrebno vplačati 10-odstotni polog.

emona commerce n. sub. o. ljubljana
tozd agroplod n. sub. o. Ljutomer

Emona Commerce, proizvodnja in trgovina

n. sub. o., TOZD AGROPLOD, proizvodnja — kmetijska kooperacija in maloobmejni promet, n. sub. o., Ljutomer,

Razpisna komisija

razpisuje

po sklepu delavskega sveta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

— direktorja TOZD

Za opravljanje del in nalog je potrebno, da delavec izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom samoupravnimi in družbenimi dogovori,
2. da ima pet let ustreznih delovnih izkušenj pri odgovornih poslovnih delih,
3. da aktivno obvlada en tuj jezik,
4. da izpolnjuje pogoje za opravljanje zunanjetrgovinskega poslovanja.

Poleg pogojev iz prejšnjega odstavka morajo imeti kandidati splošne družbene kvalitete za opravljanje odgovornih del, v OZD, zlasti aktivni odnos do razvijanja samoupravne socialistične ureditve ter odgovoren odnos do sodelavcev in gospodarstva z družbenimi sredstvi.

Za navedena dela bo izbrani kandidat sklenil delovno razmerje za dobo štirih let.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj pošljejo kandidati v zaprti ovojnici pod oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“ v 15 dneh od objave.

Emona Commerce, TOZD AGROPLOD, Ljutomer, Kodelvorska 5 69240 Ljutomer.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o izidu izbire v 30 dneh po zaključnem roku za sprejemanje prijav.

UNIOR z reče
kovaška industrija

UNIOR — kovaška industrija Zreče vabi k sodelovanju večje število novih sodelavcev za naslednje delovne naloge:

— kovaška pomožna dela

z možnostjo priučitve za

— utopnega kovača

Nudimo ustrezne osebne dohodke, ki se gibljejo od 13.000 do 14.000 din za delavce novince oziroma kovaške pomagace in od 15.000 do 21.000 din za utopne kovače. Osebni dohodki so močno odvisni od vloženega dela.

Za delavce imamo urejene ustrezne samske sobe s sanitarijami in kopalnicami.

Ker gre za delo v težjih delovnih pogojih morajo kandidati biti stari najmanj 18 let. Prednost pri zaposlitvi imajo kandidati z odsluženim vojaškim rokom.

Vabimo vse, ki so pripravljeni delati na zahtevnih kovaških delih, da pošljejo pismene vloge na naslov UNIOR — kovaška industrija Zreče. Povabili vas bomo na razgovor, kjer se bomo podrobneje pogovorili o vseh pogojih.

Radijski in televizijski spored od 21. do 27. januarja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

CETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 — Aktualno — petek, 21. januarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar Risanka, Sredozemski medvedka — poljudnoznanstveni film, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00), 17.15 Poročila, 17.20 Čez tri gore: Kvartet Frankolovčan, 17.55 Arabella, češkoslovaška otroška nadaljevanka, 18.25 Obzornik, 18.40 Arhitektura: Arhitektura kot imenost, 19.10 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in P.A. nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Zbogom gospod Chips, ameriški film, 21.40 Zrcalo tedna, 22.00 Sprehod po kvintnem krogu, zabavno glasbena oddaja TV Skopje, 22.50 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Palčki nimajo pojma, otroška oddaja, 18.15 Nasveti strokovnjakov, izobraževalna serija, 18.45 Narodna tla, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Koncert pianista Iva Pogoreliča, 20.50 Zagrebška panorama, 21.05 Vidiki, dokumentarna oddaja, 21.55 Nočni kino: Piknik v topoli, ljubljanski film (do 23.30)

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Palčki nimajo pojma, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Rijeke, 18.45 Sola zelenega plana, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sinovi in ljubljeni, 21.00 Ulični pevci, 21.45 Dnevnik, 22.00 Kulturna srca, 23.30 Poročila

TV AVSTRIJA

9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Časopisni valček (film), 12.10 SP v smučanju, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 SP v smučanju, 17.25 Šalo Spencer, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Panoptikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Veseli ljudi, 21.20 Veseli ljudi, 22.30 Šport, 22.20 Klub 2

TV MADŽARSKA

8.25 — 13.00 Solska TV, 15.45 Večeri v Golyavaru: etnikum in mednarodna politika po I. svetovni vojni, 16.40 Studio Szeged, 17.15 Navzkrižno vprašanje, 17.50 5 min. meteorologije, 18.00 Koledar, 19.30 TV dnevnik, 20.15 Ideje, 22.25 TV dnevnik, 22.25 Konec poti, TV film.

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 17.00 Z nami pred kamero — oddaja v živo — vodi Stancich Silvio, 16.50 — TVD — novice, 16.55 — košarka: Beograd Partizan — Šibenka, 17.00 — Jugosl. prvenstvo, 18.30 — smučanje: Kitzbühel — spusti moški — Svet. prvenstvo, 19.30 — TVD — stičišče, 20.15 — Mladi policaji — serijski film, 21.15 — TVD — danes, 21.30 — V hladni senči — TV nadaljevanje — I. del

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 — Aktualno — sobota, 22. januarja, 17.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.25 Poročila, 8.30 Zverinice iz Rezijske: Volk brani kokoši pred lisico, 8.50 Cici-ban, dober dan: Bela vrana, 9.05 Mali odred, otroška nanizanka TV Skopje, 9.35 Arabella, češkoslovaška otroška nadaljevanka, 10.05 Mali svet, otroška oddaja TV Zagreb, 10.35 Vesolje: Harmonija svetov, poljudnoznanstvena serija, 11.35 Muzeji Makedonije: Arheološki muzej v Bitoli, 12.05 Propagandna oddaja, 12.10 Kitzbühel: Smuk za moške, prenos (do 13.45), 14.00 EVR, 15.50 Poročila, 15.55 Palčica, japonski risani film, 16.55 PJ v košarki Partizan: Šibenka ali SZ:Zadar, prenos, 17.00 Vodmuru Propagandna oddaja, 18.30 Sebastijanov babica: Piknik, 18.45 Muppet show: Kris Kristofferson, 19.10 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 TV-leka: Leto 1957 — 9 poskusnih dni — zabavno-glasbene oddaje, 21.00 Nočni kino: Veseli fantje, ameriški film, 22.50 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.00 Otroška predstava, 18.00 O Davidu: Pesem, ponovitev nadaljevanke, 19.00 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 TV kaset: Maja Odžaklijeva, 20.30 Poezija, 21.05 Poročila, 21.10 Feljton, 21.55 Športna sobota, 22.15 Povsem osebno, dokumentarna serija (do 23.00)

Opomba: Heerenveen (Nizozemska): EP v hitrosnem drsanju (Ž.) 500 in 1500

TV ZAGREB

8.55 TV v šoli, 15.05 Kritična točka, 15.35 Poročila, 15.40 TV koledar, 15.50 Petrova mladost, 16.55 Košarka: Partizan — Šibenka, 18.30 Mali koncert, 18.45 Neuvrščenost — Vest človeštva, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Človek, ki ga je treba ubiti (film), 21.45 Dnevnik, 22.00 Ponočna promenada, 23.30 Poročila

TV AVSTRIJA

10.35 Družinski magazin, 11.05 Medusa (balet), 11.40 Burleska, 11.55 Nočni studio, 13.00 Opoldanska redakcija, 14.40 Burleska, 11.55 Nočni studio, 13.00 Opoldanska redakcija, 14.20 Dobri posli (veseloliga), 16.00 Visoka hiša, 17.00 Risanje, slikanje, oblikovanje, 17.30 Flipper, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 Dober večer v soboto, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ves svet je nebeško moder (operete), 21.50 Šport

TV MADŽARSKA

8.05 Solska TV, 8.50 Ponovitve, 13.20 Človekova glasha, 14.15 Pregovori, 15.10 Andi, 2. del, 15.40 Smučanje, 16.40 IV, zapoved, dok. film, 17.45 Csonburn, 18.20 Energija: bogati siromaki, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Ujelniki druge ulice, amer. film, 21.40 Zvezde na odru, 22.05 TV dnevnik, 22.15 Poklic: Reporter, film.

TV KOPER

16.45 — Z nami pred kamero — oddaja v živo — vodi Stancich Silvio, 16.50 — TVD — novice, 16.55 — košarka: Beograd Partizan — Šibenka, 17.00 — Jugosl. prvenstvo, 18.30 — smučanje: Kitzbühel — spusti moški — Svet. prvenstvo, 19.30 — TVD — stičišče, 20.15 — Mladi policaji — serijski film, 21.15 — TVD — danes, 21.30 — V hladni senči — TV nadaljevanje — I. del

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.30 Poročila, 8.35 Ziv žav, otroška matineja, 9.30 M. Božič: Človek in pol, nadaljevanka TV Zagreb, 10.20 Propagandna oddaja, 10.25 Kitzbühel: Slalom za moške, prenos 1. teka, 11.40 625, oddaja za stik z gledalci, 12.00 Ljudje in zemlja, 12.50 Propagandna oddaja, 12.55 Kitzbühel: Slalom za moške, prenos 2. teka, 14.00 Poročila, 14.05 TV kaset: Novi fosili, zabavno-glasbena oddaja, 14.35 V areni življenja: Janez Mikčinski, 15.35 Izgubljeni obzorje shagrij, ameriški film, 17.30 Naš kraj: Jevnica, 17.45 Športna poročila, 18.00 Sestanek v Nebotičniku, 18.55 Ne prežite, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.23 TV in radio nocoj, 19.25 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 M. Kovač-L. Zafranovič: Okupacija v 26 slikah, nadaljevanje in konec, 21.00 Športni pregled, 21.30 Živeti z naravo, dokumentarna serija TV Sarajevo, 22.15 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 15.05 Afriška zgodba, ameriško-japonski film, 16.55 Nedeljsko popoldne, 18.55 Risanke, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Dnevi jazz, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Slovo od miru, TV nadaljevanka (do 23.30)

TV ZAGREB

10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko popoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.30 Izobraževalna oddaja, 14.00 Narodna glasba, 14.35 Čas fresk, 15.05 Zgodba iz Afrike (film), 16.55 Nedeljsko popoldne, 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mrtvi se ne vračajo (drama), 21.00 Športni pregled, 21.30 Politopisi, 22.00 Dnevnik

TV AVSTRIJA

16.45 Muminsk, 17.10 Don in Peter, 17.15 Tehnika za otroke, 17.40 Čeladek, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Srečanje živah in človeka, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Rabourdin in njegovi dediči, 21.45 Šport

Drugi program 10.25 SP v smučanju, 17.00 Avstrijske narodne noše, 17.45 Angleška rock lestvica, 17.30 Okay, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Burmo skozi Paris (film), 21.45 Uporniki iz Liang Shan Poja, 22.30 Smešne Fritza Muliera, 22.55 Sto umetnin

TV MADŽARSKA

8.25 Šola za vsakogar, 9.30 Za otroke, 10.20 Smučanje, 14.10 Cimbora, 15.00 Spored prihodnjega tedna, 15.30 Rimske počitnice, amer. film z A. Hapburn, 17.25 Studio Szeged, 18.00 Delta, 19.00 Teden: aktualnosti, reportaže, 20.05 Petrocelli, serijska kriminalna, 20.50 Družabna igra, 21.30 Moj rojstni kraj, Istvan Vas, 22.40 Poročila

TV KOPER

16.30 — Z nami pred kamero — oddaja v živo — vodi Stancich Silvio, 16.45 — smučanje: Kitzbühel: Slalom moški — svet. prvenstvo, 19.00 — Pri-služnimo tišini — oddaja za slušno prizadeje, 19.30 — stičišče — tednik TVD, 20.15 — Osvoboditev — celov. film, igrarji: Mikhail Uly nov, Vassily Shukshin, režija: Yuri Ozorov, 21.45 — Sedem dni, 22.00 — Cigani Ivanovič — glas. oddaja

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 — Aktualno — ponedeljek, 24. januarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Lutkovno gledališče, Pogozdovanje, SOS Vidra, poljudnoznanstveni film, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake, 13.30 Zimski spored za dijake (do 15.30), 16.25 Kmetijska oddaja TV Zagreb, 17.25 Poročila, 17.30 Mali odred, otroška nanizanka TV Skopje, 18.00 Človekovo telo: Bolečina, 18.25 Obzornik, 18.45 Podizalci, jugoslovanski kratki film, 18.55 Knjiga, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Piranski glasbeni večeri: W. A. Mozart: Mala nočna glasba E. Grieg: Dve elegiji za godalni orkester, 20.30 Plexus Solaris, Tv pesnitev, 21.00 Mednarodna obzorja, 21.55 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Zom in Puk, lutkovna serija, 18.00 Igračkanje, otroška serija, 18.15 Potopisi — Kažipoti: Pod Ivančico, 18.45 Arioso, operna glasba.

avtokleparstvo — avtoličarstvo ravnalna miza-komora 19.00 Telesport, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Raziskovanja, 20.45 Zagrebška panorama, 21.05 Bolnišnica na koncu mesta, češkoslovaška nadaljevanka (do 22.00)

OPOMBA: Heerenveen: Ep v hitrosnem drsanju (ž), 40 posnetek

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Zom in Puk, 18.00 Igračkanje, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Siska, 18.45 Podij, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Jerca (drama), 20.55 Izbrani trenutek, 21.00 Svet danes, 21.30 Dnevnik

TV AVSTRIJA

9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Burmo skozi Pariz (film), 12.00 Iz parlamenta, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, peci, 17.25 Tudi hec mora biti, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Modra, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.05 Nero Wolfe (nadaljevanka), 21.55 Večerni šport

Drugi program 18.00 Znanost danes, 18.30 Lou Grant, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Veterinarjeve zgodbe, 21.10 Schilling, 21.50 10 pred 10, 22.20 Sinovi se vračajo domov (film).

TV MADŽARSKA

NI SPORODA

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 17.00 — Z nami pred kamero — oddaja v živo — vodi Odogaso Silvio, 17.05 — TVD — novice, 17.10 — TV šola, 18.00 — Mladi policaji — serijski film, 19.00 — Obzorja, 19.30 — TVD — stičišče, 20.15 — Brez oddiha — celov. film, igrarji: Faith Domergue, Lee Patterson, režija: Vernon Sewell, 21.30 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompas-om Jugoslavija, 21.40 — TVD — danes, 21.55 — Mostovi — oddaja o manjšinah v Sloveniji

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 — Aktualno — torek, 25. januarja, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Iz domačega glasbenega arhiva, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Sebastijanov babica, verica na moji rami, poljudnoznanstveni film, Risanka, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake, 13.30 Zimski spored za dijake (do 15.30), 17.30 Poročila, 17.35 Zverinice iz Rezijske: Grdina v lisičji hišici, 17.55 Naši zbori: Celjski komorni zbor (iz arhiva RTV LJ 1974), 18.25 Notranjski obzornik, 18.40 Pleum mladinska glasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Piranski glasbeni večeri: W. A. Mozart: Mala nočna glasba E. Grieg: Dve elegiji za godalni orkester, 20.30 Plexus Solaris, Tv pesnitev, 21.00 Mednarodna obzorja, 21.55 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Kaj vedo otroci o rojstnem kraju, 18.15 Knjige in misli, 18.45 Zabavno glasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Gnezdo revolucionarjev, dokumentarna oddaja, 21.35 Zagrebška panorama, 21.50 En avtor, en film (do 22.10)

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijek, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Teme in dileme, 20.50 Zakon Marije Braun (film), 22.50 Dnevnik

TV AVSTRIJA

9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Vse krasote na zemlji (film), 12.10 Šport v ponedeljek, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, peci, 17.25 Tudi hec mora biti, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Modra, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pred 50. leti so bili vsi raven, 21.50 Ko pride Katedrala (film), 22.00 Klub 2

Drugi program 17.45 Solska TV, 18.00 Usmeritve, 18.30 Lou Grant, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dunajske anekdote in glasbe, 21.03 Dallas, 21.50 10 pred 10, 22.20 Klub 2

Drugi program 18.00 Znanost danes, 18.30 Lou Grant, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Veterinarjeve zgodbe, 21.10 Schilling, 21.50 10 pred 10, 22.20 Sinovi se vračajo domov (film).

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.05 Solska TV, 16.15 Človek in Zemlja: živalstvo Iberijskega polotoka, 16.40 Življenje letom; za upokojece, 17.15 Vojak se vrne, amer. film, 17.55 Popevke iz San Rema, 18.30 Studio Pecs, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Linija Onedin, 20.50 Studio 83, 21.50 Vauki ne bodo videli, varstvo mest, 22.20 TV dnevnik

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 17.00 — Z nami pred kamero — oddaja v živo — vodi Odogaso Silvio, 17.05 — TVD — novice, 17.10 — TV šola, 18.00 — Mladi policaji — serijski film, 19.00 — Obzorja, 19.30 — TVD — stičišče, 20.15 — Brez oddiha — celov. film, igrarji: Faith Domergue, Lee Patterson, režija: Vernon Sewell, 21.30 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompas-om Jugoslavija, 21.40 — TVD — danes, 21.55 — Mostovi — oddaja o manjšinah v Sloveniji

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 — Aktualno — sreda, 26. januarja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, V kanadski divjini, Nahanni, poljudnoznanstveni film, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake, 13.30 Zimski spored za dijake (do 15.30), 17.45 Poročila, 17.50 Cici-ban, dober dan: Pridite na razstavo iz otroških žepkov, 18.05 Naša pesem — trojica bronastih, 18.25 Gorenjski obzornik, 18.40 Mozaik kratkega filma: Človek-ptica, francoski film, 19.05 Risanka, 19.20 Cik, cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Na pragu spomina; 1. del dokumentarne oddaje o Edvardu Kardelju, 20.45 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 20.50 Film tedna: Agonija, 1. del sovjetskega filma, 22.05 Poročila

Oddajniki II. Tv mreže: 16.50 Tv dnevnik, 17.10 Gusarji kapitana Kuka lutkovna serija, 17.40 Košarka Cibona: Real (Madrid), prenos (slov. kom), v odmoru ... 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kino oko tema: igrani film (do 22.30)

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli, 16.35 Poročila, 16.40 Gusarji Matije Kijuke, 17.10 Kronika občin Bjelovara, 17.40 Košarka: Cibona — Real, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Soimenjaki, 21.05 Hit meseca, 21.50 Dnevnik

TV AVSTRIJA

9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Zadeva Styx (film), 12.10 Hrvaška (dok. film), 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Lunka, 17.30 Čebelica maja, 17.55 Španček Zaspancek, 18.00 Policijska postaja 1, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hindenburg (film)

Drugi program 18.00 Dežela in ljudje, 18.30 Lou Grant, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kavarna Central, 21.50 10 pred 10, 22.20 Umetnine: Naj živi Mexico (film)

VAŠ TEDNIK

VESTNIK

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.05 Solska TV, 16.15 Človek in Zemlja: živalstvo Iberijskega polotoka, 16.40 Življenje letom; za upokojece, 17.15 Vojak se vrne, amer. film, 17.55 Popevke iz San Rema, 18.30 Studio Pecs, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Linija Onedin, 20.50 Studio 83, 21.50 Vauki ne bodo videli, varstvo mest, 22.20 TV dnevnik

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku, Videoteleks, 17.00 — Z nami pred kamero — oddaja v živo — vodi Odogaso Silvio, 17.05 — TVD — novice, 17.10 — TV šola, 18.00 — Mladi policaji — serijski film, 19.00 — Obzorja, 19.30 — TVD — stičišče, 20.15 — Glasgow — dokum. film iz serije Mesta, 21.15 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompas-om Jugoslavija, 21.25 — TVD — danes, 21.40 — The Collaborators — serijski film

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 — Aktualno — četrtek, 27. januarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Tri basni, Rezerv, Gozdne vegetacije, Risanka, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake, 12.05 Propagandna oddaja, 12.10 Bjelašnica: Smuk za moške, prenos, 14.15 Zimski spored za dijake (do 16.15), 16.30 Poročila, 16.35 Propagandna oddaja, 16.40 Smuk za moške, posnetek z Bjelašnice, 17.25 Vesolje: Nebesa in peke, poljudnoznanstvena serija, 18.25 Podravske obzornik, 18.40 Mladi za mlade: Tri krat tri, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.5

tedenski koledar

PETEK, —21. januar — Neža SOBOTA, —22. januar — Vincenc NEDELJA, —23. januar — Alfonz PONEDELJEK, —24. januar — Francšek TOREK, —25. januar — Trepimir SREDA, —26. januar — Tit ČETRTEK, —27. januar — Angela

prodam

RUMENE PANCERJE, ZNAMKE COBER, št. 39 prodam za 700,00 din. Igor Plohl, Kapelska cesta 28, p. Radenci. M-160
NEDOGRAJENO HIŠO v Andrejčih prodam. Naslov v upravi lista. M-162
AKOMULATOR 12 V, 97 A, garancija še za pet mesecev, prodam. Franc Kuhar, Kupčinci 69. M-163
MEŠANI GOZD blizu glavne ceste (po izbiri parcele) prodam. Naslov v upravi lista. M-166
TERMOAKOMULACIJSKO PEČ AEG, 6 KW, prodam. Telefon 74-612. M-167
OSEBNI AVTOMOBIL — ŠPORTNA ŠKODA — letnik 1977, prevoženih 53.000 km, prodam. Stefana Kovača 19, Turnišče, telefon 70-280. M-172
ZASTAVO 101 UGODNO PRODAM. Rogašovci 72. M-173
DROBILEC ZA KORUZO, nov, prodam. Toth, Domanjševci 61/A, p. Križevci. M-174
ZASTAVO 750 — tudi po delih, prodam. Meričnjak, Bukovnja 29. M-176
SUNBEAM M 1250 de lux, registriran do septembra, poceni prodam. Franc Kuznič, Titova 1/B, M. Sobota. M-177
GRADBENO PARCELO V TURNIŠČU (22 arov), na lepi sončni legi, prodam. Informacije: Litrop, Turnišče 113. M-178
HARMONIKO HOHNER, 40-basno, skoraj novo, in razne ženske obleke št. 46, prodam. Naslov v upravi lista. M-180
KOBILO Z ŽREBETOM, žrebe staro 10 dni, prodam. Dolnja Bistrica 98. M-181
SEDEŽNO GARNITURO PRODAM. Telefon 21-445 — popoldne. M-191
TELICO, visoko brejo, kontrola A, prodam. Rankovci 42, p. Tišina. M-193
TELEVIZOR črno-beli PRODAM. Vogrinčič, G. Maistra 3. M-194
SUHE BOROVE PLOHE PRODAM. Žekš, Vidonci 99, p. Grad. M-195
SEDEŽNO GARNITURO IN REGAL POCENI PRODAM. Mladinska 21, Murska Sobota, telefon 22-431. M-196
JERMEINICO ZA TRAKTOR URSUS, skoraj novo, in enoosno traktorsko prikolico, domače izdelave, prodam. Alojz Ficko, Vidonci 107, p. Grad. M-197
KASETOFON ZA AVTO, 300 W, stereo, in fiat 850 šport — tudi po delih, prodam. Olas, Lendavska 19/A, M. Sobota. M-198
TOČILNO MIZO ZA GOSTINSKI LOKAL, šivalni stroj singer in korito za parjenje svinj prodam. Gostilna Sabo, Črenšovci 141. M-199
PSICO, nemško ovčarko, staro tri mesece, prodam. Borejci 50. M-200
FIAT 124, v voznem stanju, poceni prodam. Prodaj tudi nov levi notranji blatnik za LADO STAN-DARD. Franc Prelog, Vučja vas 38, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-14
MOLZNI STROJ TERPIN, prevoznik, prodam. Petovar, Bunčani 1, p. Veržej. In-13
KAVČ, tri fotelje in mizo ugodno prodam. Miklošičeva 13, Murska Sobota. M-182
ZASTAVA 101 SUPER, stara štiri leta, prevoženih 44.000 km, naprodaj. Telefon 74-705. M-183
TRAKTOR STEYR, 30 KS, s koso, prodam. Gomilice 137, p. Turnišče. M-184
LOPO (13 x 5), z ostrejšem, poceni prodam. Vendel Gašpar, Čepin- ci 45, p. Petrovci. M-185
KOSO ZA TRAKTOR, rabljeno eno leto, priključek odzadaj, s kardanom, prodam. Franc Gaberc, Banovci 2/C. M-186
PRALNI STROJ GÖRENJE, 14-programski, in radioaparar soča prodam. Černetič, Prežihova 4, M. Sobota. M-187
NOVO MOTORNO ŽAGO in moped na štiri prestave, izpit ni potreben, prodam. Banovci 1, p. Veržej. M-188
HARMONIKO WELTMEISTER, 60-basno, novo, prodam za 18.000 din. Gider, Rogašovci 75. M-189
FORD ESKORD, letnik 1970, registriran do julija 1983, ugodno prodam. Karel Lepoš, Rogašovci 35. M-185
DROBILEC ZA KORUZO D 10 in jermenico za traktor zetor prodam. Markovci 56, p. Salovci. M-186
NSU 1200 C, lahko tudi po delih, prodam. Kamovci 35, p. Dobro- vnik. M-187
TRAKTOR LINDER s kabino, koso, jermenico („vitlinga“), zetor, 59 KS s kabino, R-4 in pet krav prodam. Karel Krenos, Gornji Slaveč 124, p. Kuzma. M-188
STAREJŠO HIŠO z gradbenim dovoljenjem in 60 arov zemlje prodam. Informacije: Lutverci 48, p. Apače. M-79
BOROV GOZD V KUŠTANOV- CIH (80 arov) prodam. Vprašati v Ivanovcih št. 42, p. Fokovci. M-102
MOPED APN 4, letnik 1975, nujno prodam. Vili Kerčmar, Stanje- vci 50, p. Petrovci. M-133
TELEVIZOR, črno-beli, UGOD- NO PRODAM. Klement, Stara ulica 1, Murska Sobota. M-134
AUDI 60 PRODAM. Staneta Rozmana 4, stanovanje 11, Mur- ska Sobota, telefon 22-056. M-135
HLADILNIK PRODAM PO UGODNI CENI. Ogled od 14. do 18. ure. Zdravko Najžar, Lendav- ska 19/a, M. Sobota. M-137
GRADBENO PARCELO v Mur- ski Soboti prodam. Informacije: Noršinci 43, p. Martjanci. M-138
ZLOŽLJIVO OTROŠKO POSTE- LJO, dvojna sobna vrata-mahago- ni, nova, in 5 bal tervola ugodno prodam. Veržič, Radenci 313. M-139
VLEČNO FREZO ZA HONDO 400, novo, prodam. Mlin Danko- vci. M-142
CISTERNO CREINA, 2200 l, dvoosno traktorsko prikolico, 5 t in gumi voz prodam. Franc Perto- ci, Mali Bakovci 102, telefon 76-124. M-143
ELEKTROMOTOR R. KONČAR 1,2 KS, z garancijo, prodam. Ku- keč 8. M-144
KOMPLETNE TELEVIZIJSKE ANTENE PRODAM. Dankovci 26, Mačkovič. M-145
PEVSKO OZVOČENJE MAR- SCHAL PRODAM. Žizki 76. Lo-19
HARMONIKO ROAL STAN- DARD PRODAM. Stefan Farkaš, Gaberje 12. Le-26
DVA RABLJENA KAVČA, kopalni kadi (obe emajlirani), umivalnik in peč na olje prodam. Helena Flegar, Staneta Rozmana n. h., Murska Sobota. M-147
SMUČE ELAN, dolge 140 cm, in pancerje št. 33, avtomat, prodam. Kužma 37. M-148
KOSO za traktor ferguson, novo, še z garancijo, zaradi bolezni last- nika prodam. Bakovci, Kroška 9. M-149
17 AROV VINOGRADA in 9,5 arov zemljišča, primerno za vino- grad in vikend prodam. Peter Iva- nek, Črenšovci 80 M-150
MALE PUJSKE PRODAM. Kraj- na 48, p. Tišina. M-151
PRAGE IN PODE ZA AMI-8 ter prednje in zadnje steklo ter getribe za diano 6 prodam. Odranci 148. M-152
TOVORNI AVTO FAP-13, pogon na štiri kolesa, 8 t, registriran do maja 1983, prodam. Stanislav Horvat, Srednja Bistrica 35A, p. Črenšovci. M-153
DVE PEČI NA TRDA GORIVA (ena skoraj nova) prodam. Franc Kos, Gradišče 42, p. Tišina. M-155
TOVORNI AVTO TAM 2000 M-2001, neregistriran, s kabino, poceni prodam. Sotina 16. M-157
STANOVANJSKO HIŠO v MURSKI SOBOTI, takoj vsiljivo, prodam. Naslov v upravi lista. M-158

kupim

ŠPORTNI VOZIČEK (z avto se- dežem) in otroško posteljico z jo- gijem kupim. Igor Plohl, Kapelska cesta 28, Radenci. M-159
KOSO ZA TRAKTOR ZETOR, 25 KS, kupim. Naslov v upravi li- sta. M-165
GRADBENO PARCELO V LJU- TOMERU, ob glavni cesti, kupim. Telefon vsak dan: 61-814, od 10.—11. ure. M-169
GOSTINSKI LOKAL V OKOLICI LJUTOMERA kupim ali vzamem v najem. Telefon od 10. do 11. ure: 81-814. M-170
JUGO 45, novejši, kupim. Plačam takoj. Košir, Kocljevo naselje 1, p. Beltinci. M-175
TRAKTOR STEYR 28 KM (zele- ni). Ponudbe s ceno, Jože Sakel- šek, Krševina 33, 62250 Ptuj. M-OP

sobe

OPREMLJENO SOBO v MUR- SKI SOBOTI išče samski fant. Po- nudbe na upravo lista. M-141
SOSTANOVALCA V OPRE- MLJENO SOBO SPREJMEM. Lendavska 26. M-146
OGREVANO SOBO s posebnim vvhodom oddam samskemu dekle- tu. Naslov v upravi lista. M-164
OGREVANO SOBO ODDAM SAMSKIM. Naslov v upravi lista. M-MM

zaposlitve

KV MIZAR išče zaposlitev. Naslov v upravi lista. M-104
KUCHARICO s prakso in natakari- co zaposlimo. Stanovanje in hrana preskrbljena. Oglasite se lahko po telefonu 061-847-013, gostilna pri Kamniku ali Integral Ljutomer, Glavni trg 1. In-18

razno

INVALID iz Sebečevca išče go- spodinjko za celodnevno oskrbo. Vse ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-156
31. decembra sem med 10. in 11. uro pri mlekarni v Murski Soboti izgubila broško, ki mi je drag spo- min. Najditelja prosim, da mi jo proti nagradi vrne. Naslov v upra- vi lista. M-189
Slikopleskar Anton Varga, Gor. Kraljevec 24, 42316 Vratišinec, obvešča javnost, da opravlja DE- MIT FASADE s stiroporom. In- formacije: Obrtna zadruga Prlek- ja, oddelek kooperacije 81-204 ali 81-028. Le-17
PREKLIC! Preključujem veljavnost spričevala 2. letnika Kemijske šole v Rušah, izdano leta 1975. Ljub. Mavrič, Veržej 135. M-192

Vaš oglas

v
VESTNIKU

zanesljiv
uspeh

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovac (odgovorni urednik), Brigita Bavcar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Dušan Lopar- nik, Feri Mauček (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Zunc, Gon- ter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor), Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefon: novinarji 21-231, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, na- ročniški oddelki, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisni- štvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročeni rokopiisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristoj- nem menju je Vestnik oprošten plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I — Ureja uredniški odbor:

A dan je črni moral priti,
brdkosti dan, o! dan solzan,
težko je bilo se ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Nepričakovano, tiho in brez slovesa nas je za vedno, mnogo prerano zapustil naš dragi sin

Boris Špilak

iz Turnišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so našega dragega sina v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in njegov mnogo prerani grob prekrili z venci in cvetjem. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede. Prisrčna hvala kolektivom TOZD Planika, INTEGRAL TOZD Promet in Delavnice Lendava ter VVZ Turnišče. Hvala tudi botrini, sosedom, sorodnikom in vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje,

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Turnišče, 11. I. 1983

Žaljuči: mama, ata, sestrice in ostalo sorodstvo

SPOČIJ SE V GROBU MAMICA...

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, babica in prababica

Bara Koren

iz Turnišča

Iskrena hvala sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Hvala č. duhovščini za pogrebni obred, cerkvenemu zboru in KUD Š. Raj za odpete žalostinke, TOZD Planika Turnišče, predstavniku KS za poslovilne besede in vsem, ki ste darovali za maše, ter vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti k tihemu počivališču.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žaljuči: VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

Marije Kuhar

roj. Rantaša

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ji pomagali v njeni samoti in v času bolezni, pomagali tudi nam, posebno pa Pištu in Margiti, ki sta ji bila vedno v pomoč.

Hvala vsem sorodnikom, prijateljem, bivšim podnajemnikom in vsem ostalim znancem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti in ji poklonili toliko prekrasnega cvetja, ki ga je neizmerno ljubila. Hvala vsem za izrečeno sožalje, župniku za pogrebni obred in pevcem za ganljive žalostinke.

Žaljuči: VSI NJENI

ZAHVALA

Hvala vsem, ki skupaj z nami delite spomin na mojega plemenitega in dragega moža

Štefana Križaniča

profesorja v pokoju

umrlega 26. novembra 1982. Zahvaljujemo se sorodnikom in številnim prijateljem za izrečeno sožalje in tople poslovilne besede.

Žaljuča žena Julija

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

Mirka Trplana

iz Markovec

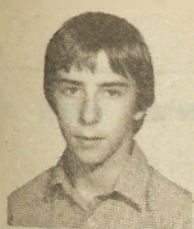
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam usno ali pismeno izrekli sožalje, in vsem, ki ste očeta pospremili na zadnji poti.

Zahvaljujemo se pevcem, govornici, župniku in gasilcem za poslovilni obred.

Se enkrat — prisrčna zahvala vsem!

Žena Ana, sinovi Karči, Jože in Stane z družinami

*Odšel si, kot gre tiha mesečina,
ko jutro razprostre svoj pajčolan;
odšel, a z nami je ostala bolečina
in ves je žalosten zimski dan (M. Golar)*

V SPOMIN

Minevata dve leti, odkar ni več našega 16-letnega

Dušana Verbajnska

S tabo so ugasnili svetli upi v neusmiljeni zimski sivini, zato smo žalostni. Tolaži nas misel, da tudi po dveh letih tvojo prerano gomilo obiskujejo vsi, ki so te imeli radi.

Hvala predvsem tvojim sošolcem iz OŠ.
Veržej, 18. 1. 1983

Neutolažljivi: mama Tončka, atek Milan in sestra Jana

*Ah, kako nam sonce milo sije,
ker smo vedno žalostni,
smo najdražje na svetu izgubili,
tebe sinko, ljubljeni ...*

V SPOMIN

18. januarja 1983 je minilo četrto leto polno žalosti, odkar smo tragično izgubili našega dragega in nepozabnega

Janka Rajha

iz Pristave pri Ljutomeru

Bil si tako priden, uspešen in poln načrtov, mnogo stvari, delo tvojih zlatih rok, nas bo vedno spominjalo na tebe. Le tebe, dragi sin Janko, ne bo več nazaj. Ne priključijo te solze, ne bridka bolečina tvojih domačih, ki ne morejo doumeti, da te ni več. Tvoj lik bo ostal večno z nami. Cvetje in prižgane sveče so dokaz naše ljubezni do tebe. Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

*S cvetjem ti grob krasimo,
v trajno ljubezen in spomin,
cvetje s solzami svežimo,
a v srcu je polno bolečin.*

V SPOMIN

18. januarja je minilo leto dni, polno žalosti in bolečine, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubljeni mož, oče, stari oče, zet in brat

Franc Flisar

iz Tešanovec

Ne čas in ne solze ne ublažijo težke bolečine ob krutem spoznanju, kako težko nam je brez tebe. Tvoja mnogo prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznino in globoko rano. S solzami v očeh gledamo tvoj grob in se zavedamo resnice, da te ne bo nikoli več med nami, ostal pa boš v naših mislih in srcih do konca dni. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, krasite njegov grob s cvetjem in na njem prižigate sveče.

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

V SPOMIN

14. januarja sta minili dve leti, polni žalosti, odkar se je pretrgala nit življenja dragemu možu, očetu in staremu očetu

Mihaelu Lorbeku

iz Sebeborec

6. februarja bo minilo deset let, polnih žalosti in bolečine, odkar nas je tragično zapustila naša draga hčerka, žena, mamica in sestra

Marija Norčič

roj. Lorbek
iz Sebeborec

10. avgusta bosta minili dve leti, odkar nas je v najlepših mladostnih letih zapustil naš dragi sin in brat

Jože Lorbek

iz Sebeborec

Ostali so le sledovi vaših pridnih rok in boleče spoznanje, da se nikoli več ne vrnete med nas.

Hvala vsem, ki se jih še spominjate!

Žalujoči: VSI NJIHOVI

*Dajala si mi upanje, ko šel sem v
bolnico iskati zdravja,
a odšla si nepričakovano, za vedno ti —
draga žena!*

V SPOMIN

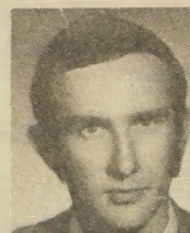
Tereziji Benčec

roj. Temlin
iz Moravec

21. 2. 1905 — 22. 12. 1982

Odšla si tiho, draga žena Trezka, brez slovesa. Tvoje besede upanja pa me bodo spremljale na poti mojega okrevanja in spomina na tebe. Bila si skromna, draga mama in stara mama, tvoja beseda je bila vedno pomirjujoča, tolažbe, upanja in moči polna, in tako te bomo ohranili v našem spominu. Tvojemu upanju za zdravje sta ti v življenju vedno požrtvovalno pomagala tvoja zdravnikova dr. Berdenova iz Marjanec, za kar se jima zahvaljujemo. Počivaj v miru!

Tvoji žalujoči: mož Rudolf, hčeka Irinka z možem Emilom in hčerko Vesno, hčerka Margita z možem Ludvikom in sinom Ludvikom, ter hčerka Šarika z možem Belom in sinom Belom

*Solze se bodo morda posušile,
a srčne rane nikoli zacelile.
Vse naše misli, čustva in dejanja,
ti vsak izmed nas v spomin poklanja*

V SPOMIN

11. januarja je minilo šest žalostnih let, odkar je kruta usoda izirgala izmed nas komaj 28 letnega sina, moža, očca in brata

Štefana Knausa

soferja iz Markovec

Dragi Stefan! Spoznanje, da te ni več med nami in da te nikoli več ne bo, je nedoumljivo. V naših srcih je ostala globoka, nezaceljena rana. Ne bomo te pozabili, še vedno živis z nami in mi s teboj. Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu ter obiskujete njegov mnogo prerani grob, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 93. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

Martin Tratnjek

iz Lipovec

Najlepša zahvala vsem, ki ste ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, za maše in v druge namene. Prisrčna zahvala duhovnikom za pogrebni obred, govorniku za poslovilne besede in pevkam za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala! Lipovci, 1. 1. 1983

Žalujoči: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

*Če bi solza mrtvega zbudila,
tebe draga mama ne bi črna zemlja krila.*

ZAHVALA

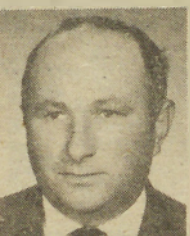
Neizprosna bolezen je vzela drago in srčno mamo in staro mamo

Gizelo Županek

iz Veščice

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za neizmerno pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih. Posebna zahvala medicinskemu osebju pljučnega oddelka, posebno dr. Prkiču in dr. Mrkšiču. Prisrčna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem, GD Veščica, govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, sodelavcem iz delovnih organizacij GOZDNA in PANONIJA. Iskrena zahvala za darovano cvetje ter vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Aleksander, sinovi Štefan, Aleksander in Franc z družino, hčerka Šarlota z družino iz tujine, sestre in bratje

V SPOMIN

26. januarja mineva leto neizmerne žalosti, odkar smo izgubili našega dragega moža in očeta

Jožefa Horvata

iz Kupšinec

Težko je življenje brez tebe, saj kamorkoli nas vodi pot, povsod je spomin nate. Naš dom, ki si ga imel rad, je postal tih in prazen, za teboj je ostala nezaceljena rana. Nikoli se ne bomo mogli sprijazniti, da smo te izgubili, ko bi te najbolj potrebovali. Čeprav se nikoli več ne vrneš v svoj dom, boš v naših srcih živel naprej.

Vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob — iskrena hvala!

Neutolažljiva žena Anica in sin Danilo

RADENCI

ŠE VEČ TAKŠNIH SREČANJ

Tako so si zaželeli udeleženci — predsedniki in sekretarji OO ZSMS v občini Gornja Radgona — na koncu sobotnega enodnevnega seminarja.

Ta je bil namreč tudi po njihovem mnenju naravnana v pravo smer, saj jim je postregel z vsemi aktualnostmi na družbeno-političnem in družbeno-ekonomskem področju dela in življenja.

Mladi iz krajevnih skupnosti, združenega dela in drugod so se ob tej priložnosti po uvodnem delu spoprijeli z aktivnostmi na vseh področjih svoje organiziranosti. Spregovorili so o svojem položaju in nalogah v kmetijstvu, združenem delu, izobraževanju in v krajevnih skupnostih ter na koncu izluščili sklepe, ki jim bodo napotek za delo v prihodnje. Zavezali so se, da bodo po svoje prispevali k uspehu ustaljenih prizadevanj z dobrim delom, solidarnostnim obnašanjem, prostovoljnim delom in boljšo povezanostjo kot doslej. Pri tem so se zavzeli za takojšnjo vključitev mladega delavca v mladinske vrste, kar mu bodo omogočili z dodelanim sistemom obveščanja.

Seveda pa tega ne smemo, po besedah razpravljalcev, takoj preobremeniti s številnimi funkcijami, saj imajo mladi tudi druge interese, pa še več časa bo ostalo za dobro delo...

Udeleženci so tudi sklenili, da se povsod organizirajo aktivni štipendisti.

Svojo zrelost pa so dokazali, ko je tekla razprava o mladinski organizaciji v odnosu do drugih DPO.

Ta si mora, kot so dejali, sama, z delom izboriti svoje mesto v družbi.

vp

GERLINCI

Za obnovo stare šole

Na pobudo krajevne organizacije SZDL Gerlinci so se sestali vaški odbori vseh vasi na tem območju. Uskladili so plane za leto 1983 in se dogovorili o najpomembnejših nalogah. Največ pozornosti bodo posvetili vzdrževanju stare šole, ki služi predvsem gasilcem in mladini. Zgradba je potrebna temeljitega popravila, vendar pa za to nimajo dovolj

sredstev. Doslej je največ sredstev v vzdrževanje šole vlagalo domače gasilsko društvo. Zato so se dogovorili, da bodo ob pustu pripravili maškarado, izkupiček pa namenili za vzdrževanje šole. Aktivna pa je tudi mladinska organizacija, ki se že pripravlja ob dnevu žena. Tudi del izkupička s te prireditve bodo namenili za popravilo šolske zgradbe.

A. Grah

Obisk delegacije GZ Slovenije v soboški občini

Presenečeni smo nad delovanjem gasilske organizacije

Pretekli petek in soboto se je v soboški občini mudila delegacija Gasilske zveze Slovenije, ki jo je vodil predsednik Branko Božič, v njej pa sta bila še tajnik Stane Urbančič in načelnik Tone Senčnik. Z delegacijo Občinske gasilske zveze Murska Sobota, ki jo je vodil predsednik Ernest Lőry, so se gostje v Murski Soboti najprej pogovarjali o stanju in vlogi gasilske organizacije v soboški občini, ki ima 132 gasilskih društev z okrog 4.000 člani.

Na razgovoru so gostom podelili plakete gasilskega društva Murska Sobota, ki je lani praznovala 100-letnico delovanja, zatem pa so si ogledali muzej in gasilski dom. V času obiska je delegacija GZ Slovenije obiskala društva v Gornjih Moravcih, Sebeborcih, Rakičanu, Puncu, Polani, Radovcih in na Čankovi ter se podrobneje seznanila z delovanjem gasilske organizacije in s problemi, s katerimi se gasilci srečujejo.

»V času obiska v soboški občini, kjer je gasilska organizacija v slovenskem merilu najbolj razširjena, smo zastavljali predstavnikom občinske gasilske zveze in gasilskih društev številna vprašanja, ki se nanašajo na vso problematiko, ki jo želimo predstaviti in opredeliti na jubilejnim 10. kongresu Gasilske zveze Slovenije, ki bo prihodnje leto v Mariboru. Zanimalo

nas je, kako je v soboški občini uspelo tako razširiti gasilsko organizacijo, kakšna je notranja organiziranost od pionirjev do veteranov, kakšen je sestav članstva, kako je organizirana požarna varnost, kako je s preventivo, kakšno je sodelovanje s civilno zaščito, krajevno skupnostjo in družbenopolitičnimi

mi gasilskimi domovi in sodobno opremo, s katero gasilstvo razpolaga. Prijetno presenečeni smo bili, da so ljudje v tako veliki meri povezani z gasilsko organizacijo, da imajo izredno razumevanje in da so pripravljeni toliko žrtvovati za razvoj gasilstva v svojem kraju. Čeprav imajo ljudje v Sloveniji nasploh razumeva-

organizacijami, kako je z opremo, kakšno vlogo odigrava SIS za požarno varstvo itd. Moram reči, da smo bili med večino odgovorov presenečeni, kajti ugotovili smo, da so povsod tam, kjer gasilci tesno sodelujejo s krajevnimi dejavniki in kjer težijo k napredku, tudi doseženi pomembni uspehi. Seznanili smo se z mednarodnim sodelovanjem, ki je v tem predelu zelo pristno, številnimi novi-

nje do gasilske organizacije, moram reči, da je to pri vas še posebej prišlo do izraza, kar je izredno pomembno,« je povedal ob koncu obiska predsednik Gasilske zveze Slovenije Branko Božič, hkrati pa izrazil zadovoljstvo, da se gasilska organizacija v soboški občini zavzema za njihovo akcijo ob kongresu.

Feri Maučec

Regulacija Dobra

— 1. decembra so delavci Vodnega gospodarstva Maribor — TOZD Vodnogospodarska enota Murska Sobota v sodelovanju z delavci podjetja Sobota iz Murske Sobotne začeli regulirati 9.750 metrov potoka Dobra. Dela, ki naj bi jih končali do konca marca, so velikega pomena, saj bodo tako usposobili glavni odvodnik za melioracije zemljišča Kmetijskega gospodarstva Rakičan. V očistočo strugo bodo namreč priključeni vsi melioracijski jarki z melioracijskega območja Hrenovci in Muzge. Dela financira Območna vodna skupnost Mura Murska Sobota. Regulacija potoka Dobra od Bakovske ceste do izliva v Črnec pri Beltincih bo stala 14 milijonov dinarjev.

Tekst in foto:
Š. Sobočan

V Gorenje—Elradu po likvidaciji Körtunga

Vprašljiv načrtovan izvoz na konvertibilno področje

Po odločitvi Tovarne gospodinske opreme iz Titovega Velenja in sozda Gorenje o prenosu proizvodnje barvnih televizijskih sprejemnikov in sprejetih ukrepih se je sestel delavski svet Gorenje Elrada. — Kako nadomestiti načrtovan izvoz na konvertibilni trg? — Letna vrednost sodelovanja Gorenje Elrada z EGK je znašala okrog 2 milijona zahodnonemških mark, letošnji planirani izvoz pa skoraj še za pol milijona mark več — Možnost prenosa dela tehnologije in proizvodnje iz EGK v Gorenje Elrad.

1300-članski delovni kolektiv gornjeradgonskega Gorenje—Elrada, posebej še tozdr Elektronika in elektromehanika, veže s firmo Gorenje Kötting Elektronika plodno sodelovanje pri proizvodnji barvnih TV sprejemnikov. To sodelovanje je bilo izjemno dobro, saj so delavci Elrada z njim ustvarjali letno za okrog 2 milijona zahodnonemških mark izvoza, sodelovali pa so tudi s proizvajalcem kakovostnih barvnih televizorjev, kar jih je zavezovalo, da so venomer iskali nove rešitve in izboljšave pri proizvodnji kanalnikov, ki so bili vgrajeni v te TV. Zato so se po sklepih DS TGO iz Titovega Velenja o prenosu proizvodnje barvnih TV iz Grassaua v to DO in poslovojnega odbora sozda Gorenje nemudoma sestali tudi člani DS Gorenje—Elrad. Dogovorili so in sprejeli ukrepe, ki se bodo odvijali v skladu z aktivnostmi v TGO. Za DO nastajajo z likvidacijo EKG namreč povsem nove okoliščine, ki lahko še kako vplivajo na poslovanje tega delovnega kolektiva, ne pa na proizvodnjo cele DO kot tudi ne na tozdr Elektronika in elektromehanika, ki je sicer v preteklih letih ustvarjal 90 odstotkov celotnega izvoza v sodelovanju z Körtinom. Tudi za letos so zanj v osnutku plana proizvodnje — tega so na seji DS sprejeli — načrtovali za to firmo 85.000 kanalnikov. Ta vrednost pa je okrog 2,5 milijona zahodnonemških mark. Čeprav imajo iz TGO zagotovila, da bodo tam letos proizvedli okrog 90.000 barvnih TV, ki bi imeli njihove kanalnike, pa so vendarle postavljeni pred dejstvo, da poskusijo poiskati nove možnosti in poti na tuja tržišča. Devize nujno potrebujejo, saj uvažajo precej reprodukcijskega materiala s konvertibilnega trga. Zato so tudi sprejeli sklep, da morajo vse kanalnike, ki jih bo ZGO v narejenih TV sprejemnikih izvozila, participirati z določenim deležem. V Gorenje—Elradu imajo v TGO veliko zaupanje in menijo, da jim bo uspelo proizvesti načrtovano število televizorjev, kljub temu da je rok kratek. Upajo pa, da padec izvoza v tozdr elektronika in elektromehanika ne bo v nobenem primeru takšen, da bi lahko ogrozil poslovanje tega tozdr.

Za Gorenje Elrad se ponuja tudi možnost prenosa dela tehnologije in proizvodnje iz Körtunga. Pripravljeni so ga sprejeti — gre za program merilne tehnike — vendar bodo predhodno ugotovili, koliko je primeren za njihove doslejšnje možnosti in kakšne so možnosti prodaje na tuje konvertibilne trge.

V. Paveo

IZ PORABJA

Piše:
JOŽE GRAJ

LJUDSKI KOLEDAR

Politični, gospodarski in kulturni razvoj Porabja, Razvoj Porabja v tekočem petletnem načrtu, V Porabju spet poroka v slovenskem jeziku, Zveze s Slovenijo in Za mladi rod — to so po našem mnenju naslovi najpomembnejših prispevkov oziroma zapisov v slovenskem delu LJUDSKEGA KOLEDARJA '83, ki ga je pred kratkim izdala Demokratična zveza južnih Slovanov na Madžarskem.

Tako kot vsa leta gre tudi sedaj za skupen 3-jezični koledar, namenjen pripadnikom hrvaške, srbske in slovenske narodnosti, ki živijo v mejah Ljudske republike Madžarske.

Slovenski del obsega 42 strani. Najprej so s fotografskimi zapisi prikazani najpomembnejši dogodki za porabske Slovence in etnografske značilnosti Porabja, sledijo pa prispevki, ki podrobneje prikazujejo stanje v pokrajini na različnih področjih, stike s Slovenijo, nekatere najpomembnejše dogodke iz njihovega vsakdanjega življenja in dela, prispevki šolarjev in različni literarni prispevki.

Tako si bralec lahko ustvari dokaj celovito sliko Porabja, v kateri so zajete predvsem pridobitve in uspehi, ki jih dosegajo porabski Slovenci, prispevkov pa je moč izluščiti tudi nekatere kritične poglede na še odprta vprašanja. Vendar slovenskega jezika ni slišati niti na vaških zborovanih niti na sejah občinskih svetov, družbenopolitičnih organizacij, športnih ter gasilskih društev. (str. 172). Za napredek materinega jezika med porabskimi Slovenci bi bilo torej potrebno še marsikaj storiti. Nenazadnje je tudi pričujoči Ljudski koledar vsaj delno temu namenjen.

inles
kombivak
v akciji
varčevanja
z energijo

VESTNIK
naj ne
manjka
tudi v
vašem
domu

NAROČILNICA

Podpisani ..... kraj .....

ulica in hišna številka ..... pošta .....
naročam tednik Vestnik.

Naročnino bom poravnal po prejemu položnice.

Podpis:

Izrežite, zalepite na dopisnico in pošljite na naslov:

VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota.